Nr 203 Wrzesień 2025 ISSN 1734-6657 Cena 4,00 zł

Zachodniopomorski magazyn ROLNICZY

Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Barzkowicach

5 dziko rosnących roślin jadalnych

eprasa.pl

XXXVII BARZKOWICKIE TARGI ROLNE

AGRO POMERANIA

12-14 WRZEŚNIA 2025

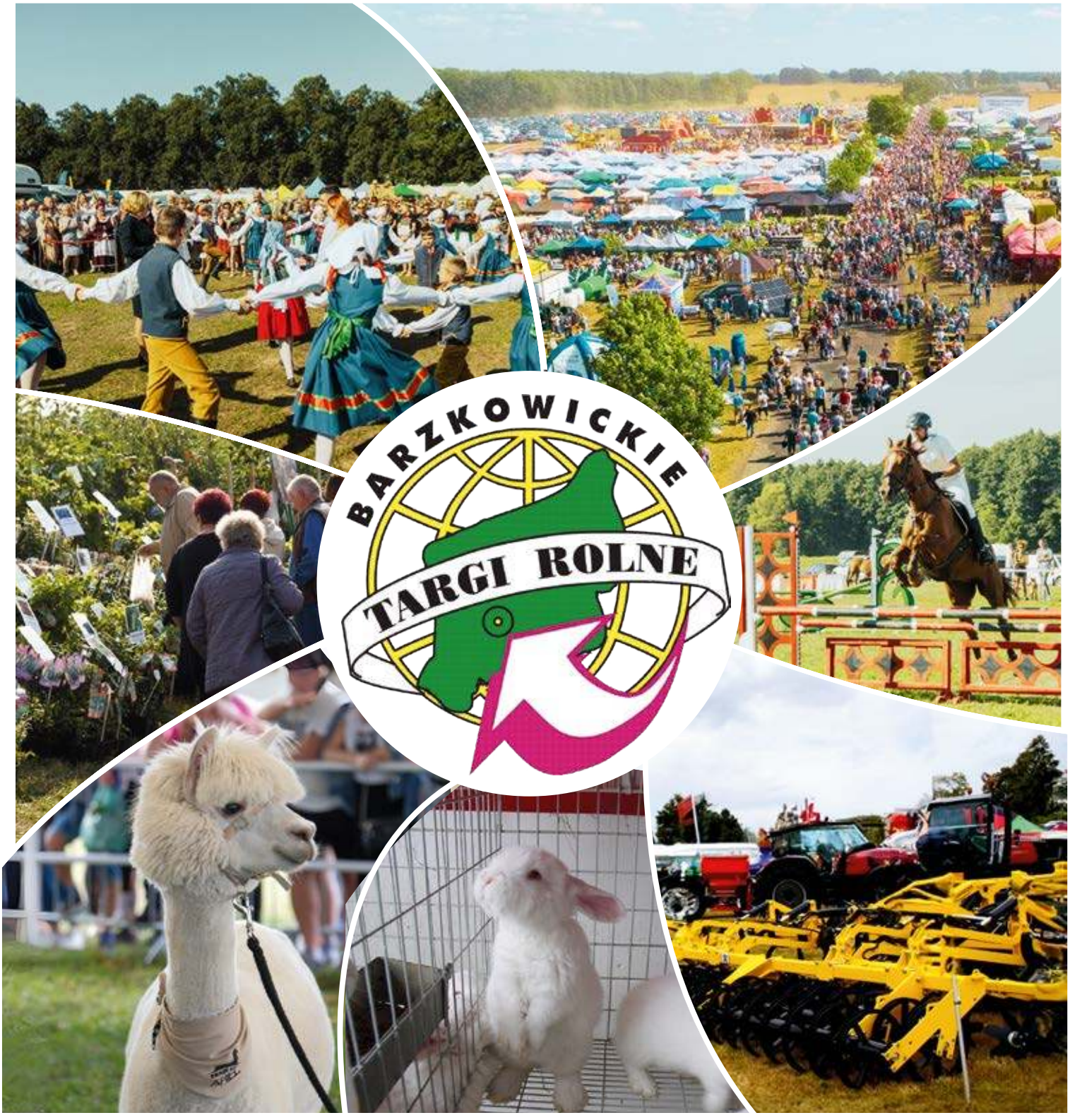

PATRONAT HONOROWY

KONSULTANT MERYTORYCZNY

PARTNER EKOLOGICZNY

PATRONAT MEDIALNY

eprasa.pl 7271f64cfe

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

7/ Szachulcowa Zagroda
8/ Kreatywność i integracja na terenach wiejskich
10/ Jak sprzedawać w ramach RHD?
9/ Biogazownie rolnicze szansą na transformację energetyczną obszarów wiejskich
13/ Odpoczywaj blisko natury

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

16/ Korzyści z poplonów
18/ Choroby pszenicy
20/ Przechowywanie zbóż
22/ Burak ćwikłowy płodozmianową alternatywą
24/ Innowacyjny Convisto Smart
25/ Soja coraz popularniejsza
26/ Zalecenia
28/ Jesienne zabiegi w polu a zachowanie wody w glebie
30/ Pasy kwietne zwiększające bioróżnorodność pól uprawnych
33/ Kiszonka z kukurydzy – jakość zaczyna się od właściwej decyzji w polu
35/ Nowe zagrożenia dla zwierząt gospodarskich

PORADNIK GOSPODYNI

37/ Dieta wysokobiałkowa – sposób na skuteczne i zdrowe odchudzanie
39/ 5 dziko rosnących roślin jadalnych
41/ Kalendarz biodynamiczny
42/ Naturalna droga do zdrowia i równowagi

43 EKONOMIKA DLA ROLNIKA
Dopłaty do ubezpieczeń zwierząt

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

43/ Dopłaty do ubezpieczeń zwierząt
44/ Na czym polega dzierżawa gruntów rolnych?
46/ Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF
46/ Zmiany w ekoschemacie Dobrostan zwierząt
47/ Informacja handlowo-rynkowa
53/ Rynki rolne

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ
16 Korzyści z poplonów

37 PORADNIK GOSPODYNI
Dieta wysokobiałkowa – sposób na skuteczne i zdrowe odchudzanie

SYGNAŁY - INFORMACJE 7
Szachulcowa Zagroda

SYLWIA LENARD
Redaktor naczelna

We wrześniu, jak co roku, wiele się dzieje. Rusza nabór na inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF (s. 46), można składać wnioski i dopłaty do ubezpieczeń zwierząt (str. 43), ale przede wszystkim to okres prac polowych – nawożenia, wapnowania, siewów ozimin (str. 26). Przed Państwem pracowita jesień.

Tymczasem my, pracownicy ZODR, gorąco zapraszamy na XXXVII Barzkowickie Targi Rolne AGRO POMERANIA. Czekamy na Państwa w drugi weekend (12-14) września, miejmy nadzieję – słoneczny i suchy. Moc atrakcji gwarantowana. Zapraszamy na nasze stałe targowe wydarzenia, takie jak: Pokaz Zwierząt Hodowlanych, Pokaz Alpak, Wystawa Zwierząt Futerkowych, Wystawa Drobiu i Gołębi Ozdobnych, Zachodniopomorska Wystawa Hodowlana Koni, Zawody Jeździeckie w Skokach, Międzynarodowa Wystawa Rękodzielnictwa, Przegląd Kapel Ludowych. A co poza tym? Niecodzienna atrakcja - ekstremalne zawody drwali w sportowym cięciu i rąbaniu drewna – XXII Mistrzostwa Polski STIHL TIMBERSPORTS® 2025. Będzie również możliwość odwiedzenia Wiejskiej Zagrody, w klimacie PRL, gdzie prezentowane będą leciwe już maszyny rolnicze, obejrzenia pokazu sokolników czy szkolenia psów myśliwskich. Zapraszamy także na tegoroczne koncerty – w sobotę na naszej scenie wystąpią zespoły Long&Junior oraz Łobuzy. To oczywiście tylko niektóre atrakcje imprezy, nie sposób wymienić tu teraz wszystkiego. Zapewniamy jednak, że każdy z Państwa znajdzie tu dla siebie coś ciekawego i z pewnością miło spędzi czas. Zapraszamy!

eprasa.pl 7271f64cfe

XXXVII BARZKOWICKIE TARGI ROLNE

AGRO POMERANIA

12-14 WRZEŚNIA 2025

KAŻDEGO DNIA TARGÓW

- ✓ Prezentacja firm wystawienniczych, doradztwo rolnicze:
- ✓ Stoisko informacyjne Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+
- ✓ Stoisko doradcze ZODR w Barzkowicach
- ✓ Fantom dydaktyczny – zabawa edukacyjna dojenie krowy
- ✓ Strefa ZWIERZĘTA
- ✓ Strefa KONIE
- ✓ STIHL TIMBERSPORTS® 2025 – zawody w cięciu drewna
- ✓ Prezentacja Biosurowcowego Ogrodu Dydaktycznego
- ✓ EKOstrefa – zajęcia edukacji ekologicznej: gry i zabawy, propagowanie wiedzy ekologicznej, informacje na temat możliwości uzyskania wsparcia ze strony WFOŚiGW w Szczecinie - współfinansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska, konkurs dla najmłodszych
- ✓ Promocja zagród edukacyjnych, gospodarstw agroturystycznych
- ✓ Promocja produktów tradycyjnych
- ✓ XIX Międzynarodowa Wystawa Rękodzielnictwa
- ✓ Wystawa Twórców Ludowych
- ✓ Barzkowicki Przystanek KGW- Prezentacja Kół Gospodyń Wiejskich
- ✓ Wiejska Zagroda – zabytkowe maszyny rolnicze
- ✓ Prezentacja działalności Kół Łowieckich

PIĄTEK, 12 września 2025

SCENA GŁÓWNA

10.00	Oficjalne otwarcie targów
10.30-13.00	XXXII Jesienne Biegi Przełajowe- *Bieg z ekologią*
13.00-15.00	Wręczenie nagród laureatom etapów wojewódzkich konkursów: *Najlepszy doradca ekologiczny, Najlepsze gospodarstwo ekologiczne, Doradca roku*
15.00-17.00	Występy zespołów artystycznych

BUDYNEK SZKOLENIOWY

12.00-14.00	Szkolenie *Apiterapia – zastosowanie i właściwości produktów pszczelich*

POLANA STIHL

start o 13.00	Międzynarodowe zawody – Polish Newcomer Cup STIHL TIMBERSPORTS®

TEREN PRZY STODOLE

10.00-12.00	Wycena zwierząt futerkowych
10.00-17.00	Pokaz Zwierząt Hodowlanych
14.00-15.00	Pokaz Alpak oraz prezentacja hodowli
15.30-16.00	Sztuka łowiectwa – prezentacja działalności Kół Łowieckich Województwa Zachodniopomorskiego
16.00-16.30	Króliczarnia-Króliki terapeutyczne - prezentacja

PARKUR

13.30-15.30	III zawody Hobby Horse dla dzieci i młodzieży

PATRONAT HONOROWY

KONSULTANT MERYTORYCZNY

PARTNER EKOLOGICZNY

PATRONAT MEDIALNY

eprasa.pl 7271f64cfe

XXXVII BARZKOWICKIE TARGI ROLNE

AGRO POMERANIA

12-14 WRZEŚNIA 2025

SOBOTA, 13 września 2025

SCENA GŁÓWNA

9.00-12.30 *XIII Przegląd Kapel Ludowych*
12.30-13.00 Wręczenie nagród finalistom konkursów: *Bezpieczne gospodarstwo rolne, AGROLIGA*
13.00-14.3 Debata *Polska perspektywa wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej*
14.30-15.00 Rozstrzygnięcie *XIII Przeglądu Kapel Ludowych*
15.00-16.00 Występ laureata *XIII Przeglądu Kapel Ludowych*
16.00-17.00 Uroczyste podsumowanie konkursów dla Wystawców – *Najlepszy na Targach: Artykuły spożywcze; Maszyny, urządzenia, technologie; Środki produkcji; Najlepsza reklama stoiska*
17.45-18.45 Występ Zespołu LONG&JUNIOR
18.45-19.45 Występ Zespołu ŁOBUZY

POLANA STIHL

start o 13.00 XXII Mistrzostwa Polski STIHL TIMBERSPORTS®

PARKUR

10.00-16.00 XXI Zachodniopomorska Wystawa Hodowlana Koni
15.00- 16.00 Pokaz Młodego Hodowcy w ramach Wystawy Koni
16.00-17.30 Amatorskie zawody zręczności powożenia w ramach Wystawy Koni

TEREN PRZY STODOLE

10.00-11.00 Wycena gołębi i drobiu
10.00-10.30 Pokaz Alpak oraz prezentacja hodowli
10.30-11.00 Sztuka łowiectwa – prezentacja działalności Kół Łowieckich Województwa Zachodniopomorskiego
11.00-11.30 Króliczarnia-Króliki terapeutyczne - prezentacja
11.30-12.30 Pokazy sokolników
12:30-13.30 Wręczenie nagród laureatom konkursu *Moja mleczna kraina*
13.30-14.30 Pokaz wyszkolenia i ułożenia psów myśliwskich
14.30-15.00 Wręczenie Championów i Vice Championów Wystawy Zwierząt Futerkowych oraz Wystawy Drobiu i Gołębi Ozdobnych
15.00- 15.30 Drób i gołębie ozdobne – prezentacja Zachodniopomorskiego Związku Drobnego Inwentarza

Organizator zastrzega sobie prawo do zmian w programie

NIEDZIELA, 14 września 2025

SCENA GŁÓWNA

11.00-13.30 Dożynki Diecezjalne, Msza Święta Dziękczynna za zebrane plony, Ceremoniał Dożynkowy, konkurs na *Najładniejszy wieniec dożynkowy*
13.30-15.00 Wręczenie nagród finalistom konkursów: *Agro-Eko-Turystyczne Zielone Lato 2025, Najładniejszy wieniec dożynkowy*
15.00-16.00 Występ zespołu artystycznego
16.00 Zakończenie targów

POLANA STIHL

start o 13.30 Zawody Trophy STIHL TIMBERSPORTS®

TEREN PRZY STODOLE

10.00-11.00 Pokaz Alpak oraz prezentacja hodowli
11.00-11.30 Sztuka łowiectwa – prezentacja działalności Kół Łowieckich Województwa Zachodniopomorskiego
11.30-12.00 Króliczarnia-Króliki terapeutyczne - prezentacja
12.00-13.00 Pokaz psów myśliwskich – ogary i szpice
13.00-14.00 Koncert sygnalistów łowieckich
14.00-15.00 Pokazy sokolników
15.00-15.30 Wręczanie nagród i podziękowań hodowcom

PARKUR

10.00-16.00 XXX Zawody Jeździeckie w Skokach, wręczenie nagród finalistom

eprasa.pl 7271f64cfe

Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Drodzy Rolnicy!
Szanowni Goście Uroczystości Dożynkowych!

Święto Plonów to szczególny moment w kalendarzu polskiej wsi – czas wdzięczności, podziękowań i wspólnego świętowania owoców ciężkiej, całorocznej pracy.
Dożynkowe święto jest zwieńczeniem wielomiesięcznego trudu rolników, którzy, mimo wielu przeciwności – od kaprysów pogody po wyzwania współczesnego rynku – nie szczędzili sił, by zapewnić nam chleb powszedni. Ten chleb, wypieczony z tegorocznych zbiorów, to nie tylko symbol sytości, ale także znak nadziei, że przez nadchodzące miesiące na polskich stołach nie zabraknie pożywienia.

Drodzy Rolnicy!
Wasza praca – często niedoceniana i wykonywana w cieniu wielkomiejskiego zgiełku – ma fundamentalne znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego Polski i Europy. Od wieków polski rolnik żywił i bronił, pielęgnował ziemię ojców z miłością i oddaniem. Dziś, dzięki Waszemu wysiłkowi i nowoczesnemu podejściu, Polska jest nie tylko samowystarczalna żywnościowo, ale jest także znaczącym eksporterem wysokiej jakości żywności, cenionej na światowych rynkach.

Nasz kraj od ponad dwóch dekad jest członkiem Unii Europejskiej, a pierwsze półrocze 2025 roku minęło pod znakiem polskiej prezydencji w Radzie Europejskiej. To dobra okazja, by podkreślić, jak wiele zmieniło się na polskiej wsi dzięki funduszom unijnym. Nowoczesne maszyny, innowacyjne technologie, lepsza infrastruktura, wszystko to sprawia, że praca rolnika staje się bardziej efektywna, a życie, choć nadal pełne wyzwań – nieco łatwiejsze.

Niestety, nie brakuje także trudnych chwil. Zmiany klimatu, choroby roślin i zwierząt czy skutki geopolitycznych napięć – to realne zagrożenia, z którymi codziennie się mierzycie. Przymrozki, susze, ulewne deszcze i gradobicia w tym roku szczególnie dały się we znaki wielu gospodarstwom. Warunki pogodowe opóźniły tegoroczne zbiory, na naszych oczach wyraźnie zmienia się kalendarz prac polowych, anomalie pogodowe są coraz dotkliwiej odczuwalne.

W tych trudnych sytuacjach Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi czuje ciężar odpowiedzialności i podejmuje wszystkie możliwe działania, żeby wesprzeć rolników. Wsparcie Państwa jest nie tylko potrzebne, ale i obowiązkowe – dlatego podejmujemy działania, aby pomoc płynęła do Was sprawnie i skutecznie – zarówno z poziomu krajowego, jak i z dodatkowych środków unijnych.

Drodzy Rolnicy!
Wasze wieńce dożynkowe, wykonane z sercem, są nie tylko pięknym elementem tradycji i kultury, ale są symbolem ciężkiej pracy. Wasza codzienna praca to coś więcej niż zawód – to misja, pasja i odpowiedzialność za przyszłość. Polski rolnik to nie tylko strażnik bezpieczeństwa żywnościowego, to także strażnik środowiska, klimatu i krajobrazu.

Szanowni Państwo,
Mimo wielu trudności wieś była i, na szczęście, pozostaje ostoją wartości. Wszystkim rolnikom składam wyrazy uznania za ich codzienną pracę. Z całego serca życzę, by ta praca zawsze dawała obfite plony i była otaczana społecznym szacunkiem.

Dziękuję Wam za trud, za poświęcenie i wytrwałość. Niech w Waszych domach zawsze gości spokój, zdrowie i pomyślność, a kolejne lata przynoszą coraz lepsze perspektywy dla polskiej wsi.

Wszystkim uczestniczącym w tradycyjnym święcie plonów przekazuję najlepsze życzenia radosnego świętowania, miłych spotkań i niezapomnianych wspomnień.

Szczęść Boże wszystkim polskim rolnikom!

eprasa.pl 7271f64cfe

SZACHULCOWA ZAGRODA

Katarzyna i Piotr Szymańscy
Łącko 9
76-113 Postomino
tel. 514 521 776
e-mail: szachulcowa@tlen.pl
www.szachulcowazagroda.pl

TEMATYKA ZAJĘĆ:
- Od gliny do dzieła
- Kiszone warzywa

Zapraszamy do niezwykłego miejsca, w którym historia, sztuka i edukacja harmonijnie się przenikają. Gospodarstwo „Szachulcowa Zagroda" to przestrzeń, w której tradycja spotyka się z nowoczesnością. Zachowując oryginalny styl gospodarstwa szachulcowego, stworzono tu miejsce, gdzie każdy może odkryć magię dawnych czasów.

Oferta

1. Edukacja w historycznych wnętrzach. W zrewitalizowanych pomieszczeniach gospodarskich stworzone zostały:
- sale edukacyjne, w których prowadzone są warsztaty i lekcje o tematyce związanej z historią, kulturą oraz tradycyjnym rzemiosłem,
- pracownia artystyczna „Kukuryku", gdzie kreatywność nabiera realnych kształtów.

2. Warsztaty rzemieślnicze i artystyczne. Gospodarstwo specjalizuje się w:
- ceramice – od formowania po wypał i zdobienie naczyń,
- złotnictwie i jubilerstwie – tajniki tworzenia biżuterii oraz pracy z metalami szlachetnymi,
- kulinariach – odkrywanie smaków dawnych potraw i nauka przyrządzania tradycyjnych dań,
- zanikających zawodach – lekcje, jak dawniej pracowali rzemieślnicy, by zachować te umiejętności dla przyszłych pokoleń.

3. Przytulne pokoje, które urządzono w stylu nawiązującym do tradycyjnej polskiej wsi.

Dlaczego warto odwiedzić Zagrodę?
- Autentyczność – gospodarstwo zachowuje oryginalny styl z 1854 roku, co czyni je jedynym w swoim rodzaju miejscem na mapie edukacyjnych atrakcji.
- Rozwój i relaks – gospodarze łączą naukę z przyjemnością, dając możliwość rozwoju umiejętności i odpoczynku na łonie natury.
- Bliskość natury i kultury – otoczenie wiejskiej przyrody oraz bogactwo kulturowe regionu gwarantują niezapomniane doświadczenia.

Gospodarze wierzą, że tradycja jest fundamentem przyszłości. Poprzez warsztaty, zajęcia edukacyjne i kultywowanie dawnych zawodów pragną przekazywać dziedzictwo kulturowe kolejnym pokoleniom, jednocześnie inspirując do odkrywania własnych pasji.

eprasa.pl 7271f64cfe

Sponsorzy warsztatów florystycznych: „Kwiatoland" – Ogrodnictwo Kwaśnych w Kobylance, Fischer Polsko-Niemiecka Szkółka Drzewiarska Sp. z o.o. w Maszewie, Kwiaciarnia „Marpol", w Stargardzie, Gospodarstwo Szkółkarskie Krzewów Ozdobnych - Krzysztof Kłys w Giżynku, Centrum Ogrodnicze Władysławy i Adama Makarewiczów w Stargardzie.

Kreatywność i integracja na terenach wiejskich

Piękno, jakie dostrzegamy w naturze, możemy przekształcić w wyjątkowe bukiety, które będą nas cieszyć dłużej niż tylko podczas spaceru na łące czy mijając witryny kwiaciarni. Niejedna kobieta marzy o wykonaniu bukietu, który zachwyci jej najbliższych. Zorganizowane przez ZODR, 22 lipca w Reptowie i 31 lipca w Nowej Dąbrowie – warsztaty florystyczne dały ku temu okazję.

JOLANTA GAPYS, ZODR w Barzkowicach

Warsztaty zorganizowane dla Kół Gospodyń Wiejskich i wszystkich mieszkańców obszarów wiejskich to po pierwsze wspaniały pomysł na integrację i naukę współpracy. Po drugie, to wspaniała zabawa, gdyż nasze warsztaty prowadzone są w miłej i przyjaznej atmosferze, z ogromną dawką pozytywnej energii.

Praca z kwiatami to niepowtarzalna przygoda, która daje możliwość nabycia wiedzy o gatunkach, ale także wyposaża w praktyczne umiejętności tworzenia bukietów. Każde spotkanie z kwiatami to również podróż przez kolory, zapachy i formy. Obcowanie z kwiatami to więcej niż tylko tworzenie pięknych bukietów. To skuteczny sposób na redukcję stresu, poprawę nastroju i zwiększenie kreatywności. Warsztaty florystyczne to także chwila wytchnienia i relaksu, pozwalająca oderwać się od codziennych obowiązków.

W warsztatach aktywnie uczestniczyła Małgorzata Piotrowska, zastępca dyrektora ZODR w Barzkowicach, która podkreśliła wartość inicjatyw dla aktywizacji i integracji społeczności lokalnych. Przed rozpoczęciem części praktycznej, Monika Witkowska z BNP Paribas omówiła dostępne formy wsparcia finansowego dla Kół Gospodyń Wiejskich, co spotkało się z dużym zainteresowaniem uczestniczek.

Podczas warsztatów wykorzystano film instruktażowy, zawierający praktyczne wskazówki, zasady tworzenia kompozycji, różne możliwości zastosowania drutu florystycznego, techniki zastosowania gąbki florystycznej.

Uczestniczki warsztatów wykazały się dużą kreatywnością, z dostępnej gamy kwiatów, zielonych dodatków i materiałów dekoracyjnych wyczarowując małe dzieła sztuki. Efekty ich pracy będą cieszyć oko przez długi czas, przypominając o wartości wspólnego tworzenia i pasji do florystyki.

Tego rodzaju inicjatywy są doskonałym przykładem na to, jak poprzez kreatywne działania można nie tylko rozwijać umiejętności mieszkańców terenów wiejskich, ale także wzmacniać więzi społeczne, a także narzędzie aktywizacji i promocji lokalnej twórczości.

eprasa.pl 7271f64cfe

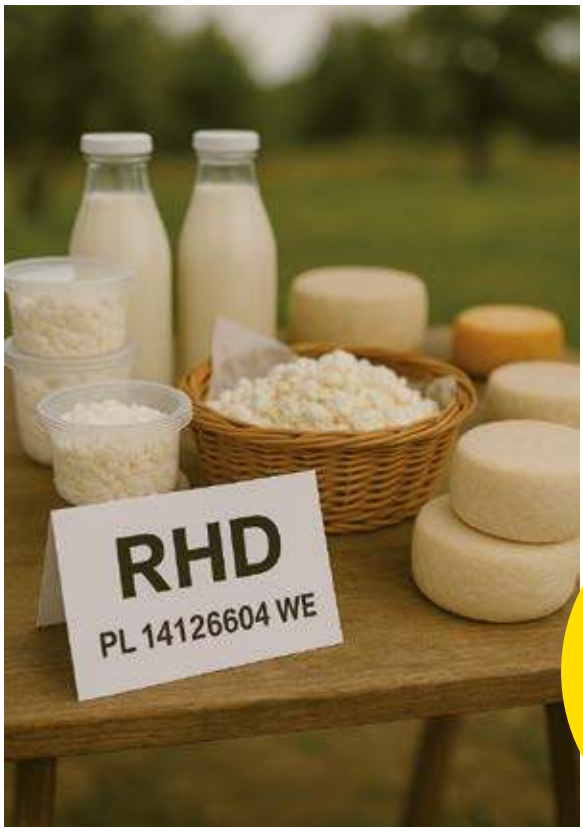

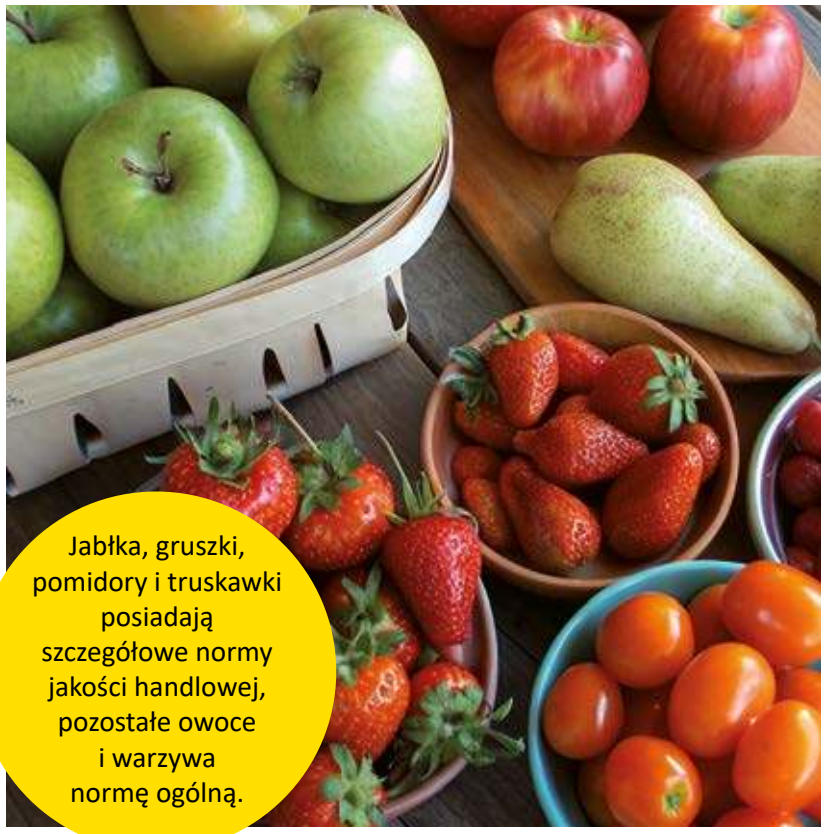

Jabłka, gruszki, pomidory i truskawki posiadają szczegółowe normy jakości handlowej, pozostałe owoce i warzywa normę ogólną.

Jak sprzedawać w ramach RHD?

Rolniczy Handel Detaliczny (RHD) pozwala rolnikom na zwiększenie dochodów, budowanie relacji z konsumentami, a konsumentom daje dostęp do świeżych, lokalnych produktów. Wprowadzenie RHD regulują przepisy prawne, które określają m.in. wymagania dotyczące produkcji, przechowywania, sprzedaży i znakowania żywności.

JOANNA FINK, ZODR w Barzkowicach

Rejestracja

Rolnicy prowadzący gospodarstwa rodzinne mogą rozpocząć działalność w ramach RHD po wcześniejszej rejestracji (bez obowiązkowego zatwierdzenia):

✓ u powiatowego lekarza weterynarii (w przypadku produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego lub żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego),

✓ u państwowego powiatowego inspektora sanitarnego (w przypadku produkcji żywności pochodzenia niezwierzęcego).

Wymogi w RHD

Rolniczy Handel Detaliczny powinien spełniać następujące wymogi:

✓ sprzedawana żywność musi być w całości lub w części wytworzona w gospodarstwie rolnym z własnej uprawy, hodowli lub chowu,

✓ sprzedaż żywności musi odbywać się bezpośrednio na rzecz konsumenta końcowego, osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, możliwa jest również do zakładów prowadzących handel detaliczny, np. sklepów, restauracji, stołówek,

✓ sprzedaż powinna odbywać się bez udziału pośredników, z wyjątkiem zbywania żywności podczas festynów, wystaw i kiermaszy,

✓ miejsce prowadzenia RHD powinno być czytelnie i widocznie oznaczone,

✓ sprzedaż żywności powinna być prowadzona zgodnie z limitami, które zostały określone w rozporządzeniu ministra rolnictwa w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach RHD do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania,

✓ pomieszczenia, w których prowadzona jest produkcja i przechowywanie żywności muszą spełniać określone wymogi higieniczne,

✓ sprzedaż żywności musi być ewidencjonowana.

Oznakowanie miejsca prowadzenia RHD

Oznakowanie miejsca zbywania żywności konsumentowi finalnemu przez podmiot prowadzący RHD musi:

✓ być czytelne i widoczne dla konsumenta,

✓ zawierać napis „Rolniczy Handel Detaliczny”,

eprasa.pl 7271f64cfe

✓ wskazywać dane obejmujące: imię i nazwisko oraz siedzibę podmiotu prowadzącego RHD,
✓ wskazywać adres – miejsce prowadzenia produkcji,
✓ posiadać weterynaryjny numer identyfikacyjny WIN podmiotu prowadzącego RHD (w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego i żywności złożonej).

Oznakowanie żywności (RHD)

Żywność sprzedawana w ramach RHD musi spełniać wymagania w zakresie oznakowania, stosownie do przepisów określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, rozporządzeniu MRiRW z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych oraz rozporządzeniu MRiRW z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu znakowania niektórych grup i rodzajów artykułów rolno-spożywczych kodem identyfikacyjnym partii produkcyjnej.

Żywność wprowadzana do obrotu w ramach RHD powinna być opisana tak, by kupujący mógł przeczytać informacje, które go interesują, porównać podobne produkty, które są w sprzedaży.

Na opakowaniach produktów, uzyskanych w zakresie RHD należy podać następujące informacje:
✓ nazwę żywności,
✓ wykaz składników (ze szczególnym uwzględnieniem składników powodujących alergie lub nietolerancję),
✓ ilość netto żywności,
✓ datę ważności,
✓ wszelkie specjalne warunki przechowywania lub warunki użycia,
✓ imię i nazwisko producenta,
✓ instrukcję użycia (w przypadku, gdy w razie braku takiej instrukcji odpowiednie użycie danego środka spożywczego byłoby utrudnione),
✓ numer partii produkcyjnej.

Jakość handlowa (RHD)

Każdy wyprodukowany produkt powinien spełniać szczegółowe wymagania jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, określonych w odpowiednich rozporządzeniach. Sektor owoców i warzyw jest sektorem objętym przepisami regulującymi wspólną organizację rynków produktów rolnych (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1308/2013). Owoce i warzywa sprzedawane konsumentowi jako produkty świeże w obrocie muszą charakteryzować się solidną i właściwą jakością handlową ze wskazanym państwem ich pochodzenia. Jabłka, gruszki, pomidory i truskawki posiadają szczegółowe normy jakości handlowej, pozostałe owoce i warzywa normę ogólną.

Producenci sektora owocowo-warzywnego muszą przestrzegać regulacji zawartych w opisanych normach, gdyż do sprzedaży mogą być wprowadzane tylko takie, które je spełniają. Wszystkie produkty objęte szczegółową normą powinny posiadać umieszczoną, w widocznym miejscu, informację dotyczącą ich pochodzenia (państwo), klasę czy odmianę. Na produktach można umieszczać także informację, np. „Produkt polski", ale tylko wówczas, kiedy dodane składniki z importu, nie mające odpowiedników krajowych, nie przekraczają 25%. Szczegółowe informacje z tego zakresu znajdują się na stronie internetowej MRiRW.

Producenci i podmioty wprowadzające żywność do obrotu powinny wdrażać w swoich RHD system HACCP, który ma zapewnić bezpieczeństwo żywności przez identyfikację i oszacowanie skali zagrożeń z punktu widzenia wymagań zdrowotnych żywności oraz ryzyka wystąpienia zagrożeń podczas przebiegu wszystkich etapów produkcji, przetwarzania, dystrybucji i obrotu żywnością. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego, konieczne jest także przyjęcie wszystkich możliwych środków w celu zapewnienia konsumenta, że żywność znajdująca się w sprzedaży jest bezpieczna dla zdrowia.

Higiena i bezpieczeństwo żywności w RHD

Pomieszczenia, w których odbywa się produkcja i przechowywanie żywności muszą spełniać określone wymogi higieniczne, mianowicie powinny być:
✓ czyste,

eprasa.pl 7271f64cfe

✓ w dobrym stanie technicznym,
✓ łatwe w dezynfekcji,
✓ z odpowiednim dostępem do wody,
✓ tak usytuowane i zaprojektowane, aby przechowywanej żywności zapewnić właściwe warunki termiczne (kontrola temperatury),

Szczegółowy opis wymagań stawianych pomieszczeniom wykorzystywanym w RHD zawiera załącznik II do rozporządzenia nr 852/2004.

Należy pamiętać, iż wymagania higieniczne dotyczą także personelu/osób zaangażowanych przy tego rodzaju działalności. Personel powinien mieć zapewnione wszelkie urządzenia do higienicznego mycia i suszenia rąk oraz miejsce, gdzie będzie mógł dokonać zmiany odzieży.

Dobra Praktyka Higieniczna (GHP) powinna być wdrażana przez właściwe działania oraz warunki higieniczne przy produkcji żywności w zakresie RHD. Ich spełnianie i kontrolowanie powinno mieć miejsce na wszystkich etapach produkcji i obrotu żywnością, aby zapewnić jej pełne bezpieczeństwo.

Podatki w RHD

Podstawowym warunkiem prowadzenia RHD jest wymóg dotyczący składników żywności. Żywność musi zawierać co najmniej jeden składnik pochodzący w całości z własnej uprawy, hodowli lub chowu danego podmiotu. Ważne jest także zachowywanie odpowiednich limitów sprzedażowych, wskazanych w rozporządzeniu o maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach RHD do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego.

Ważną kwestią jest dokumentowanie wysokości wspomnianej sprzedaży. Każdy producent działający w RHD powinien wiedzieć, iż obowiązują limity uzyskania przychodów do kwoty 100 000 zł, oczywiście jeżeli chce korzystać z preferencji podatkowych. Musi również wiedzieć, że obowiązują go także regulacje i przepisy zapisane w ustawie o podatku dochodowym z zakresu przychodów ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych.

Producenci mogą jednak liczyć na zwolnienia przychodów uzyskanych z RHD od podatku dochodowego, spełniając określone wymogi z zakresu produktów (roślinnych i zwierzęcych) przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy, z wyłączeniem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym do kwoty 100 000 zł rocznie. Zwolnienie to ma charakter pomocy de minimis. Wysokość pomocy dla jednego podmiotu nie może jednak przekroczyć łącznie równoważności 200 000 euro w ostatnich 3 latach podatkowych. Producent, który uzyskał w danym roku podatkowym przychód ze sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy powyżej limitu 100 000 zł może opodatkować swój przychód ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, ale po wcześniejszym złożeniu wymaganego oświadczenia do urzędu skarbowego.

eprasa.pl 7271f64cfe

Odpoczywaj blisko natury

Odpoczynek na wsi, blisko natury, pozwala na relaks, wyciszenie i naładowanie baterii z dala od zgiełku miasta. Możesz cieszyć się świeżym powietrzem, pięknymi krajobrazami, spacerami po polach i lasach, a także spokojem, który sprzyja wyciszeniu i refleksji. To idealne miejsce, żeby na chwilę oderwać się od codziennych obowiązków, zrelaksować ciało i umysł, a także cieszyć się prostymi, pięknymi chwilami.

STARY MŁYN NAD TYWĄ

EWELINA PAWŁOWICZ, ZODR w Barzkowicach

Konkurs Agro-Eko-Turystyczne „Zielone Lato" organizowany przez ZODR w Barzkowicach to inicjatywa, która ma na celu podniesienie jakości usług w turystyce wiejskiej. W tym roku do konkursu zgłosiło się 9 obiektów, które wyróżniały się między innymi wysokim standardem i funkcjonalnością, inwestycjami związanymi z działalnością gospodarstwa, aktywnością w promowaniu swojej oferty, konkurencyjnymi cenami oraz kreatywnością i pasją właścicieli. To inspirujące, jak wiele serca i zaangażowania ich właściciele wkładają w rozwijanie turystyki na wsi.

Konkurs przebiegał w dwóch kategoriach: I – wybór najlepszego gospodarstwa rolnego, w którym dodatkowym źródłem dochodu są usługi turystyczne oraz II – wybór najlepszego ośrodka (np. pensjonat, zajazd), świadczącego usługi turystyczne, które są podstawowym, lecz niekoniecznie jedynym źródłem utrzymania (np. hodowla ryb, stadnina koni, szkółka jeździecka, produkcja żywności metodami ekologicznymi).

W dniach 25-27 czerwca zgłoszone do konkursu gospodarstwa oceniała komisja konkursowa w składzie: Krystyna Grega (reprezentująca Zachodniopomorską Izbę Rolniczą, Radę Powiatową w Kołobrzegu), Grażyna Konopacka (Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Placówka Terenowa w Kołobrzegu) oraz Ewelina Pawłowicz (ZODR w Barzkowicach).

ZIELONY ZAKĄTEK WIEWIECKO

Kategoria I
GOSPODARSTWO ROLNE

I. **Adam Gawlik**
ZIELONY ZAKĄTEK WIEWIECKO
Wiewiecko, gm. Węgorzyno
pow. łobeski

„Zielony Zakątek Wiewiecko" to idealne miejsce na relaks, zabawę i kontakt z naturą – tu czeka na gości cisza, mnóstwo zieleni i atrakcji. Obiekt oferuje noclegi w apartamentach z aneksami kuchennymi, plac zabaw, ogród oraz saunę. Jest również możliwość skorzystania z rowerków wodnych, a także zapewnione miejsce na ognisko. Atrakcją gospodarstwa jest mini zoo, które sprawia ogromną radość maluchom. To miejsce do rodzinnego wypoczynku.

eprasa.pl 7271f64cfe

AGROTURYSTYKA SŁONECZNY PORANEK

II. Tomasz Różak
STARY MŁYN NAD TYWĄ
Osuch, gm. Gryfino
pow. gryfiński

Obiekt położony jest w pięknym młynie nad rzeką Tywą, gdzie w stawach prowadzona jest hodowla ryb. Pokoje dla gości znajdują się w budynku dawnego młyna – wnętrza są przytulnie urządzone. Właściciel w swojej ofercie posiada dwie duże sale, idealne na spotkania, eventy, śluby czy warsztaty. Przed młynem, między dawnymi budynkami osady, znajduje się ogród i miejsce na ognisko oraz wędzarnia. Dla turystów przygotowane są mapy okolicy i informatory oraz cuda na kiju – szafa pełna pięknego rękodzieła, gdzie można nacieszyć oko. Na posesji można odpocząć na trawie, przy ognisku, nad rzeką i stawami.

III. Julita Adamczyk
AGROTURYSTYKA SŁONECZNY PORANEK
Dzwonowo, gm. Marianowo
pow. stargardzki

Gospodarstwo położone jest w cichym zakątku wsi, które pozwala na chwilę wytchnienia od codzienności. Wszystkie pokoje mają dostęp do wspólnej łazienki. Ponadto w swojej ofercie posiada organizację imprez w klimatyzowanej sali, gdzie zapewniona jest kompleksowa obsługa, w tym catering z różnorodnym menu. Goście mogą skorzystać z opcji pełnego wyżywienia, a posiłki przygotowywane są na bazie świeżych produktów. To miejsce, gdzie spokój wsi harmonijnie łączy się z nowoczesnym komfortem.

ZIELENICA, ZIELEŃ I PRZESTRZEŃ

Kategoria II
OŚRODEK

I. Grzegorz Pindur
ZIELENICA, ZIELEŃ I PRZESTRZEŃ
Zielenica, gm. Malechowo
pow. sławieński

Kameralny ośrodek, położony w lesie, nad stawami, to idealne miejsce, by zapomnieć o pośpiechu i zgiełku codziennego życia. Obiekt oferuje wyjątkowe, przestronne drewniane domki, które zapewniają nie tylko wygodę, ale również niezapomniane chwile blisko natury. Domki mają duże tarasy z widokiem na okoliczne lasy i stawy.
Miłośnicy sportów drużynowych mogą korzystać z boisk do piłki nożnej, siatkówki plażowej oraz badmintona, a dzieci z placu zabaw. To również urokliwy zakątek, idealny dla wędkarzy. Do dyspozycji gości oddane są dwa pomosty, zadaszona wiata nad brzegiem stawu oraz wygodne ławki. Zielenica łączy przyrodę i sport, tworząc idealne warunki do działania, regeneracji i pełnego odpoczynku.

II. Andrzej Pasek
NAD STAWEM
Nowielice, gm. Trzebiatów
pow. gryficki

Gospodarstwo „Nad Stawem” to magiczne miejsce, położone w niewielkich, malowniczych Nowielicach, oddalonych 7 km od Mrzeżyna. Atrakcyjna lokalizacja, piękny krajobraz i czyste powietrze czynią tę miejscowość niezwykle urokliwą. Do dyspozycji gości jest 5 pokoi z łazienkami. Miłośnicy wędkowania mogą spędzić miło czas nad stawem, który jest regularnie zarybiany. Nieopodal przepływa rzeka Rega, która 7 km dalej wpada do morza. Wielbiciele koni mają możliwość nauki bądź doskonalenia jazdy konnej w pobliskiej stadninie. W sezonie letnim organizowane są zawody w jeździe konnej.

eprasa.pl 7271f64cfe

III. Magdalena Woźniak
PENSJONAT ZIELONE WZGÓRZE
Osetna, gm. Lipiany
pow. pyrzycki

Ośrodek „Zielone Wzgórze” znajduje się w malowniczym rejonie obszaru Natura 2000. Do dyspozycji gości oddane są nowoczesne pokoje z łazienkami. Obiekt dysponuje salą weselno-bankietową, placem zabaw i pokojem dla dzieci. Jest tu sprzęt pływający, możliwość jazdy konnej, a dla miłośników sportu - nordic walking oraz wypożyczalnia rowerów. Można również zrelaksować się w sali bilardowej. Dla dzieci organizowane są przyjęcia urodzinowe.

Gratulacje dla wszystkich zwycięzców. Życzymy wielu sukcesów i nowych, inspirujących inwestycji w gospodarstwach, które jeszcze bardziej podniosą jakość ich usług i atrakcyjność dla turystów.

NAD STAWEM

PENSJONAT ZIELONE WZGÓRZE

eprasa.pl 7271f64cfe

Korzyści z poplonów

Poplony to ważny element nowoczesnego gospodarowania rolnego. Ich funkcja nie ogranicza się jedynie do produkcji zielonej masy wykorzystywanej na kiszonkę lub siano, stanowią także naturalny nawóz zielony, przeznaczony do przyorania. Dzięki temu wspierają rozwój życia biologicznego w glebie, poprawiają jej strukturę i żyzność, a także zwiększają zawartość składników pokarmowych. W efekcie przekłada się to na wyższe plony roślin uprawianych w kolejnym sezonie.

ANNA GŁUSZCZAK, PZDR w Białogardzie

Wprowadzenie poplonów do płodozmianu ma ogromne znaczenie nie tylko w kontekście nawożenia organicznego, ale również dla ochrony gleby. Zielona masa roślin poplonowych tworzy warstwę osłaniającą powierzchnię ziemi przed intensywnym nasłonecznieniem, co ogranicza parowanie wody i pomaga glebie zachować wilgoć oraz składniki mineralne. Dodatkowo, niektóre gatunki poplonowe potrafią wiązać azot atmosferyczny i neutralizować szkodliwe substancje, w tym metale ciężkie. Dzięki temu gleba staje się bardziej żyzna, czystsza i lepiej przygotowana na kolejne cykle uprawne.

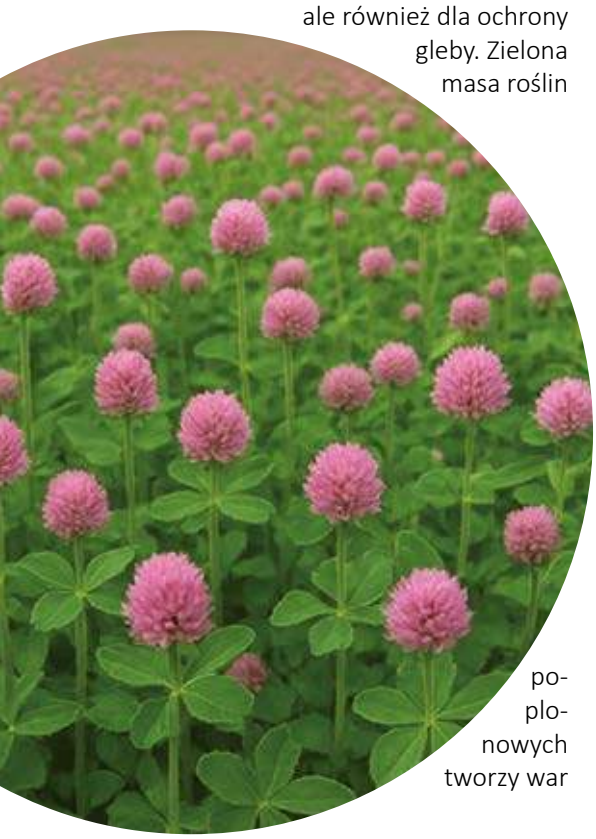

Jaki poplon?

Wybierając rośliny na poplon, warto postawić na gatunki szybko rosnące, które nie tylko nie wyjaławiają gleby, ale wręcz ją wzbogacają. Szczególnie cenne są rośliny bobowate, znane ze zdolności wiązania azotu atmosferycznego dzięki symbiozie z bakteriami brodawkowymi. Dzięki silnemu systemowi korzeniowemu poprawiają strukturę gleby, sprzyjają jej napowietrzaniu i ułatwiają późniejszym uprawom dostęp do składników mineralnych. Do polecanych gatunków należą: **łubin, seradela, wyka** oraz **bobik**. Warto również rozważyć wysiew **facelii błękitnej** i **olejarki abisyńskiej** – roślin, które korzystnie wpływają na strukturę i aktywność biologiczną gleby.

Wśród roślin poplonowych znajdują się także **rzepak** i **gorczyca**, jednak ich stosowanie wymaga ostrożności. Ze względu na wspólną podatność na choroby i szkodniki z warzywami kapustnymi, nie zaleca się ich uprawy przed warzywami takimi jak kapusta czy rzodkiewka. Mimo to gorczyca może być doskonałym przedplonem dla sałaty, ponieważ odstrasza ślimaki i ogranicza ich występowanie.

Kiedy siać?

Termin siewu poplonów jest ściśle związany z cyklem upraw i celem, jaki ma spełniać dana roślina międzyplonowa. Właściwe dopasowanie rodzaju poplonu oraz jego terminu siewu pozwala maksymalnie wykorzystać potencjał gleby, poprawić jej strukturę i zasobność, a także zwiększyć bioróżnorodność w gospodarstwie.

Typy poplonów i terminy siewu

- **Poplon letni (ścierniskowy)**

Siany w lipcu lub sierpniu, bezpośrednio po zbiorach roślin głównych — na tzw. ściernisko. Rośliny te rozwijają się intensywnie do późnej jesieni, po czym są przyorywane lub mulczowane. Wybór gatunków zależy od długości okresu wegetacyjnego oraz rodzaju wcześniejszej uprawy. Przykłady: facelia, gorczyca, gryka, mieszanki motylkowatych.

- **Poplon ozimy**

Wysiewany późnym latem lub wczesną jesienią (sierpień-wrzesień), najczęściej po późno zbieranych uprawach. Pozostaje na polu przez zimę, a jego przyoranie odbywa się dopiero wiosną. Dzięki odporności na mróz, poplon ozimy zapewnia dobre zagospodarowanie pola poza głównym sezonem. Przykłady: żyto ozime, wyka ozima.

- **Wsiewki śródplonowe**

Wprowadzane do głównej uprawy (najczęściej zbożowej), np. między rzędy jęczmienia. Po zbiorze rośliny głównej wsiewka pozostaje na polu jako „ściernianka". Gatunki muszą być starannie dobrane, by nie konkurowały z uprawą główną. Przykład: koniczyna czerwona wsiewana w zboża jare.

- **Plon wtórny**

To uprawa następująca po zbiorze poplonu ozimego. Stanowi część głów-

eprasa.pl 7271f64cfe

nego cyklu uprawowego i pozwala na intensywne wykorzystanie sezonu wegetacyjnego oraz poprawę ekonomiki gospodarstwa.

Dodatkowa praktyka: mulczowanie

Rośliny poplonowe mogą być pozostawione na polu na zimę, po uprzednim zmulczowaniu (ścięciu). Narażone na przemarznięcie, częściowo się rozkładają, dostarczając glebie materii organicznej oraz wspierając aktywność biologiczną.

Po co siać poplony?

Współczesne rolnictwo coraz częściej opiera się na intensywnej uprawie zbóż w monokulturze, co prowadzi do ograniczenia różnorodności roślin uprawnych, zwłaszcza roślin motylkowych. Taki kierunek zmian niesie za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla gleby, jej żyzności i zdrowia całego ekosystemu glebowego. Rośliny motylkowe, takie jak koniczyna, lucerna czy bobik odgrywają kluczową rolę w systemie upraw – dzięki zdolności do wiązania azotu atmosferycznego przy udziale bakterii brodawkowych. Poprawiają w ten sposób naturalną równowagę składników odżywczych w glebie i wspierają jej regenerację — bez konieczności stosowania dużych ilości nawozów sztucznych.

Skutki upraw monokulturowych

- Zubożenie gleby: ciągłe uprawianie tych samych gatunków prowadzi do wyczerpywania określonych składników pokarmowych, co wymusza intensywne nawożenie mineralne.
- Utrata struktury gleby: brak roślin o różnym systemie korzeniowym pogarsza strukturę gleby, zmniejsza jej zdolność do zatrzymywania wody i składników mineralnych.
- Większa podatność na choroby i szkodniki: monokultury sprzyjają rozwojowi specyficznych patogenów i szkodników, co zwiększa konieczność stosowania chemicznych środków ochrony roślin.

Zrównoważone rolnictwo przyszłości

Stosowanie poplonów to nie tylko zabieg agrotechniczny, ale również element strategii zrównoważonego rolnictwa, szczególnie istotnej w dobie zmian klimatycznych. Odpowiednio dobrane międzyplony wspierają odporność gospodarstw na niekorzystne warunki pogodowe, ograniczają konieczność stosowania nawozów i pestycydów, a przy tym poprawiają zdrowie gleby na długie lata. Wysiew poplonów to nie tylko praktyka ekologiczna, ale również realna alternatywa dla nawożenia organicznego – szczególnie w gospodarstwach bezinwentarzowych, które nie dysponują obornikiem czy gnojowicą.

Korzyści wynikające ze stosowania poplonów

- Wzbogacenie gleby w materię organiczną – poplony dostarczają glebie dużych ilości biomasy, która po przy

oraniu poprawia strukturę gleby, zwiększa jej pojemność wodną i sprzyja rozwojowi mikroorganizmów glebowych.
- Naturalne nawożenie – rośliny międzyplonowe działają jak zielony nawóz — ich świeża masa dostarcza cennych składników odżywczych, zastępując nawet kilkadziesiąt ton obornika.
- Pasza dla zwierząt – poplony, zwłaszcza z rodziny motylkowatych (np. koniczyna, wyka), mogą być wykorzystywane jako wartościowa pasza, co jest korzystne dla gospodarstw utrzymujących inwentarz.
- Redukcja nawożenia azotem – rośliny bobowate mają zdolność wiązania azotu atmosferycznego, co zmniejsza konieczność stosowania nawozów mineralnych i ogranicza koszty nawożenia.
- Poprawa zdrowotności gleby (fitosanitarność) – niektóre rośliny poplonowe wykazują działanie fotosanitarne – ograniczają występowanie patogenów i szkodników, poprawiając ogólny stan fitosanitarny gleby.
- Walka z chwastami i suszą – gęsto rosnące poplony skutecznie konkurują z chwastami i osłaniają glebę, chroniąc ją przed nadmiernym parowaniem wody i minimalizując skutki suszy.

Dofinansowanie dla rolników

Wysiew poplonów może być również wsparciem ekonomicznym dla gospodarstw. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Unia Europejska oferują dopłaty w ramach programów rolnośrodowiskowych, wspierające włączanie międzyplonów do struktury zasiewów i płodozmianu.

eprasa.pl 7271f64cfe

Choroby pszenicy

Wrzesień to czas podsumowań minionego sezonu wegetacyjnego, ale też okres intensywnych przygotowań do kolejnych zasiewów pszenicy ozimej. Jednym z najważniejszych czynników wpływających na plon i jakość ziarna są choroby grzybowe, które w ostatnich latach, w związku z ograniczeniami w dostępnych substancjach czynnych i zmianami klimatycznymi, sprawiają rolnikom coraz więcej trudności.

ALEKSANDRA MOŚCICKA, PZDR w Gryfinie

Pszenica jest gatunkiem porażanym przez największą liczbę patogenów, które wywołują choroby o dużym znaczeniu gospodarczym. Jest to związane z tym, iż zajmuje największą powierzchnię uprawy na świecie i jest rośliną o największym znaczeniu gospodarczym. Z tego względu patogeny, które dla innych upraw miałyby niewielkie znaczenie, w pszenicy powodują istotne straty. Kolejną przyczyną tego problemu jest uprawa w monokulturze lub w zmianowaniu po innych zbożach.

Pszenica jest także rośliną z rodziny traw, których uprawia się najwięcej w Polsce i na świecie, dlatego patogeny mają większe możliwości znalezienia swojego żywiciela. Występowanie niektórych patogenów istotnie zmniejsza plon i negatywnie wpływa na jego jakość, może przyczynić się także do obniżenia przydatności ziarna na mąkę i paszę.

Septorioza paskowana liści pszenicy

Septorioza paskowana liści pszenicy (Septoria tritici) występuje we wszystkich fazach rozwojowych rośliny. Jest powszechną i trudną do zwalczenia chorobą, bardzo istotną ekonomicznie. Grzyb jest pasożytem względnym. Porażenie ogranicza powierzchnię asymilacyjną liści, przez co następuje skrócenie kłosa oraz obniżenie MTZ.

SEPTRIOZA PASKOWANA LIŚCI

RDZA BRUNATNA

Objawy

- Pierwsze objawy chorobowe występują w fazie krzewienia. Początkowo są to małe, owalne, jasnozielone lub żółte plamy między nerwami liścia, które szybko się powiększają i ciemnieją.
- W późniejszych fazach rozwojowych plamy są podłużne, o nieregularnych końcach, barwy brązowej lub brunatnej, zlewające się ze sobą.
- Na plamach pojawiają się czarne, ułożone wzdłuż nerwów owocniki grzyba.

Warunki sprzyjające rozwojowi

Patogen najlepiej rozwija się w temperaturze 8-18°C. Rozwojowi sprzyjają wysoka wilgotność powietrza i duże zagęszczenie roślin w łanie, ułatwiające rozprzestrzenianie się jednostek infekcyjnych patogena.

Rdza brunatna pszenicy

Choroba jest coraz częściej obserwowana w cieplejszych sezonach, wpływa na zdrowotność liścia flagowego. Szybko rozprzestrzenia się i ma duży wpływ na plon. Rdza brunatna (Puccinia recondita) jest rozpowszechniona we wszystkich rejonach uprawy pszenicy ozimej i jarej. Odmiany pszenicy wykazują duże zróżnicowanie w podatności na nią. W przypadku wczesnego wystąpienia powoduje przedwczesne zamieranie i zasychanie liści

Objawy

- Objawy chorobowe występują głównie na liściach i pochwach liściowych, rzadziej na źdźbłach.

eprasa.pl 7271f64cfe

• Powstają przede wszystkim na górnej stronie liści.
• Początkowo są to pojedyncze, nieregularnie rozrzucone, rdzawobrunatne, podłużne lub okrągłe, wypukłe poduszeczki – skupiska urediniospor.
• Później, na początku lipca, na spodniej stronie liści powstają czarne, błyszczące skupiska teliospor.

Warunki sprzyjające rozwojowi
Patogen najlepiej rozwija się w temperaturze 16-25°C, przy obecności wody na powierzchni rośliny.

Mączniak prawdziwy

Mączniak prawdziwy (Blumeria graminis) jest jedną z najważniejszych chorób pszenicy, choć często lekceważoną. Szkodliwość wynika z ograniczenia powierzchni asymilacyjnej liści, co prowadzi do redukcji wielkości kłosa i MTZ. Wczesne wystąpienie sprawcy choroby w niedużym nasileniu nie jest groźne dla plonu, ale może być przyczyną porażenia kolejnych liści, źdźbeł i kłosów. Grzyb rozwija się wyłącznie na żywej tkance, jest pasożytem bezwzględnym

Objawy
• Biały, watowaty, mączysty, później szarobiały nalot grzybni na powierzchni blaszek liściowych, pochew, źdźbeł i kłosów.
• Z czasem nalot grubieje i przybiera brunatną barwę, z licznymi czarnymi punktami.
• Silnie porażone liście przedwcześnie zasychają, może wystąpić redukcja źdźbeł i zamieranie całych roślin.

Warunki sprzyjające rozwojowi
Rozwojowi patogena sprzyja ciepła i niezbyt wilgotna pogoda.

Fuzarioza kłosów

Fuzarioza kłosów (Fusarium spp.) to jedna z najważniejszych i najpoważniejszych chorób pszenicy. Nie tylko zmniejsza plon, ale też wpływa na jakość ziarna przez gromadzenie się w nim mykotoksyn. Może to dyskwalifikować ziarno jako surowiec na paszę i mąkę. Grzyby wywołujące chorobę są pasożytami względnymi. Rozwijają się w martwej tkance lub częściowo zniszczonej wytwarzanymi przez nie toksynami. Pierwotnym źródłem infekcji są resztki pożniwne, ziarno siewne lub samosiewy zbóż.

MĄCZNIAK PRAWDZIWY

FUZARIOZA KŁOSÓW

Objawy
• Pojawiają się pod koniec kwietnia, w fazie dojrzałości mlecznej ziarna.
• Bieleją całe kłosy lub poszczególne pięterka w kłosie, plewki przedwcześnie żółkną.
• Na zaatakowanych organach z czasem pojawia się biały, pomarańczowy lub różowy nalot grzybni.
• Objawy na plewkach zaczynają się zwykle od ich nasady.
• Ziarno jest słabo wykształcone i porażone przez grzyby.

Warunki sprzyjające rozwojowi
• Gęste łany.
• Duża wilgotność powietrza, szczególnie podczas kwitnienia.
• Plantacje osłabione przez np. nawalny deszcz, grad, choroby podsuszkowe.
• Wysoka wilgotność powietrza i gleby, temperatura 15-25°C.

Ochrona pszenicy przed chorobami – strategia integrowana

W Polsce i innych państwach członkowskich UE rolnicy mają obowiązek stosowania zasad integrowanej ochrony roślin, która polega na wykorzystaniu różnorodnych metod, stawiając na pierwszym miejscu środki niechemiczne, a chemiczne środki ochrony roślin stosując jedynie w ostateczności i w sposób zminimalizowany. Głównym celem tej metody jest przede wszystkim zdrowie roślin, wysoka jakość i bezpieczeństwo plonów, a także środowiska i rolników. Realizację tych założeń powinno się osiągać nie przez intensyfikację nawożenia i ochrony a poprzez kompleksowe podejście do uprawy.

W ochronie pszenicy przed chorobami grzybowymi ważną rolę odgrywa wybór odmian roślin mniej podatnych na ataki patogenów. Zawsze należy pamiętać o stosowaniu zasad dobrego płodozmianu i unikania sąsiedztwa zbóż jarych i ozimych.

Kolejną praktyką, zapobiegającą chorobom, jest terminowy siew w zalecanej lub obniżonej normie oraz unikanie wczesnych siewów ozimin. Także właściwa regulacja stosunków powietrzno-wodnych i zrównoważone nawożenie NPK przyczynia się do poprawy zdrowotności roślin.

Zaprawianie materiału siewnego środkami z układową substancją czynną powstrzymuje pierwsze infekcje patogenem. W przypadku mączniaka istotne jest także dolistne zasilanie manganem na glebach o pH powyżej 7,0, miedzią na próchnicznych, molibdenem na kwaśnych oraz borem w przypadku jego niedoboru. Z metod chemicznych zaleca się opryskiwanie fungicydami zapobiegawczymi, leczniczymi oraz wyniszczającymi – po wystąpieniu objawów.

eprasa.pl 7271f64cfe

Przechowywanie zbóż

Dobre przygotowanie zboża do przechowywania i regularne monitorowanie zapewnia utrzymanie właściwej jakości płodów rolnych przez długi czas po zbiorze.

MARTYNA KOŁODZIEJCZAK, ZODR w Barzkowicach

Za nami intensywny czas żniw. We wrześniu zboża już są raczej zebrane z pól i umieszczone w magazynach. Część rolników sprzedaje swoje płody rolne od razu po zbiorze, ale ci, którzy mają taką możliwość – magazynują zboże, by móc je sprzedać po korzystniejszej cenie lub też potrzebują zapasów do karmienia zwierząt gospodarskich. Może się wydawać, iż nie ma nic łatwiejszego niż przechowanie zboża, jednak brak odpowiednich warunków skutkuje pogarszaniem jego jakości, powoduje straty w masie zbożowej lub nawet prowadzi do całkowitego zepsucia, a wtedy wszystkie miesiące ciężkiej pracy idą na marne.

Czyszczenie zboża

Pierwszym krokiem po zbiorze ziarna powinno być jego oczyszczenie. Zboże przywiezione prosto z pola zawsze zawiera trochę zanieczyszczeń, mogą to być nasiona chwastów, ziemia, połamane ziarniaki itp. Musimy się tego wszystkiego pozbyć, by nie suszyć i nie przechowywać niepotrzebnej masy oraz otrzymać materiał o prawidłowych parametrach skupowych. Zanieczyszczenia powodują też, że masa ziarnowa jest niejednorodna, co może być przyczyną powstawania ognisk samozagrzewania.

Do oczyszczania zboża wykorzystuje się głównie separatory pneumatyczne, sita i tryjery. Zazwyczaj czyszczalnie są kombinacją kilku z tych technologii. W procesie rozdzielczym wykorzystuje się różnice w cechach pomiędzy ziarnem a zanieczyszczeniami, np. właściwości aerodynamiczne, gęstość, wielkość, kształt.

Główne przyczyny psucia się zboża w trakcie przechowywania:

- niedostateczne oczyszczenie ziarna po zbiorze,
- niedosuszenie ziarna przed zmagazynowaniem,
- zawilgocenie ziarna na skutek niewłaściwej wentylacji,
- złe warunki atmosferyczne,
- brak przewietrzania zboża,
- brak monitorowania ziarna w czasie przechowywania,
- aktywność szkodników.

Suszenie zboża

Wilgotność zboża jest najważniejszym parametrem z punktu widzenia przechowalnictwa. Ziarno, które chcemy przechowywać do 6 miesięcy musi mieć wilgotność 14%, zaś w przypadku dłuższego przechowywania – 13%. Zanim wsypiemy zboże do magazynu lub silosu, musimy poznać jego wilgotność, a w razie potrzeby poddać suszeniu. Należy przy tym unikać przesuszenia zboża, które powoduje łatwe pękanie ziarna.

Istnieją różne urządzenia do pomiaru wilgotności, powinniśmy wybrać takie, które ma atest i odpowiednio je skalibrować. Zbyt duża zawartość wody w ziarnie sprzyja zachodzeniu niepożądanych procesów, które w dalszej perspektywie powodują obniżenie jakości ziarna. Wysuszenie i schłodzenie nasion wprowadza je w stan anabiozy, czyli zahamowania procesów życiowych, prowadząc między innymi do obniżenia intensywności oddychania tlenowego. Proces ten polega na utlenianiu skrobi. W jego wyniku dochodzi do wydzielenia ciepła, powstania dwutlenku węgla i wody, a więc intensyfikacja oddychania skutkuje zwiększeniem temperatury i wilgotności, zaś wzrost stężenia dwutlenku węgla sprzyja rozwojowi niepożądanych organizmów beztlenowych.

W zależności od temperatury suszenia wyróżniamy:

✓ suszenie niskotemperaturowe (powietrzem z otoczenia, ewentualnie podgrzanym maksymalnie o 8°C),

✓ suszenie średniotemperaturowe (podgrzanym powietrzem, które powinno utrzymać temperaturę jądra ziarna poniżej 43°C dla nasion i 60°C dla ziarna do dalszego przetwarzania),

✓ suszenie wysokotemperaturowe (podgrzanym powietrzem, które powinno utrzymać temperaturę ziarna poniżej 82°C, dla ziarna przeznaczonego na paszę),

✓ suszenie kombinowane (początkowo powietrzem o temperaturze 80-90°C obniża się wilgotność ziarna do 20%, następnie powietrzem o temperaturze 110°C suszy je do poziomu 15-18% wilgotności, a na koniec schładza ziarno zimnym powietrzem, co doprowadza do spadku wilgotności do 12-14%).

Susząc ziarno trzeba unikać jego przegrzania, utrzymywać stałą i równomierną temperaturę oraz kontrolować wilgotność w ziarnie podczas procesu. W celu uzyskania odpowied-

eprasa.pl 7271f64cfe

niej wilgotności można wykorzystać silosy zaopatrzone w systemy suszenia, a najlepiej również w mieszalnie. Po wysuszeniu zboże powinno być schłodzone do temperatury otoczenia, gdyż wysoka temperatura ogrzanego ziarna będzie prowadziła do migracji wilgoci wewnątrz masy ziarnowej i jej zawilgocenia.

Warunki przechowywania

Zboże najczęściej przechowywane jest w silosach lub magazynach płaskich. Niezależnie od rodzaju budowli, powinny one być właściwie wyposażone i przygotowane na przyjęcie nowej partii ziarna. Magazyny płaskie muszą mieć równe, nieuszkodzone powierzchnie podłogi, ścian i sufitów oraz być zabezpieczone przed możliwością zawilgocenia. Najlepiej, by przed wsypaniem świeżego zboża wnętrze było całkowicie opróżnione ze starych zapasów, oczyszczone i poddane dezynsekcji i deratyzacji. Zalegające zboże może być źródłem szkodników magazynowych, bakterii i grzybów.

Podczas procesu przechowywania w masie ziarnowej dochodzi do migracji wilgoci z ziarna do powietrza i odwrotnie, w zależności od warunków panujących w magazynie i właściwości zboża. Warunki atmosferyczne wpływają na temperaturę i wilgotność wewnątrz magazynu, podobnie jak zachodząca w środku aktywność biologiczna, stąd zachodzi konieczność częstego monitorowania wilgotności ziarna i jego temperatury. Najwygodniej posługiwać się czujnikami rozmieszczonymi wewnątrz magazynu, ale jeżeli nie ma takiej możliwości, to należy pobierać próby ziarna z różnych miejsc w magazynie i poddać analizie jak najszybciej po pobraniu.

Dużym zmianom parametrów podlega część ziarna znajdująca się w sąsiedztwie dachu i ścian, powodując znaczącą różnicę w temperaturze i wilgotności między ziarnem znajdującym się w centrum a tym przy brzegach. Dochodzi wtedy do migracji wilgoci i może powstać ognisko samozagrzewania.

Zachowaniu odpowiednich parametrów pomaga aktywne przewietrzanie ziarna. Podczas wentylacji trzeba wziąć pod uwagę warunki atmosferyczne, przy nieodpowiednich można doprowadzić do zawilgocenia ziarna. Wilgotność względna wdmuchiwanego powietrza powinna być niższa niż wilgotność równowagowa powietrza (powyżej tego poziomu dochodzi do przepływu wilgoci z powietrza do ziarna).

Najważniejsze zasady przechowywania zbóż:

- odpowiednie postępowanie ze zbożem przed zmagazynowaniem (oczyszczenie, suszenie, wychłodzenie, sprawdzenie każdej partii pod kątem obecności szkodników);
- przygotowanie magazynu/silosu polegające na czyszczeniu, dezynsekcji i deratyzacji;
- zabezpieczenie przed dostępem szkodników do magazynu i ich zwalczanie, jeżeli się pojawią;
- monitorowanie warunków podczas przechowywania (wilgotność i temperatura ziarna, temperatura powietrza, wilgotność względna powietrza, ewentualnie stężenie dwutlenku węgla, obecność szkodników);
- stosowanie aktywnej wentylacji w odpowiednich warunkach.

Szkodniki magazynowe

Mikroorganizmy występujące w masie zbożowej to przede wszystkim bakterie i grzyby. Szczególnie niebezpieczny jest nadmierny rozwój grzybów strzępkowych, które produkują mykotoksyny. Zawsze niewielka ilość tych grzybów będzie obecna w zbożu, ale nie wolno dopuścić do ich nadmiernego rozwoju. Spożywanie produktów skażonych mykotoksynami powoduje uszkodzenie nerek, wątroby, osłabia odporność, prowadzi do rozwoju chorób nowotworowych i problemów rozrodczych. Skutki u ludzi, jak i u zwierząt są widoczne dopiero po dłuższym okresie narażenia na mykotoksyny. Rozwój grzybów można ograniczyć, zachowując właściwe warunki – wilgotność poniżej 15% i niską temperaturę. W Polsce są normy dopuszczalnej zawartości mykotoksyn w ziarnie zbóż.

Bezkręgowce występujące w magazynach to **roztocza**, czyli mikroskopijne pajęczaki (rozkruszek mączny, rozkruszek drobny, rozkruszek polno-magazynowy, roztoczek brunatny, roztoczek suszowy) oraz **owady** (wołek zbożowy, wołek ryżowy, trojszyk ulec, trojszyk gryzący, kapturnik zbożowiec, spichrzel surynamski, mklik mączny, omacnica spichrzowa, skośnik zbożowiaczek, mól ziarniak). Wszystkie rozmnażają się w warunkach podwyższonej wilgotności i temperatury. Często dochodzi do zawleczenia bezkręgowców z partią zboża, dlatego każdy transport trzeba sprawdzić pod tym kątem. By wykryć ich obecność, stosuje się pułapki z feromonami i atraktantami pokarmowymi, a w przypadku jej potwierdzenia może być konieczne przeprowadzenie dezynsekcji. Na rynku dostępnych jest wiele środków do tego celu, ważne, by stosować tylko te, które posiadają dopuszczenie do stosowania w Polsce, i trzymać się ściśle zaleceń producenta.

Jedną z metod zwalczania szkodników jest fumigacja. W tym przypadku muszą ją wykonywać odpowiednio przeszkolone osoby, z zachowaniem wyjątkowej ostrożności. Substancje używane w tej metodzie są wysoce toksyczne i mogą spowodować śmierć ludzi lub zwierząt przebywających w pobliżu.

Duże szkodniki to przede wszystkim **gryzonie**, takie jak mysz domowa i szczur wędrowny. Zarówno magazyny, jak i silosy muszą być zabezpieczone przed ich dostępem. Do monitorowania ich obecności służą różne pułapki (klejowe, żywo-łowne, sprężynowe). W razie jej potwierdzenia trzeba dokonać deratyzacji, czyli zwalczania gryzoni za pomocą środków chemicznych, fizycznych lub biologicznych.

eprasa.pl 7271f64cfe

Burak ćwikłowy płodozmianową alternatywą

Burak ćwikłowy jest powszechnie uprawiany w polskich gospodarstwach. Jego duża odporność na warunki klimatyczne, niewielkie wymagania glebowe oraz rosnące zapotrzebowanie ze strony przetwórstwa i konsumentów sprawiają, że jest się opłacalną alternatywą w płodozmianie.

NIKOLA DOLIŃSKA, ZODR w Barzkowicach

Wymagania klimatyczne i glebowe

Burak ćwikłowy kiełkuje w temperaturze około 8°C, a jego wschody wymagają co najmniej 11°C. Optymalne warunki wzrostu zapewnia temperatura 15-18°C, choć wyższe wartości również nie zakłócają rozwoju roślin. Utrzymujące się przez dłuższy czas chłody (poniżej 10°C) mogą jednak prowadzić do przedwczesnego wybijania w pędy kwiatostanowe, zwłaszcza u bardziej rozwiniętych roślin. Krótkotrwały spadek temperatury do 0°C nie powoduje jednak jaryzacji. Szczególnie groźne są dla niego przymrozki – uszkadzają młode siewki oraz pogarszają trwałość przechowywanych korzeni.

Burak ćwikłowy wymaga dobrego dostępu do światła – jego brak spowalnia wzrost i zmniejsza rozmiar korzeni, dlatego najlepiej sadzić go na stanowiskach słonecznych. Roślina dobrze rośnie na większości gleb warzywnych, pod warunkiem, że mają dobrą strukturę i nie tworzą skorupy. Najlepiej sprawdzają się gleby piaszczysto-gliniaste, nawet przy niskiej zawartości próchnicy, jeśli są odpowiednio uprawione. Szczególnie ważna jest struktura gleby w przypadku odmian o korzeniach wydłużonych – takie najlepiej rosną na glebach głębokich.

Burak preferuje gleby zasobne w wapń, ale źle reaguje na świeże wapnowanie. Optymalne pH to 6,5-7,0 – niższe wartości mogą prowadzić do słabszych wschodów, zamierania siewek i problemów fizjologicznych.

Uprawa roli i nawożenie

Burak ćwikłowy nie ma dużych wymagań glebowych, jednak potrzebuje starannej i głębokiej uprawy ze względu na swój głęboki system korzeniowy. Szczególnie ważne jest usunięcie podeszwy płużnej, która ogranicza rozwój korzeni i może prowadzić do zatrzymywania wody przy powierzchni, co grozi podtopieniami. Prace polowe rozpoczynają się tuż po zbiorze przedplonu, zależnie od jego rodzaju. Jeśli burak jest siany po zbożach, należy wykonać podorywkę lub talerzowanie, a następnie bronowanie. Dobrym rozwiązaniem jest też wysiew poplonu (np. facelii z wyką), który zostaje przyorany jesienią. Wapnowanie najlepiej przeprowadzić bezpośrednio po żniwach, jeszcze przed podorywką.

Wiosną uprawa gleby powinna być ograniczona do niezbędnego minimum – lekkie agregaty służące do zwalczania chwastów oraz mieszania nawozów mineralnych. Unika się głębokiego spulchniania, by nie przesuszyć gleby. W przypadku dużej ilości resztek pożniwnych warto zastosować glebogryzarkę lub wykonać płytką orkę.

Burak ćwikłowy ma wysokie wymagania pokarmowe, zwłaszcza na azot i potas. Mimo głębokiego systemu korzeniowego, który pozwala pobierać składniki z głębi gleby, nawożenie powinno być precyzyjne i oparte na analizie gleby. Szczególną ostrożność należy zachować przy azocie – jego nadmiar prowadzi do kumulacji azotanów w korzeniach, pogorszenia jakości i przechowywania. Niedobór azotu powoduje słaby wzrost i czerwienienie liści. Buraki silnie reagują na niedobór potasu (nekrozy liści), magnezu (żółknięcie liści między nerwami) oraz boru (zgorzel liści sercowych i sucha zgnilizna korzeni). Dlatego niezbędne jest zbilansowane nawożenie makro- i mikroelementami.

Optymalny odczyn gleby dla buraka ćwikłowego wynosi pH 6-7,5 dla gleb mineralnych i pH 5,5-6 dla gleb torfowych. Ważny jest także poziom wapnia, który powinien wynosić 1000-2000 mg/dm³. Wysoki poziom wapnia zmniejsza kumulację azotanów i metali ciężkich w korzeniach.

Burak źle rośnie na świeżo wapnowanych glebach, dlatego wapnowanie należy przeprowadzić przed rośliną przedplonową. Optymalna dawka nawozów wapniowych to 1-2,5 t/ha, w zależności od typu gleby.

Dostępność składników pokarmowych zależy od wielu czynników, w tym odczynu gleby, temperatury i wilgotności. W integrowanej produkcji nawożenie buraków powinno opierać się na analizie gleby. Optymalne dawki nawozów zależą od wyników analizy:
- azot: 70-100 kg/ha,
- fosfor: 60-80 kg/ha,
- potas: 150-250 kg/ha.

Burak jest skłonny do kumulacji azotanów, dlatego nawożenie azotem powinno być ostrożne, zwłaszcza na glebach z wysoką zawartością próchnicy oraz po przedplonie roślin bobowatych. Nawozy azotowe, fosforowe i potasowe najlepiej zastosować 2-3 tygodnie przed siewem. Spośród mikro-

eprasa.pl 7271f64cfe

elementów największe straty w uprawie buraka powoduje niedobór boru. Jego niedoborom można zapobiec stosując superfosfat, saletrzak borowany lub borax w dawce 15-20 kg/ha.

Siew

Siew buraków ćwikłowych rozpoczyna się, gdy gleba osiągnie temperaturę co najmniej 8°C – jest to minimum niezbędne do ich kiełkowania. Termin i gęstość siewu zależą głównie od odmiany i planowanego przeznaczenia plonu. W zależności od rodzaju uprawy i terminu zbioru buraki wysiewa się:

- **na pęczki** – wysiew już od początku kwietnia,
- **do spożycia na świeżo** – od końca kwietnia do połowy maja,
- **do przechowywania** – między końcem maja a początkiem lipca,
- **dla przemysłu (np. do konserwowania)** – w pierwszej połowie lipca.

Aby przyspieszyć wschody przy wczesnym wysiewie, można czasowo przykryć zasiewy folią perforowaną (na 3-4 tygodnie) lub włókniną (na 4-5 tygodni). Siewy z przełomu kwietnia i maja dają plon na lato lub wczesną jesień, natomiast czerwcowe i lipcowe zapewniają najlepszy surowiec do przetwórstwa i przechowywania oraz najwyższe plony.

Materiałem siewnym buraków są kłębki zawierające 2-5 nasion. Głębokość siewu to 2 cm – na glebach ciężkich i 3 cm na glebach lżejszych. Norma wysiewu zależy od przeznaczenia plonu, odmiany, ilości nasion w kłębku i zdolności ich kiełkowania.

Norma wysiewu

- **kłębki wielonasienne** – 8-12 kg/ha,
- **kłębki jednonasienne (siew precyzyjny)** – 6-8 kg/ha.

Przy wysiewie kłębków wielonasiennych bardzo często wschody są zbyt gęste i konieczne jest przerzedzenie roślin:

- **wczesny zbiór pęczkowy** – odstęp 2-4 cm,
- **pozostałe cele uprawy** – odstęp 4-6 cm.

Zbiór i przechowywanie

Buraki zbiera się zwykle od końca września do początku października, jeszcze przed pierwszymi przymrozkami. Zbioru należy dokonywać ostrożnie i w czasie bezdeszczowej pogody, by nie uszkodzić korzeni. Do długiego przechowywania najlepiej nadają się średniej wielkości buraki (7-10 cm średnicy), z późniejszych siewów (między połową maja a połową czerwca).

Najlepiej przechowywać je w temperaturze 1-2°C i przy wilgotności powietrza 95-98%. W takich warunkach mogą wytrzymać nawet 8 miesięcy. Zbyt niska temperatura (bliska 0°C) może powodować ciemnienie i zmiany chorobowe pod skórką i w miąższu, natomiast zbyt wysoka sprzyja ponownemu wzrostowi liści. Przy niskiej wilgotności korzenie więdną, a po utracie ponad 7% masy tracą wartość handlową.

Źródło: Metodyka integrowanej produkcji buraków ćwikłowych

eprasa.pl 7271f64cfe

Innowacyjny Conviso Smart

Uprawa buraka cukrowego w technologii CONVISO SMART to nowoczesne podejście do ochrony i efektywności.

ANNA ŚCIBIOR, PZDR w Pyrzycach

Burak cukrowy odgrywa kluczową rolę w europejskim rolnictwie, będąc podstawowym surowcem do produkcji cukru. Tradycyjne metody jego uprawy wiążą się jednak z licznymi wyzwaniami, głównie w zakresie zwalczania chwastów. Intensywna presja chwastów, ograniczona dostępność skutecznych środków ochrony roślin, a także rosnące wymagania środowiskowe skłaniają rolników do sięgania po nowoczesne rozwiązania. Wpływ na to ma również fakt, iż w ostatnich latach wycofano i nadal wycofuje się wiele substancji czynnych, które skutecznie zwalczały chwasty w jego uprawie. Jednym z takich rozwiązań jest technologia Conviso Smart, czyli innowacyjny system ochrony buraka cukrowego, łączący odporne odmiany nasion z selektywnym herbicydem.

Technologia Conviso Smart opiera się na dwóch kluczowych komponentach:

1. Odmiana buraka cukrowego Smart – są to rośliny zmodyfikowane w sposób naturalny, odporne na substancję czynną herbicydu ALS (acetolaktosyntaza),

2. Herbicyd Conviso One – zawierający foramsulfuron i tienkarbazon metylowy, czyli substancje aktywne o szerokim spektrum działania na chwasty jedno- i dwuliścienne, w tym te najtrudniejsze do zwalczenia, jak komosa biała czy przytulia czepna.

Zaletą systemu jest to, że herbicyd może być stosowany bez obawy o uszkodzenie rośliny uprawnej – odmiany Smart są bowiem odporne na jego działanie.

Zasady uprawy i stosowania

Uprawa buraka cukrowego w systemie Conviso Smart zasadniczo nie różni się od standardowej uprawy, choć wymaga przestrzegania kilku ważnych zasad:

- **wybór pola oraz płodozmian** – należy unikać wysiewania buraków Smart po innych roślinach uprawianych z wykorzystaniem herbicydów ALS, by zapobiec kumulacji substancji aktywnych w glebie,
- **siew** – wysiew nasion powinien być przeprowadzony w optymalnym terminie (w zależności od regionu – zwykle od końca marca do połowy kwietnia), na głębokość 2-3 cm, w dobrze przygotowaną, rozdrobnioną glebę,
- **zwalczanie chwastów** – Conviso One stosuje się w dawce dzielonej (najczęściej 2 x 0,5 l/ha), przy czym pierwszy zabieg powinien być wykonany w momencie, gdy chwasty są w fazie liścieni do 2 liści właściwych.

Główne chwasty zwalczane przez Conviso One to komosa biała, samosiewy rzepaku, z wyjątkiem samosiewów rzepaku z odmian odpornych na imazamoks (Clearfield) oraz burakochwasty (odmian klasycznych).

Korzyści

- Lepsza kontrola chwastów – technologia ta skutecznie eliminuje szerokie spektrum chwastów, również tych opornych na tradycyjne herbicydy.
- Mniejsza liczba zabiegów – dzięki wysokiej skuteczności środka liczba aplikacji może być ograniczona do dwóch, co zmniejsza zużycie paliwa, czasu i środków ochrony roślin.
- Większa elastyczność – zabiegi można wykonać nawet w mniej sprzyjających warunkach pogodowych, co zwiększa efektywność całej uprawy.
- Redukcja uszkodzeń uprawy – dzięki odporności roślin na substancję aktywną minimalizowane jest ryzyko fitotoksyczności.

Mimo licznych zalet technologia ta zawiera również pewne ograniczenia. Najważniejsze znaczenie ma odpowiedzialne jej stosowanie – niewłaściwe praktyki mogą prowadzić do selekcji chwastów odpornych na ALS, co znacznie utrudni ich zwalczanie w przyszłości. Dlatego ważne jest unikanie siewu odmian Smart w sposób ciągły na tych samych polach, naprzemienne stosowanie substancji czynnych w płodozmianie oraz stosowanie mechanicznych metod odchwaszczania jako uzupełnienia.

Technologia ta pozwala zredukować nakłady na ochronę roślin przy jednoczesnym zwiększeniu efektywność produkcji. To rozwiązanie dedykowane nowoczesnemu rolnictwu, które chce łączyć wysoką wydajność z troską o środowisko. Najważniejsze jest jednak odpowiedzialne podejście oraz ścisłe przestrzeganie zaleceń agrotechnicznych.

Fot. A. Ścibior

eprasa.pl 7271f64cfe

Soja coraz popularniejsza

Soja staje się coraz istotniejszą rośliną strączkową w Polsce. W tym roku areał zasiewów soi w Polsce przekroczył 98,1 tys. ha. Jest to rekordowy poziom i większy niż powierzchnia pszenicy jarej w niektórych regionach.

IRENEUSZ GAJEWSKI, PZDR w Pyrzycach

W województwie zachodniopomorskim sukces uprawy soi opiera się przede wszystkim na znajomości lokalnych warunków. Stosunkowo krótki sezon wegetacyjny i klimat wymagają odmian bardzo wczesnych i wczesnych. Kluczowe są także dobre warunki glebowe, staranna agrotechnika, nawożenie potasem i fosforem, zaprawienie i inokulacja nasion.

W 2025 r. województwo zachodniopomorskie znalazło się w czołówce regionów pod względem liczby rekomendowanych odmian soi. W tym regionie polecanych do siewu jest aż 11 odmian: Adessa, Abaca, Adelfia, Magnolia PZO, ES Comandor, Viola, Ceres PZO, Asterix, Aurelina, Abelina oraz Erica.

Dla wielu rolników w Polsce soja jest sposobem na tzw. ratowanie płodozmianu, w którym dominują rośliny zbożowe, rzepak oraz kukurydza. Ważny jest fakt, iż siejąc soję można ubiegać się także o dopłaty z Unii Europejskiej do uprawy roślin strączkowych.

Pomimo tego, że w Polsce brakuje wyspecjalizowanych przedsiębiorstw zajmujących się obróbką nasion soi, to zyskuje ona u nas coraz więcej zwolenników. Doceniane są jej walory w żywieniu człowieka, zwierząt oraz wzbogacenie stanowiska w materię organiczną. Jej nasiona zawierają wartościowe białko – ok. 40% oraz ok. 20% tłuszczu o wysokiej zawartości kwasów tłuszczowych.

Uprawa

Soja jest rośliną najlepiej rosnącą na glebach kompleksu pszennego, klasy bonitacyjnej II-III b o pH między 6,0 a 7,0, ale bardzo dobrze radzi sobie również na glebach słabszych, będących w kulturze – posiada bardzo głęboki system korzeniowy, który pobiera z gleby te składniki niedostępne dla innych roślin. Dla Regionu Zachodniopomorskiego charakterystyczny jest klimat chłodniejszy w porównaniu z południem kraju, dlatego też najlepsze wyniki dają odmiany bardzo wczesne i wczesne, których okres wegetacji nie przekracza 130-140 dni. Optymalne temperatury kiełkowania soi to 8-15 stopni Celsjusza dla powietrza i 10-15 stopni dla gleby, natomiast średnia temperatura powinna przekraczać 15 stopni, aby wspomagać wzrost łanu i liczbę strąków. W naszych warunkach soję można uprawiać na stanowiskach po zbożach, które zostawiają pole wolne od chwastów oraz średnio zasobne w azot.

W 2025 roku ceny soi wzrosły do poziomu 1600-1700 zł/t

Problemami w uprawie soi są chwasty, do których zaliczamy szczególnie komosę białą, marunę nadmorską, szarłat szorstki oraz chwastnicę jednostronną.

Kluczowy surowiec białkowy

Soja jest kluczowym surowcem białkowym w produkcji paszowej i zaczyna odgrywać znaczącą rolę jako alternatywa dla importu, tym bardziej, że niemal 100% światowej produkcji (USA, Brazylia, Argentyna) to uprawy GMO. W Polsce GMO jest zabronione, więc krajowa soja jest wolna od GMO.

Fot. A. Ścibior

eprasa.pl 7271f64cfe

MARTYNA KOŁODZIEJCZAK, STANISŁAW ZARZYCKI
ZODR w Barzkowicach

W tym roku, ze względu na lipcowe opady deszczu, żniwa zakończą się później niż w roku ubiegłym. Na polach, gdzie zebrano rzepak i zboża, trwają uprawki pożniwne i siew poplonów. Przy przygotowaniu pola pod siew zbóż ozimych, zwłaszcza przy uprawie zbóż po zbożach, zaleca się orkę przedsiewną, przykrywającą pociętą słomę na większą głębokość.

W gospodarstwach, w których nie prowadzi się produkcji zwierzęcej lub zwierzęta utrzymywane są w systemie bezściółkowym, słoma roślin uprawnych wykorzystywana jest jako cenne źródło materii organicznej, która korzystnie wpływa na strukturę gleby i regulację stosunków wodno-powietrznych. Z przyorywaną słomą wnoszone do gleby są cenne makro- i mikroskładniki pokarmowe, które w miarę postępującego rozkładu mogą być ponownie wykorzystane przez rośliny. Słoma zbóż zawiera substancje, które mogą hamować wzrost młodych roślin, zwłaszcza zbóż ozimych, buraków cukrowych i rzepaku. Wobec powyższego konieczne jest zastosowanie azotu na przyorywaną słomę. Stymuluje to rozwój mikroorganizmów, które neutralizują szkodliwe substancje i przyspieszają proces mineralizacji składników pokarmowych.

Do przyspieszenia rozkładu słomy wykorzystujemy wszystkie nawozy azotowe, z wyjątkiem tych o spowolnionym działaniu, a także naturalne. Najbardziej przydatne są nawozy płynne, typu RSM, których rozprowadzenie przez dysze z małymi otworami umożliwi równomierne pokrycie resztek pożniwnych. Po „potraktowaniu" słomy azotem należy jak najszybciej wymieszać słomę z wierzchnią warstwą gleby.

Okres pożniwny to dobry moment na pobranie próbek glebowych i przekazanie ich do Stacji Chemiczno-Rolniczej w celu określenia odczynu gleby, zawartości NPK oraz Mg.

Koniec lata do późnej jesieni to optymalny termin do wapnowania gleb. Z nawozowego punktu widzenia najlepiej wapno zastosować na ściernisko, bezpośrednio po żniwach, a późniejsze uprawki pożniwne umożliwiają dobre wymieszanie nawozu z glebą.

Nawozów azotowych amonowych oraz mocznika, jak również superfosfatów i nawozów wieloskładnikowych zawierających fosforany amonu, nie należy stosować bezpośrednio przed i po wapnowaniu. Nawozy wapniowe mogą spowodować straty azotu z nawozów azotowych na skutek ulatniania się amoniaku do atmosfery. Ponadto wapń spowoduje zmniejszenie przyswajalności fosforu i przyczynić się może do szybkiego jego uwstecznienia.

Nawozy fosforowe i potasowe należy wysiać przed siewem, uzależniając wielkość dawki od zasobności gleby w te składniki, wielkość spodziewanego plonu rośliny wysiewanej, a także kompleksu przydatności rolniczej gleby.

Należy bezwzględnie przestrzegać terminów siewu. Na Pomorzu Zachodnim optymalny termin siewu dla jęczmienia ozimego przypada na 10-20 września, siew odmian mieszańcowych jęczmienia w terminie normalnym przeprowadza się od 16 do 25 września, pszenicę ozimą wysiewamy od 20 września do 5 października. Optymalny termin siewu pszenżyta przypada na drugą i trzecią dekadę września. Siewu można również dokonać w pierwszej dekadzie października. Żyto ozime wysiewa się od 15 do 30 września, a najlepszym terminem siewu żyta hybrydowego jest druga i trzecia dekada września.

Sprawdzamy stan magazynowanych zbóż w magazynach płaskich i silosach zbożowych, aby nie dopuścić do powstania mykotoksyn i pleśni.

Trwa jesienny okres produkcji kiszonek. Należy pamiętać o odpowiednim usytuowaniu pryzm, a następnie równomiernym ugnieceniu zakiszanej masy zielonej oraz kontrolowaniu temperatury w silosach z zakiszaną paszą.

Przy produkcji kiszonek należy pamiętać o przestrzeganiu zasad związanych z ochroną środowiska naturalnego.

KONIE

Wrzesień to początek okresu odsadzenia źrebiąt od matek. Źrebięta odsadzamy w wieku około pół roku, najlepiej wszystkie źrebięta w stajni odsadzić jednocześnie, tworząc grupy rówieśnicze z podziałem na płeć. Ważne, by przed odsadzeniem zmniejszyć ilość paszy treściwej zadawanej klaczy. Jeżeli nie jest źrebna to powinniśmy w momencie odsadzenia zabrać całkowicie pasze treściwe, zostawić siano i wodę. Dopiero po całkowitym zasuszeniu (zgubieniu mleka) można stopniowo zwiększać ilość paszy treściwej. Źrebięta z kolei po odsadzeniu powinny dostać nieco większą dawkę paszy.

Źrebięta w wieku około 5-6 miesięcy powinny zostać po raz pierwszy zaszczepione. Najważniejsze szczepienie to te przeciwko grypie i tężecowi. Wy-

eprasa.pl 7271f64cfe

magają one iniekcji według określonego schematu, w tym celu najlepiej skontaktować się z lekarzem weterynarii. Tężec jest chorobą bardzo groźną dla koni, a zakażenie może się skończyć śmiercią, dlatego nie powinniśmy rezygnować ze szczepień.

DRÓB

Przypominamy hodowcom drobiu o obowiązkowych szczepieniach przeciwko rzekomemu pomorowi drobiu. Rozporządzenie z dnia 25 kwietnia 2025 r. wprowadziło obowiązek szczepień przeciwko ND od 13 maja 2025 r. Obowiązek szczepień przeciwko ND dotyczy wszystkich kur i indyków utrzymywanych w gospodarstwach komercyjnych oraz wszystkich piskląt opuszczających zakłady wylęgu drobiu.

Dodatkowo w gospodarstwach utrzymujących ponad 350 sztuk średniorocznie obowiązkowe jest przygotowanie programu szczepień, który stanie się częścią planu bioasekuracji.

Wprowadzony został zakaz wprowadzania do gospodarstwa i wyprowadzania z niego (zarówno komercyjnego, jak i niekomercyjnego) kur i indyków niezaszczepionych przeciwko ND oraz zakaz przyjmowania do wylęgu jaj pochodzących od niezaszczepionych kur i indyków.

Trzoda- ASF

W lipcu potwierdzono pierwsze w tym roku ognisko ASF u świń w pobliżu wsi Samlino w powiecie kamieńskim (gmina Golczewo), zostało ono zlikwidowane. Jednocześnie przez cały czas występują na terenie województwa liczne ogniska tej choroby u dzików, dochodzą też inne ogniska u świń. W związku z tym przypominamy, że w województwie są zlokalizowane strefy z ograniczeniami I, II, III. Aktualne mapy dostępne są na stronie www.wetgiw.gov.pl.

Apelujemy do hodowców o bezwzględne przestrzeganie zasad bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną:

• niekupowanie świń nieoznakowanych i bez świadectwa weterynaryjnego;
• nieskarmianie zwierząt paszą niewiadomego pochodzenia ani produktami (w tym resztkami, zlewkami) pochodzenia zwierzęcego;
• unikanie kontaktu z padłymi świniami (lub dzikami) – w przypadku kontaktu z padłą świnią lub dzikiem należy jak najszybciej umyć ręce lub zdezynfekować środkiem na bazie alkoholu oraz oczyścić i zdezynfekować obuwie;
• zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świnie, przed dostępem zwierząt domowych;

• utrzymywanie świń w budynkach, w których nie są jednocześnie utrzymywane inne zwierzęta gospodarskie kopytne;
• zabezpieczenie budynków inwentarskich, magazynów pasz oraz miejsc przechowywania ściółki przed dostępem zwierząt dzikich (w tym gryzoni);
• rezygnację z udziału w polowaniach;
• niewnoszenie do gospodarstw części dzików;
• zachowanie podstawowych zasad higieny:
- odkażanie rąk i obuwia;
- stosowanie odzieży ochronnej i narzędzi pozostawianych w budynku inwentarskim po zakończeniu prac;
- okresowe odkażanie odzieży ochronnej i narzędzi;
• zastosowanie mat dezynfekcyjnych na wjazdach i wyjazdach do gospodarstw i przed wejściami do budynków inwentarskich;
• uniemożliwienie osobom postronnym (nie zajmującym się zawodowo zwierzętami lub leczeniem zwierząt w danym gospodarstwie) wchodzenia- zwłaszcza po kontakcie z padłą świnią lub dzikiem – do budynków inwentarskich w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnie.
• Ponadto należy ściśle stosować się do zaleceń służb weterynaryjnych na danym terenie.

Czas pożniwny to także dobry moment na zaopatrzenie gospodarstwa w ziarno zbóż do skarmiania zwierząt. Jeżeli kupujemy jednorazowo dużą ilość paszy na dłuższy czas lub sami ją wyprodukowaliśmy, to pamiętajmy o właściwych warunkach przechowywania, by zachować dobrą jakość. Zboże powinno być oczyszczone, suche i umieszczone w przygotowanym magazynie, zabezpieczonym przed dostępem szkodników, wilgocią i zmianami temperatury.

Pasze spleśniałe, zgniłe, zawilgocone, zanieczyszczone odchodami szkodników nie powinny być skarmiane zwierzętom. Pobieranie przez zwierzęta złej jakości paszy prowadzi do spadku produkcyjności, problemów zdrowotnych, chorób, a nawet śmierci. To z kolei przekłada się na gorszy wynik ekonomiczny gospodarstwa.

eprasa.pl 7271f64cfe

Jesienne zabiegi w polu a zachowanie wody w glebie

Jesienne zabiegi na polu mają kluczowe znaczenie dla przygotowania gleby do zimy i zapewnienia dobrych plonów w kolejnym sezonie. Najważniejsze z nich to: orka zimowa, nawożenie obornikiem lub wapnowanie, zwalczanie chwastów i ochrona przed szkodnikami, a także odpowiednie zagospodarowanie resztek pożniwnych.

IZABELA ŚWIGOŃ, ZODR w Barzkowicach

Jak te wszystkie zabiegi wpływają na zachowanie wody w glebie? Do prawidłowego działania układu gleba-biosfera-atmosfera niezbędne jest utrzymanie małego obiegu wody na lądzie, którego kluczowym elementem jest proces ewapotranspiracji (parowanie wody z gleby i roślin), w dużej mierze regulowany przez roślinność. Kluczową rolę w zachowaniu wody w glebie, czyli retencji glebowej, pełnią następujące czynniki: skład granulometryczny gleby, porowatość gleby, zawartość materii organicznej, okrycie gruntu oraz jej aktualna dostępność.

W praktyce rolnej możemy mieć jedynie wpływ na dwa czynniki: poprawę stosunków wodno-powietrznych w glebie (optymalna porowatość i struktura gruzełkowata) oraz ochronę przed parowaniem. W pierwszym przypadku bezpośredni efekt można osiągnąć poprzez spulchnienie gleby, zapobieganie mineralizacji (utlenianiu) próchnicy oraz erozji, stosowanie nawozów naturalnych, organicznych, a także racjonalizację nawożenia mineralnego.

Orka jesienna

Orka jesienna, nazywana również zimową, to jeden z podstawowych zabiegów agrotechnicznych. Polega na przekopaniu gleby na głębokość 20-30 cm, co poprawia jej gruzełkowatą strukturę, miąższość oraz zwiększa pojemność wodną i ogranicza rozwój szkodników, które warto systematycznie monitorować i w razie potrzeby zastosować odpowiednie środki ochrony roślin. Orka jesienna pozwala na odpowiednie napowietrzenie gleby oraz zatrzymanie wody w gruncie. Ponadto, umożliwia wymieszanie z glebą nawozów mineralnych oraz przykrycie resztek pożniwnych, przyspieszając ich rozkład. Zabieg jesiennej orki ogranicza także rozwój patogenów i chwastów, co jest kluczowe dla ograniczenia konkurencji chwastów o wodę i składniki pokarmowe. Najlepiej wykonywać ją na odpowiednio uwilgotnionej glebie, aby uniknąć jej zbrylenia. Pamiętać należy, że zabieg wykonany na zbyt mokrej lub suchej glebie niszczy jej strukturę.

Bronowanie i kultywatorowanie

Kolejne, po orce, niezbędne jesienne zabiegi uprawowe uzupełniające, to bronowanie i kultywatorowanie. Zabiegi te mają na celu wyrównanie powierzchni pola i przygotowanie go do siewu, a także niszczenie chwastów i patogenów.

Bronowanie polega na wykonaniu zabiegu za pomocą brony w celu płytkiego spulchnienia górnej warstwy gleby. Zabieg, przeprowadzony jesienią, służy do zniszczenia wschodzących chwastów, wyrównania terenu, rozbicia skorupy glebowej oraz usunięcia resztek pożniwnych. W praktyce rolniczej najczęściej stosuje się bronowanie na krzyż, czyli przeciąganie brony po polu w dwóch prostopadłych kierunkach. Metoda ta jest szczególnie skuteczna na glebach ciężkich. Natomiast na glebach lżejszych często wystarczające jest jednokrotne przejście brony.

Kultywatorowanie, zwane również drapaczowaniem, to zabieg, którego celem jest spulchnianie, kruszenie i mieszanie gleby bez konieczności jej przeorywania i odwracania. Wykonuje się go za pomocą kultywatora, w połączeniu z innymi narzędziami, takimi jak brona zębowa czy wał strunowy, które dodatkowo rozdrabniają i wyrównują powierzchnię gleby. Zabieg przeprowadzany po orce, przyspiesza osiadanie gleby i niszczy wschodzące chwasty. Natomiast wykonywane przed siewem poprawia strukturę gleby, ułatwiając wschodzenie roślin. Dla zbóż ozimych może również zastąpić orkę siewną, jeżeli przedplon stanowiły rośliny okopowe.

Zagospodarowanie resztek pożniwnych

Zagospodarowanie resztek pożniwnych to kolejny ważny zabieg, który zapobie-

eprasa.pl 7271f64cfe

ga rozwojowi szkodników i wzbogaca glebę w materię organiczną.

Nawożenie

Jakie jeszcze jesienne zabiegi uprawowe można wykonać, aby przygotować glebę dla ozimin? Jesienią glebę powinno się wzbogacać azotem mineralnym, fosforem, potasem oraz obornikiem. Dostarczenie ozimonom składników pokarmowych w tym okresie w znaczący sposób przekłada się na wysokość przyszłego plonu. W zależności od potrzeb roślin i warunków pogodowych można zastosować nawożenie dolistne, np. preparatami z mikroelementami.

Desykacja

W przypadku niektórych roślin, np. ziemniaków, można jesienią przeprowadzić desykację, czyli zabieg przyspieszający dojrzewanie i ułatwiający zbiór. Bardzo ważne jest, aby pamiętać, że przełożenie nawożenia do wiosny nie zrekompensuje niedoborów powstałych w okresie jesiennym i spowoduje spadek potencjału plonotwórczego roślin.

Wapnowanie

Jesień to odpowiedni moment na sprawdzenie odczynu gleby i ewentualne wapnowanie, które reguluje pH i poprawia dostępność składników pokarmowych. Zbyt kwaśny lub zasadowy odczyn może ograniczać dostępność niektórych pierwiastków, np. fosforu, wapnia i magnezu.

Kolejnym ważnym czynnikiem wpływającym na przyswajanie niezbędnych pierwiastków, zwłaszcza fosforu, magnezu i potasu, jest temperatura, która sprzyja procesom fizjologicznym roślin i chemicznym w glebie. Obok temperatury niezwykle istotnym czynnikiem jest dostępność wody. Niedobór wody hamuje transport składników, a nadmiar wody może powodować wypłukiwanie i ograniczać dostępność tlenu dla korzeni. Brak tlenu powoduje z kolei gorszą kondycję i obumieranie roślin.

Kolejny czynnik, na który możemy mieć wpływ, aby utrzymać mały obieg wody na lądzie, to ochrona przed wyparowaniem wody. Wymaga ona zastosowania kompleksowego zestawu działań, począwszy od przerwania podsiąku kapilarnego (np. poprzez uprawę bezorkową) przez praktyki oddziaływujące na bilans wodny w skali pola (utrzymywanie trwałej okrywy glebowej ze zdrową roślinnością), jak i w skali zlewni rolniczej (wprowadzanie zadrzewień śródpolnych).

Te wszystkie zabiegi należą do zasad dobrej praktyki rolniczej i sprzyjają zachowaniu zdolności gleby do zatrzymywania i magazynowania wody. Zrozumienie i odpowiednia ochrona właściwości gleby uprawnej, odpowiadającej za wychwytywanie i utrzymanie wody na potrzeby wzrostu i rozwoju roślin jest pierwszym krokiem w kierunku zatrzymania kryzysu środowiskowego i ekonomicznego, przed którym stoi dziś rolnictwo. Wobec postępującego kryzysu wodnego musimy zmienić sposób gospodarowania, aby nadążyć za zmianami klimatycznymi.

Źródła: Kardasz P., Zatrzymać wodę w glebie. Agrotechnika. Poradnik Rolnika. 2017; www.fmc.cargo.pl; www.wrp.pl; 4.www.kalendarz.rolnikow.pl

eprasa.pl 7271f64cfe

Pasy kwietne zwiększające bioróżnorodność pól uprawnych

Bioróżnorodność, której ilość i jakość drastycznie zmniejsza się zarówno z powodu ubożenia środowiska rolniczego, jak i zmian klimatycznych jest ważna dla zachowania zdrowia naszej planety, zrównoważonego rozwoju i dobrobytu ludzkości.

prof. dr hab. JOLANTA KOWALSKA
dr inż. MAŁGORZATA ANTKOWIAK
Instytut Ochrony Roślin – PIB
Zakład Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska

Produkcja rolnicza jest jedną z najważniejszych działalności człowieka ze względu na produkcję żywności. Intensyfikacja tej produkcji, ze względu na rosnącą liczbę ludności, jest jednym z rozwiązań przy zmniejszającym się areale użytków rolniczych. Grunty orne, stanowiące ponad 40% powierzchni Polski, poddane są dużej presji agrotechnicznej i praktycznie wyłączone z działań mających na celu trwałe różnicowanie struktury krajobrazu. W ochronie upraw dominuje stosowanie chemicznych środków ochrony roślin, chociaż w ostatnim Planie Strategicznym dla WPR na lata 2023-2027, zasady integrowanej produkcji, integrowanej ochrony, rolnictwo ekologiczne oraz inne działania klimatyczno-środowiskowe są silnie propagowane i wspierane finansowo. Oprócz działań w ramach produkcji roślinnej, zmierzających do stopniowego wzmacniania bioróżnorodności zarówno tej dzikiej, jak i uprawianej, które wymieniane są w Planie Strategicznym WPR, znalazły się pasy kwietne oraz ogródki bioróżnorodności zakładane na gruntach ornych.

Zalety pasów kwietnych

Głównym celem zakładania pasów kwietnych jest wzbogacenie fauny pól uprawnych w gatunki korzystne dla zapewnienia równowagi między szkodnikami i ich wrogami (np. owady pasożytnicze, owady drapieżne oraz pająki) oraz zwiększenie populacji organizmów zapylających (dzikie pszczoły, motyle, owady odżywiające się pyłkiem lub nektarem). Pasy kwietne, dzięki obfitej bazie pokarmowej (obecność kwitną-

eprasa.pl 7271f64cfe

cych roślin) oraz powstałym względnie trwałym siedliskom, pozytywnie wpływają na rozwój, rozmnażanie i zimowanie naturalnych wrogów szkodników, co przyczynia się do zmniejszenia zagęszczenia szkodników w uprawach.

Obecność w pasie roślinności zróżnicowanej strukturalnie, bogatej gatunkowo i z długim okresem kwitnienia stwarza warunki do bytowania wielu gatunków fauny. Ponadto, obfitość kwiatów może przywabiać dodatkową zdobycz, co zwiększa efektywność żerowania pająków, a to pośrednio wiąże się z efektywnością kontroli biologicznej. Pasy kwietne są również ważną ostoją dla jednej z najliczniejszych grup chrząszczy zamieszkującej pola uprawne – biegaczowatych (Coleoptera, Carabidae), które są drapieżcami naturalnie regulującymi zagęszczenie szkodników i żywiącymi się nasionami chwastów. Mogą także przyczyniać się do zwiększenia liczebności innych zwierząt odżywiających się szkodnikami, takich jak ptaki i drobne ssaki (np. jeże).

Dzięki temu, że pasy utworzone są z wielu kwitnących w różnych miesiącach gatunków roślin nektarodajnych, stanowią one ważne siedlisko m.in. dla pszczołowatych. W rezultacie może znacznie zwiększyć się nie tylko ich różnorodność, ale także możliwość skutecznej ochrony niektórych gatunków zagrożonych, np. pszczół samotnic i wielu gatunków trzmieli. Również motyle odwiedzają pasy kwietne, głównie ze względu na obecność nektaru, ale także z powodu obecności roślin żywicielskich dla ich larw, co sprawia, że są one dla wielu gatunków motyli siedliskiem zastępczym. Opracowano wskaźnik żywienia owadów zapylających – PFI (Pollinator Feeding Index), który został obliczony dla zasianych i samoistnie pojawiających się gatunków, biorąc pod uwagę produkcję pyłku i nektaru oraz okres kwitnienia i zakrycie gleby przez rośliny. Według obliczonego PFI, dostępność zasobów dla zapylaczy w pasach kwietnych była znacznie wyższa niż w grupie kontrolnej. Pyłek i nektar dostarczany był głównie przez rośliny wysiane, tj. złocienia właściwego *Leucanthemum vulgare*, marchew zwyczajną *Daucus carota*, krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, chabra łąkowego *Centaurea jacea* i koniczynę łąkową *Trifolium pratense*. Od czerwca do października rośliny z pasów kwietnych dostarczały go ponad dwa razy więcej niż spontanicznie pojawiające się, natomiast od listopada do maja sytuacja uległa odwróceniu, dlatego rośliny z glebowego banku nasion powinny być również na akceptowalnym poziomie tolerowane w pasach.

Polecane mieszanki nasion

Wysiana mieszanka nasion powinna zawierać gatunki długo kwitnące, aby zapewnić ciągłość kwitnienia i pokarm dla owadów zapylających i roślinożernych, dzięki czemu te drugie będą żerować w obrębie pasa, a nie na roślinach uprawnych (np. rośliny z rodziny wiechlinowatych mogą stać się obiektem żerowania dla szkodników zbóż). W utrzymaniu dobrej kondycji fitosanitarnej upraw sąsiadujących z pasami kwietnymi może pomóc wysiewanie w pasach kwietnych roślin wydzielających silne olejki eteryczne, których intensywny zapach przyciąga owady lub ma działanie odstraszające, dezorientujące i zapobiegające żerowaniu. Zauważalne są wyraźne preferencje w tym zakresie, konieczne zatem wydaje się sprawdzenie wpływu poszczególnych roślin na konkretne owady.

Dokładne zrozumienie mechanizmu, za pomocą którego stawonogi wyczuwają substancje lotne roślin

i je wykorzystują, może mieć kluczowe znaczenie w zwalczaniu szkodników. Zauważalne są też preferencje owadów do wybierania kwiatostanów w kolorze różowym, niebieskim lub fioletowym. Również aparat gębowy owadów determinuje, które kwiatostany mogą być przez nie odwiedzane.

Przeprowadzone obserwacje wykazały, że trzmiele i pszczoły miodne w pasach kwietnych odwiedzały prawie wyłącznie facelię, nawet gdy były dostępne inne gatunki kwiatów, natomiast bzygowate odwiedzały wszystkie gatunki roślin, bez widocznej preferencji. Warto podkreślić, że trzmiele są aktywne już wczesną wiosną, kiedy temperatura powietrza i gruntu jest jeszcze niska, dlatego ich obecność jest bardzo ważna dla rozmnażania się roślin kwitnących w tym okresie.

Najbardziej atrakcyjne dla zapylaczy są gatunki z największą liczbą kwiatów. Gatunkiem bardzo chętnie odwiedzanym przez trzmiele jest wysoki, o dużej liczbie kwiatów w kwiatostanie żmijowiec zwyczajny *Echium vulgare* L. Przy wyborze, kupnie lub samodzielnym komponowaniu mieszanki nasion roślin kwitnących zaleca się wykonanie testów kiełkowania oraz zwrócenie uwagi na procentowy udział poszczególnych gatunków, jeśli chodzi o zróżnicowanie barw oraz gęstość wschodzących roślin.

eprasa.pl 7271f64cfe

Ewentualne ryzyko

Wśród rolników panuje obawa, że pasy kwietne mogą stanowić rezerwuar chwastów, które mogą rozprzestrzeniać się na otaczające pola. Takie ryzyko istnieje, ale prawidłowo pielęgnowane (koszone, dosiewane) nie będą przysparzały problemów. Przeprowadzane obserwacje dowodzą, że trawy najszybciej pojawiają się samoistnie w pasie, a dopuszczalny jest ich 20% udział i są chętnie wybierane przez biegaczowate. Ponadto, obecność pasa nie zawsze spełnia oczekiwania ograniczania szkodliwości owadów, szczególnie kiedy na polach przylegających uprawiane są gatunki wcześnie zakwitające lub ozime narażone na wczesny atak ze strony szkodników. W tym samym czasie, niestety, rośliny w pasie dopiero zaczynają swoją wegetację. Należy zatem zwrócić uwagę na dobór najwcześniejszych gatunków i zakładanie pasów wieloletnich, które w drugim roku wegetacji będą już na pewnym etapie rozwoju. Poza tym nie wszystkie owady szkodliwe mają swoich wrogów, którzy występują na roślinach w pasie. Trudno oczekiwać, że znajdą się tam wrogowie chrząszczy żerujących na ziemniaku, rzepaku czy bobowatych. Na pewno mszyce lub gąsienice to organizmy, których szkodliwość będzie silnie ograniczana.

W pasach kwietnych pojawiają się nie tylko organizmy pożyteczne, ale również niepożądane. Mowa tutaj głównie o gryzoniach, które chętnie żywią się nasionami wysianych roślin, korzeniami i bulwami. Mimo, że ich obecność jest wysoce prawdopodobna, warto zwrócić uwagę, że będą one wówczas żerowały w obrębie pasa, który będzie dla nich atrakcyjniejszy niż uprawa w monokulturze. Umieszczając wysokie tyczki lub budki lęgowe stwarzamy miejsca do czatowania i lęgu dla ptaków, które żywią się gryzoniami.

Planując założenie pasa kwietnego należy pamiętać, że ze względu na owady zapylające nie można stosować tam chemicznych środków ochrony roślin. Dodatkowo, jeśli po jednorocznym użytkowaniu pas zostanie zlikwidowany, to stanie się on pułapką ekologiczną dla owadów, które miały tam miejsce zimowania, dlatego warto rozważyć założenie pasa wieloletniego.

W Instytucie Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu od kilku lat prowadzone są badania nad wpływem pasów kwietnych na liczebność i zróżnicowanie gatunkowe owadów bytujących w różnych uprawach. Dotyczą zarówno jednorocznych, jak i wieloletnich pasów kwietnych, założonych na terenach ekologicznych oraz w sąsiedztwie pól konwencjonalnych.

Artykuł opracowano w ramach dotacji celowej Instytutu Ochrony Roślin – PIB na rok 2025, na realizację zadania 3.1. pt. „Prowadzenie działalności upowszechnieniowej, prowadzenie współpracy i wymiana wiedzy z praktyką w ramach systemu AKIS" finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

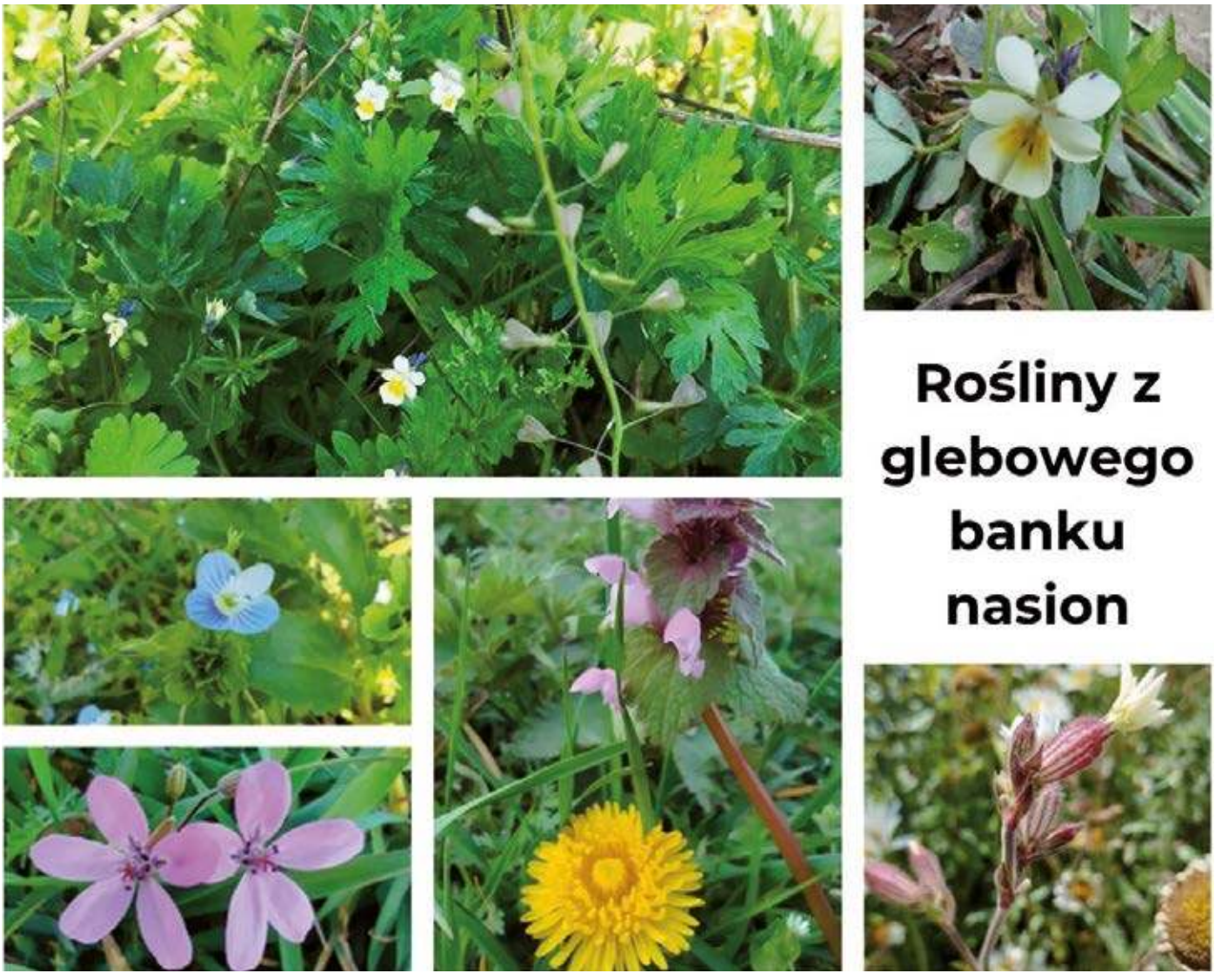

eprasa.pl 7271f64cfe

Kiszonka z kukurydzy – jakość zaczyna się od właściwej decyzji w polu

Kiszonka z kukurydzy to kluczowy komponent energetyczny w żywieniu krów mlecznych.

MARIA OLSZEWSKA, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka

Ze względu na wysoką koncentrację energii, dużą strawność i względną jednorodność, jej udział w dawce pokarmowej może sięgać nawet 30-50% suchej masy wszystkich pasz. Jakość tej kiszonki nie jest jednak wartością stałą – zależy od szeregu czynników agrotechnicznych, fizjologicznych i technologicznych: terminu zbioru, fazy dojrzałości ziarna, odmiany, techniki cięcia, sposobu zakiszania i przechowywania. Dlatego tak istotne jest świadome podejmowanie decyzji już na etapie zbioru – to właśnie wtedy decydujemy, czy materiał paszowy stanie się wartościową kiszonką, czy źródłem strat i potencjalnych problemów zdrowotnych w stadzie.

Sucha masa – najważniejszy punkt odniesienia

Zawartość suchej masy (SM) to podstawowy parametr oceny dojrzałości kukurydzy do zbioru na kiszonkę. Optymalny zakres wynosi **33-35% SM w całej roślinie**. Jest to przedział, w którym kiszonka osiąga najlepsze właściwości fermentacyjne, strukturalne i żywieniowe:

- przebieg fermentacji sprzyja rozwojowi bakterii kwasu mlekowego,
- minimalizowane są straty składników pokarmowych (np. przez wyciek soków kiszonkowych),
- możliwe jest skuteczne ubicie materiału w silosie lub pryzmie,
- uzyskuje się dobrą stabilność tlenową po otwarciu kiszonki.

Wyjście poza optymalny zakres niesie ze sobą wyraźne ryzyko pogorszenia parametrów paszy:

Sucha masa <30%	Sucha masa >36%
Wysoki wypływ soków kiszonkowych	Trudność w ubiciu materiału
Ryzyko fermentacji masłowej i wtórnej	Większe ryzyko rozwoju pleśni i grzybów
Niższa koncentracja energii	Spadek strawności skrobi (skrobia niedojrzała/zbyt twarda)
Zwiększone straty energii	Trudności z pobraniem paszy przez zwierzęta

eprasa.pl 7271f64cfe

Termin zbioru – decyzja, która decyduje o efektywności paszy

Najlepszym wskaźnikiem do określenia terminu zbioru kukurydzy na kiszonkę jest dojrzałość ziarna – zwłaszcza linii mlecznej, która wskazuje na przemieszczanie się skrobi z fazy mlecznej do woskowej i szklistej. Poniższa grafika pokazuje, kiedy jest najbardziej optymalny okres termin kukurydzy:

Kiedy zbierać kukurydzę na kiszonkę?

Należy jednak pamiętać, że dojrzałość ziarna nie zawsze koreluje z suchą masą całej rośliny – szczególnie w przypadku odmian typu „stay green" (z opóźnionym starzeniem się liści). Dlatego **najlepszym rozwiązaniem jest pomiar suchej masy z reprezentatywnej próbki roślin** – co umożliwia Akcja Kukurydza organizowana przez PFHBiPM.

Jakość kiszonki – nie tylko sucha masa

Dobrze zakiszona kukurydza to nie tylko odpowiednia sucha masa, ale również wysoka koncentracja energii (NEL > 6,2 MJ/kg SM), odpowiedni poziom skrobi oraz niska zawartość włókna surowego.

Wartości referencyjne dla dobrej kiszonki z kukurydzy

Parametr	Wartość docelowa
Skrobia	33-40% SM
Białko ogólne	8-10% SM
Włókno NDF	36-41% SM
Włókno ADF	16-22% SM
Popiół surowy	> 4% SM
Lignina (ADL)	2,5-4% SM
pH kiszonki	ok. 3,8-4,2

Analiza tych parametrów w kiszonce możliwa jest w Laboratoriach Pasz PFHBiPM, które wykonują szybkie badania metodą NIR (spektroskopia w podczerwieni). Regularne monitorowanie kiszonki pozwala dostosować bilans dawek pokarmowych, co przekłada się na lepszą wydajność mleczną i kondycję zwierząt.

Akcja Kukurydza 2025 – praktyczna pomoc w precyzyjnym zbiorze

Od kilku lat PFHBiPM prowadzi ogólnopolską **Akcję Kukurydza** – bezpłatną usługę diagnostyczną dla rolników, której celem jest oznaczanie suchej masy całych roślin kukurydzy w terenie. To nie tylko okazja do pomiaru, ale także możliwość bezpośredniej rozmowy z doradcami żywieniowymi i specjalistami. Takie spotkania stanowią cenne źródło wiedzy i wymiany doświadczeń między hodowcami i ekspertami.

Jak prawidłowo wybrać kukurydzę na badanie suchej masy?

- Roślina z plonu głównego.
- Z różnych części pola (rosnąca min. 5 metrów od brzegu pola).
- Zebrana w dniu badania.
- Ścięta na wysokości na jakiej będzie odbywał się zbiór.
- Dojrzałość woskowa ziarniaka.

Doradca żywieniowy przyjmujący materiał do badania będzie potrzebował informacji o pogodzie na 2-3 dni przed ścięciem. Ważne jest, aby przynieść po 3 rośliny z 1 odmiany (każdy hodowca może dać do badania do 2 odmian).

Zadbajmy wspólnie o to, by każda kiszonka była inwestycją w zdrowie i wydajność krów mlecznych. Zachęcamy do udziału w Akcji Kukurydza i kontaktu z doradcami PFHBiPM w Twoim regionie.
https://pfhb.pl/doradztwo/doradztwo-zywieniowe

Informacje o terminach oraz lokalizacjach Akcji Kukurydza 2025 będą sukcesywnie udostępniane na naszych portalach społecznościowych. Zachęcamy do śledzenia aktualności oraz dołączenia do grona obserwujących nasz profil na Facebooku: facebook.com/pfhbipm
Dzięki temu będą Państwo na bieżąco z harmonogramem wydarzeń, miejscami badań oraz materiałami edukacyjnymi związanymi z przygotowaniem kiszonki z kukurydzy.

Wnioski i rekomendacje

Wysoka jakość kiszonki z kukurydzy nie jest dziełem przypadku – to efekt świadomych decyzji: właściwego momentu zbioru, dobrej technologii zakiszania i bieżącej kontroli paszy. Akcja Kukurydza oraz Laboratoria Pasz PFHBiPM to konkretne narzędzia, które wspierają hodowców w podejmowaniu decyzji opartych na danych, nie na przypuszczeniach.

eprasa.pl 7271f64cfe

Nowe zagrożenie dla zwierząt gospodarskich

W Europie coraz częściej pojawiają się choroby zwierząt, które wcześniej były dla nas egzotyczne i charakterystyczne dla cieplejszego klimatu. Można tu wymienić takie jak: choroba guzowatej skóry bydła (LSD, lumpy skin disease) oraz krwotoczna choroba zwierzyny płowej (Epizootic haemorrhagic disease of deer – EHD). Fakt ten związany jest częściowo ze zmianami klimatycznymi, a także z rosnącym poziomem handlu międzynarodowego. Hodowcy powinni więc zachować szczególną czujność oraz wyjątkową ostrożność, zwłaszcza przy zakupie zwierząt z zagranicy.

MARTYNA KOŁODZIEJCZAK, ZODR w Barzkowicach

W interesie każdego właściciela zwierząt gospodarskich leży przestrzeganie zasad bioasekuracji, które minimalizują ryzyko wybuchu ognisk chorób i ich dalszemu rozprzestrzenianiu.

O chorobie LSD

LSD to wirusowa, zakaźna choroba bydła i bawołów wodnych. Wirus choroby guzowatej skóry bydła (LSDV) jest odporny na czynniki fizyczne i chemiczne, ale wrażliwy na wysokie i niskie pH, a w środowisku naturalnym jest w stanie przeżyć dłuższy czas. Okres inkubacji choroby w przybliżeniu wynosi 12 dni. W Polsce jest ona zwalczana z urzędu oraz podlega zakazowi szczepień, a jej podejrzenie należy zgłosić inspekcji weterynaryjnej. Choroba była do tej pory rozpowszechniona w Afryce i Azji.

Do 31 lipca nie było żadnych przypadków tej choroby w kraju, jednak informacje z takich miejsc jak Francja i Włochy skłaniają do zwiększenia ostrożności. Od początku 2025 roku do końca lipca odnotowano 51 ognisk we Francji i 40 we Włoszech (dane z Animal disease information system- ADIS). LSD w latach wcześniejszych pojawiała się również m.in. w Grecji.

Wirus przenoszony jest bezpośrednio przez zakażone zwierzęta, a jego znaczne ilości znajduje się w zmianach skórnych, ślinie, wydzielinie z nosa, mleku oraz nasieniu. Możliwa jest także transmisja pośrednia poprzez przeniesienie na skażonym sprzęcie, obuwiu, odzieży i środkach transportu. Uważa się, że wirus może zostać przeniesiony przez niespecyficzne wektory, głównie owady (komary, muchy), co czyni go szczególnie niebezpiecznym, a ewentualne szerzenie może okazać się trudne do opanowania. Choroba guzowatej skóry bydła nie przenosi się na człowieka.

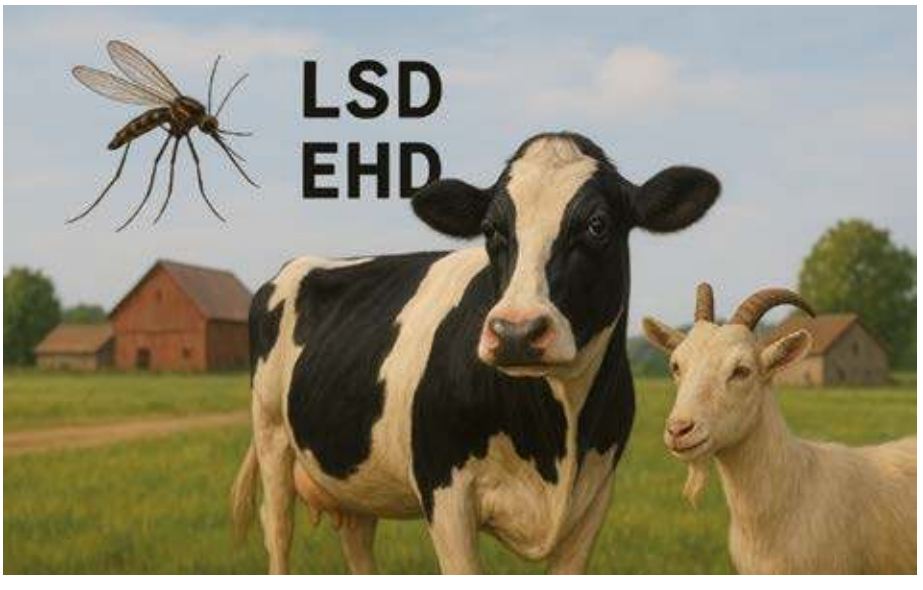

Objawy

- Wysoka gorączka.
- Guzki o wielkości 1-5 cm na skórze, zwłaszcza na szyi, mostku, klatce piersiowej, kończynach tylnych, podbrzuszu. Guzki w przekroju są maziste.
- Po pewnym czasie zmiany mogą obejmować całą skórę, tkankę podskórną, a nawet mięśnie, ulegają martwicy bądź pękaniu.
- Jeżeli pękają guzki znajdujące się na błonie śluzowej przewodu pokarmowego i tchawicy to w tych miejscach tworzą się owrzodzenia.
- Zapalenie węzłów chłonnych.
- Obrzęki tkanki podskórnej na kończynach.
- Depresja, spadek masy ciała, nadmierne ślinienie, wyciek z oczu i nosa.
- Bezmleczność.
- Dochodzi do wyniszczenia całego organizmu, mogą dochodzić zakażenia wtórne.

Zapobieganie

Podstawowym środkiem zapobiegawczym dla krajów wolnych od choroby jest unikanie importu zwierząt z terenów, na których została ona potwierdzona. Ewentualne zawleczenie LSD do kraju może mieć bardzo poważne skutki ekonomiczne, związane z koniecznością zabicia zwierząt w ogniskach, wypłatą odszkodowań oraz zaburzeniami w handlu krajowym, jak i zagranicznym. Specjaliści zalecają stosowanie kontroli wektorów, które potencjalnie mogą przenieść wirusa, na statkach i w samolotach. Każde gospodarstwo utrzymujące bydło powinno przestrzegać zasad bioasekuracji i stosować się do zaleceń inspekcji weterynaryjnej.

eprasa.pl 7271f64cfe

W Polsce choroba jest wpisana na listę „chorób zakaźnych zwierząt podlegającej zakazowi szczepień”, ale w krajach, gdzie występuje endemicznie szczepienia są stosowane.

EHD

Kolejną groźną chorobą, która już jakiś czas temu dotarła do Europy, jest krwotoczna choroba zwierzyny płowej (Epizootic haemorrhagic disease of deer – EHD). W latach wcześniejszych odnotowywane były przypadki m.in. we Francji i Hiszpanii. Choroba ta ma dużo cech wspólnych z obecną w Polsce chorobą niebieskiego języka. Obie są przenoszone przez te same wektory, mają podobne obawy i dotykają tych samych gatunków zwierząt. Wirus nie stanowi zagrożenia dla zdrowia człowieka.

EHD to zakaźna, ale niezaraźliwa, choroba wirusowa przeżuwaczy. Gatunkami wrażliwymi są m.in.: owce, kozy, bydło, sarny, jelenie. Wirus jest przenoszony przez owady z rodzaju Culicoides (kuczmany) poprzez ukąszenie. Czas inkubacji choroby może być różny, ale źródła najczęściej podają 40 dni. Choroba nie przenosi się przez kontakt bezpośredni z zakażonym zwierzęciem. Zwiększenie liczby zachorowań ma zawsze miejsce w okresie podwyższonej aktywności owadów-wektorów.

Objawy

- Wysoka gorączka.
- Osłabienie.
- Duszność.
- Krwawy wyciek z nosa.
- Zaczerwienienie błony śluzowej policzków i jamy nosowej, mogą występować owrzodzenia.
- Obrzęk głowy i szyi.
- Biegunka.
- Silna kulawizna.

Domowe przeżuwacze nie zawsze wykazują objawy po zakażeniu wirusem, a w przypadku rozwoju choroby objawy są podobne jak u zwierząt dzikich i bardzo zbliżone do objawów choroby niebieskiego języka.

Zgodnie z rozporządzenie wykonawczym Komisji UE 2018/1882 choroba jest zaliczana do kategorii D i E, oznacza to, że podlega konieczności nadzoru w UE oraz potrzebne są środki zapobiegające jej rozprzestrzenianiu. Podejrzenie wystąpienia choroby podlega obowiązkowi zgłoszenia do inspekcji weterynaryjnej, niedopełnienie tego obowiązku stanowi wykroczenie i podlega karze.

Zapobieganie

Zawsze należy kupować zwierzęta z wiadomego źródła, oznakowane i posiadające świadectwo zdrowia. Zaleca się zwalczanie owadów oraz ochronę zwierząt przed owadami, także w czasie transportu. Istnieją szczepionki przeciwko krwotocznej chorobie zwierzyny płowej, jednak w naszym kraju nie były dotąd stosowane. Na terytorium Polski są prowadzone badania kontrolne w kierunku EHD.

Aktualnych informacji o chorobach zakaźnych zwierząt i ich ogniskach szukaj na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii.

eprasa.pl 7271f64cfe

Dieta wysokobiałkowa – sposób na skuteczne i zdrowe odchudzanie

Wiele osób, które chcą schudnąć, obawia się głodu, zmęczenia i utraty motywacji w trakcie diety. Tymczasem istnieje sposób odżywiania, który pozwala jeść smacznie, sycić się na długo i jednocześnie redukować tkankę tłuszczową – to dieta wysokobiałkowa.

SYLWIA LENARD, ZODR w Barzkowicach

Dlaczego warto wybrać dietę wysokobiałkową?

• Dłuższe uczucie sytości – białko trawi się wolniej niż węglowodany, dzięki czemu rzadziej sięgamy po przekąski.
• Przyspieszony metabolizm – organizm zużywa więcej energii na trawienie białka, co sprzyja spalaniu kalorii.
• Zachowanie masy mięśniowej – w trakcie odchudzania łatwo stracić mięśnie, ale odpowiednia ilość białka temu zapobiega.
• Lepsza kontrola apetytu – białko reguluje hormony odpowiedzialne za głód, m.in. grelinę.
• Wsparcie dla aktywnych – osoby ćwiczące mogą jednocześnie chudnąć i budować mięśnie.

Źródła białka w diecie

• Produkty zwierzęce: chude mięso (kurczak, indyk, cielęcina), ryby, jaja, nabiał.
• Produkty roślinne: soczewica, ciecierzyca, fasola, tofu, komosa ryżowa.
• Produkty wysokobiałkowe: jogurty proteinowe, odżywki białkowe (opcjonalnie).

Tydzień z białkiem

Dzień 1.
• Śniadanie: Omlet z 3 jaj, ze szpinakiem i fetą, kromka chleba pełnoziarnistego
• II śniadanie: Jogurt naturalny + łyżka nasion chia + garść orzechów włoskich
• Obiad: Pierś z kurczaka pieczona z przyprawami, ryż basmati, brokuły
• Podwieczorek: Koktajl z mleka, banana i odżywki białkowej (opcjonalnie jogurt)
• Kolacja: Sałatka z tuńczykiem, jajkiem i oliwą

Dzień 2.
• Śniadanie: Owsianka proteinowa (płatki owsiane, jogurt wysokobiałkowy, jagody, łyżeczka masła orzechowego)
• II śniadanie: Serek wiejski z pomidorem i szczypiorkiem
• Obiad: Grillowany łosoś, kasza bulgur, cukinia na parze
• Podwieczorek: 2 jajka na twardo + ogórek kiszony
• Kolacja: Tofu smażone z warzywami (papryka, cukinia, marchewka)

Dzień 3.
• Śniadanie: Jajecznica na oliwie (3 jajka) + kromka chleba żytniego + ogórek
• II śniadanie: Jogurt skyr + garść malin
• Obiad: Indyk duszony w sosie pomidorowym, kasza gryczana, fasolka szparagowa
• Podwieczorek: Koktajl z kefiru, borówek i siemienia lnianego
• Kolacja: Sałatka z jajkiem, tuńczykiem i rukolą

Dzień 4.
• Śniadanie: Omlet na słodko (2 jajka, odrobina twarogu, cynamon, łyżeczka miodu)
• II śniadanie: Garść migdałów + jabłko
• Obiad: Kurczak curry z mlekiem kokosowym, ryż jaśminowy, surówka z marchewki
• Podwieczorek: Jogurt grecki + nasiona dyni
• Kolacja: Pieczona pierś z indyka, sałatka z pomidorem i ogórkiem

Dzień 5.
• Śniadanie: Kanapki z chleba pełnoziarnistego z pastą z jajek i szczypiorkiem
• II śniadanie: Serek wiejski + garść borówek
• Obiad: Łosoś pieczony w folii z cytryną, ziemniaki gotowane, szparagi
• Podwieczorek: Koktajl banan + jogurt naturalny + łyżka masła orzechowego
• Kolacja: Sałatka z grillowanym kurczakiem i awokado

eprasa.pl 7271f64cfe

Dzień 6.

• Śniadanie: Owsianka z mlekiem, łyżeczką kakao, łyżką odżywki białkowej, orzechami

• II śniadanie: Jajka faszerowane tuńczykiem i jogurtem naturalnym

• Obiad: Indyk pieczony z warzywami (papryka, cukinia, marchewka), kasza kuskus

• Podwieczorek: Skyr z truskawkami

• Kolacja: Sałatka z tofu, pomidorkami koktajlowymi i pestkami dyni

Dzień 7.

• Śniadanie: Jajecznica z 2 jaj i 2 białek, szpinakiem i pomidorem

• II śniadanie: Jogurt naturalny + granat + orzechy laskowe

• Obiad: Kurczak w piekarniku z czosnkiem i ziołami, kasza pęczak, brokuły

• Podwieczorek: Koktajl z mleka kokosowego, malin i odżywki białkowej

• Kolacja: Sałatka z łososiem wędzonym, rukolą i awokado

Plan można modyfikować, np. wymieniać mięso na ryby lub tofu, a kaszę na ryż czy ziemniaki. Najważniejsze, by utrzymać deficyt kaloryczny i odpowiednią ilość białka (ok. 1,6-2 g na kg masy ciała).

PIERŚ Z KURCZAKA PIECZONA Z RYŻEM I BROKUŁAMI

Składniki na 1 porcję

150 g piersi z kurczaka, ½ szklanki ryżu basmati (ok. 50 g suchego), 150 g brokułów, 1 łyżeczka oliwy z oliwek, przyprawy: papryka słodka, czosnek granulowany, pieprz, sól

Kurczaka natrzyj przyprawami i oliwą. Piecz w piekarniku przez ok. 25 minut w temp. 180°C. Ryż ugotuj według instrukcji. Brokuły ugotuj na parze (ok. 5-7 minut, powinny być al dente). Podawaj kurczaka z ryżem i brokułami.

GRILLOWANY ŁOSOŚ Z KASZĄ BULGUR I CUKINIĄ

Składniki na 1 porcję

150 g fileta z łososia, ½ szklanki kaszy bulgur (ok. 50 g suchej), 1 mała cukinia, sok z cytryny, koperek, pieprz, sól

Łososia skrop sokiem z cytryny, oprósz koperkiem i przyprawami. Grilluj lub piecz w piekarniku przez ok. 15 minut w temp. 180°C. Kaszę bulgur ugotuj w lekko osolonej wodzie. Cukinię pokrój w plastry i podsmaż na suchej patelni grillowej. Podawaj razem, możesz polać całość odrobiną oliwy.

INDYK DUSZONY W SOSIE POMIDOROWYM Z KASZĄ GRYCZANĄ

Składniki na 1 porcję

150 g fileta z indyka, ½ szklanki kaszy gryczanej (50 g suchej), 200 ml passaty pomidorowej, 1 cebula, 1 ząbek czosnku, przyprawy: bazylia, oregano, pieprz, sól

Cebulę i czosnek posiekaj, podsmaż na niewielkiej ilości oliwy. Dodaj pokrojonego indyka i smaż kilka minut. Wlej passatę pomidorową, dodaj przyprawy i duś pod przykryciem przez ok. 15 minut. Kaszę ugotuj osobno. Podawaj indyka z kaszą i ewentualnie z fasolką szparagową na parze.

KURCZAK CURRY Z MLEKIEM KOKOSOWYM I RYŻEM JAŚMINOWYM

Składniki na 1 porcję

150 g piersi z kurczaka, ½ szklanki ryżu jaśminowego (50 g suchego), 150 ml mleka kokosowego (lekka wersja), 1 marchewka, 1 cebula, 1 łyżeczka pasty curry lub przyprawy curry, sól, pieprz

Kurczaka pokrój w kostkę, oprósz curry i podsmaż na patelni, dodaj pokrojoną cebulę i marchewkę, smaż kilka minut. Wlej mleko kokosowe i gotuj na małym ogniu 10-12 minut. Ryż ugotuj osobno. Podawaj kurczaka curry z ryżem i surówką z marchewki.

ŁOSOŚ PIECZONY W FOLII Z ZIEMNIAKAMI I SZPARAGAMI

Składniki na 1 porcję

150 g fileta z łososia, 3 średnie ziemniaki (ok. 200 g), 150 g szparagów (zielonych lub białych), sok z cytryny, koperek, pieprz, sól

Łososia skrop sokiem z cytryny, posyp koperkiem, zawiń w folię aluminiową i piecz przez 20 minut w temp. 180°C. Ziemniaki ugotuj lub upiecz w piekarniku. Szparagi gotuj na parze przez ok. 5-7 minut (zielone krócej, białe dłużej). Podawaj razem, możesz skropić całość oliwą.

INDYK PIECZONY Z WARZYWAMI I KASZĄ KUSKUS

Składniki na 1 porcję

150 g piersi z indyka, ½ szklanki kaszy kuskus (50 g suchej), 1 marchewka, 1 papryka, ½ cukinii, oliwa, papryka słodka, pieprz, sól

Indyka i warzywa pokrój w kostkę, skrop oliwą, posyp przyprawami. Piecz w naczyniu żaroodpornym przez ok. 25 minut w temp. 180°C. Kuskus zalej wrzątkiem (na 5 minut), przykryj. Podawaj indyka z warzywami i kaszą.

KURCZAK PIECZONY Z ZIOŁAMI, KASZA PĘCZAK I BROKUŁY

Składniki na 1 porcję

150 g piersi z kurczaka, ½ szklanki kaszy pęczak (50 g suchej), 150 g brokułów, zioła prowansalskie, pieprz, sól, 1 łyżeczka oliwy

Kurczaka natrzyj przyprawami i oliwą, piecz przez ok. 25 minut w temp. 180°C. Kaszę pęczak ugotuj według przepisu na opakowaniu (ok. 20 minut). Brokuły ugotuj na parze. Podawaj kurczaka z kaszą i brokułami.

eprasa.pl 7271f64cfe

5 dziko rosnących roślin jadalnych

KATARZYNA MICHAŁOWSKA, PZDR w Gryficach

Coraz większą uwagę przywiązujemy obecnie do zdrowego stylu życia i świadomego odżywiania. Naturalne, dziko rosnące rośliny stanowią cenne źródło witamin, minerałów oraz innych korzystnych dla zdrowia składników odżywczych. Choć często bywają niedoceniane, wiele z nich od wieków stanowiło podstawę diety lokalnych społeczności, będąc nie tylko smacznym dodatkiem, lecz także ważnym elementem tradycyjnej medycyny ludowej.

MAK POLNY

Mak polny *papaver rhoeas L.* występuje na polach uprawnych i innych słonecznych oraz suchych stanowiskach, na żyznych i bogatych w wapń glebach gliniastych.

Zastosowanie w kuchni

Nasiona: w sierpniu nasiona maku dodaje się do ciasta, uzyskując w ten sposób pyszny makowiec. Można z nich też wytłoczyć dobry olej.

Liście: nieco owłosionych rozet liściennych wiosną (w kwietniu i maju), po pokrojeniu na drobne kawałki, używa się jako składnika sałatek albo dusi krótko jak szpinak i doprawia do smaku solą, pieprzem i dobrym olejem.

Kwiaty: jaskrawoczerwonych kwiatów od maja do sierpnia można używać jako ozdoby każdej potrawy oraz składnika herbaty oraz lemoniady.

Smak: liście i kwiaty mają łagodny, słodkawy smak, nasiona natomiast mają smak orzechowy.

Cenne substancje: glikozydy antocyjanowe, alkaloidy (readyna) i śluzy.

Działanie lecznicze: w medycynie ludowej stosowany przeciwko kaszlowi i chrypce.

MAK POLNY

RDEST WĘŻOWNIK

FIRLETKA POSZARPANA

RDEST WĘŻOWNIK

Rdest wężownik *Bisttorta officinalis* rośnie na wilgotnych łąkach oraz lasach łęgowych.

Zastosowanie w kuchni

Korzeń: w okresie od września do zimy można korzystać z okazałych korzeni. Należy je pokroić na drobne plastry, włożyć na noc do wody i następnie przyrządzić z nich (ewentualnie z dodatkiem warzyw liściastych) suflet warzywny, który następnie można posypać żółtym serem. Suszone i zmielone dają mąkę bogatą w skrobię.

Nasiona: od sierpnia można zjadać orzechowo smakujące nasiona na surowo albo zbierać na kiełki do wykorzystania zimą.

Smak: korzeń rdestu wężownika ma smak, w którym wyczuwalna jest duża zawartość skrobi, garbników i kwasu. Ma działanie lekko ściągające. Liście mają smak identyczny ze szpinakiem liściastym.

Cenne substancje: w zielu i korzeniach: białko, garbniki, emodyna (antrachinon), witamina C, skrobia, kwasy organiczne i kwas szczawiowy.

Działanie lecznicze: kłącze zawiera bardzo dużo garbników (15-20%) i skrobi (30%) - jest stosowane w przypadku biegunki, nieżytu żołądka i jelit, wewnętrznych krwotoków i do leczenia ran. W medycynie ludowej herbata jest stosowana do wspomagania trawienia i do ogólnego wzmocnienia. Odwar nadaje się także do zewnętrznych przemywań i jako środek do pukania jamy ustnej w przypadku zapalenia garda.

FIRLETKA POSZARPANA

Firletka poszarpana *Silene flos-cuculi* rośnie na łąkach od wilgotnych do podmokłych i w rowach, na glebach gliniastych i ilastych.

Zastosowanie w kuchni

Kwiaty: firletkę poszarpaną można rozpoznać po jej pięknych, luźno zwisających i lekko rozchylonych kwiatach. W okresie od maja do lipca doskonale nadaje się jako jadalna dekoracja po-

eprasa.pl 7271f64cfe

traw. Zachowamy piękny kształt płatków kwiatów, jeżeli je ostrożnie wyskubiemy i włożymy do puszki lub pudelka z pokrywką, a następnie przechowamy w lodówce przez około tydzień. Wykorzystać możemy do dekoracji ciepłych i zimnych potraw, np. sałatek. Wysuszone kwiaty można też stosować jako dekorację w mieszankach suchych herbat.

Liście: delikatne liście w okresie kwitnienia, od czerwca, mogą stanowić składnik sałatek albo potraw z warzyw liściastych, szczególnie puree warzywnych. Doskonale łączą się z aromatycznymi przyprawami zielnymi. Dobrze smakują też w stanie surowym, położone na kanapkę.

Smak: roślina ma lekko słodki smak, przechodzący w herbaciany. Liście mają nieco gorzko mydlany smak.

Cenne substancje: ślazy, saponiny, witamina C.

Działanie lecznicze: roślina nie ma istotnego działania leczniczego, wykazuje lekkie działanie pobudzające przemianę materii i dostarcza witamin.

KOZŁEK LEKARSKI

Kozłek lekarski *Valeriana officinalis* rośnie przy wilgotnych rowach i nad brzegami oraz na mokradłach, na różnego typu glebach.

Zastosowanie w kuchni

Liście: zanim rozwiną się kwiaty, w okresie od kwietnia do maja, młodych liści można używać jako przyprawy do sosów sałatkowych lub mieszanek siekanych ziół. Są także odpowiednim składnikiem chleba i wegetariańskich frykadeli.

Pąki kwiatowe i kwiaty: w maju pojawiają się pierwsze pąki kwiatowe i, podobnie jak w czerwcu, kwiatów używa się ich do aromatyzowania lemoniad ziołowych, mieszanek herbat oraz potraw owocowych. Kwiaty, odcięte ostrożnie za pomocą nożyczek, mogą być też jadalną dekoracją potraw.

Korzenie: w okresie od września do zimy korzeni używa się, po ich ususzeniu i zmieleniu, w oszczędnych ilościach, jako przyprawy kuchennej do warzyw i potraw smażonych.

Smak: wydzielająca lekki aromat żywicy roślina ma nieco gorzki smak. Włókniste korzenie mają początkowo słodki, a potem przechodzący w kwaśno gorzki smak.

KOZŁEK LEKARSKI

KRWAWNIK POSPOLITY

Cenne substancje: około 0,5% olejku eterycznego (główne składniki: walerenon, kamfen i octan bornylu), irydoidy i niewielkie ilości alkaloidow.

Działanie lecznicze: korzeń jest składnikiem wielu preparatów leczniczych, stosowanych w stanach niepokoju, lęku oraz zaburzeniach zasypiania. W przypadku ich zastosowania nie występują objawy uboczne, towarzyszące chemicznym lekom uspokajającym, takie jak męczliwość, apatia i możliwość uzależnienia się. Kozłek uspokaja i wycisza, jednocześnie pomagając w koncentracji. W tradycyjnej medycynie chińskiej jest on, podobnie jak żeń-szeń, stosowany do ogólnego wzmocnienia i wydłużenia życia. Jest też stosowany w przypadku dolegliwości sercowych i wysokiego ciśnienia krwi, jeżeli ich przyczyną są zaburzenia ośrodkowego układu nerwowego.

KRWAWNIK POSPOLITY

Krwawnik pospolity *Achillea millefolium agg.* Występuje na żyznych glebach gliniastych, na łąkach nawożonych sztucznie i pastwiskach, ale także na półsuchych murawach lub grupach ruderalnych.

Zastosowanie w kuchni

Liście: delikatnych, świeżych liści głównych krwawnika (w okresie od marca do kwietnia), białych płatków w dolnej części kwiatostanu (aż do września) i pąków kwiatowych (od maja do czerwca) można używać jako pikantnego składnika potraw warzywnych i sałatek. Można ich też używać jako świeżej przyprawy przy robieniu soli ziołowych, ciasta makaronowego, octu i masła ziołowego. Zarówno młodych, jak i starszych liści można, po ususzeniu, używać jako przyprawy do herbaty.

Kwiaty: od czerwca do października kwiatami można aromatyzować cukier albo gotować posłodzony sok w celu uzyskania słodkiej pasty kanapkowej. Kwiatów można używać do nadawania smaku herbatom, ale również jako jadalnej dekoracji i przyprawy do marynat.

Cenne substancje: do 1% olejku eterycznego (azulen), laktony seskwiterpenowe, garbniki i gorycze, flawonoidy, kwas octowy, kawowy i jabłkowy, śluzy, miedź, potas i witaminy.

Działanie lecznicze: przeciwdziała zapaleniom błony śluzowej żołądka i jelit, uspokaja, oczyszcza krew i ogólnie wzmacnia. Stosowany przy chorobach nerek, zaburzeniach przekrwienia serca i bólach głowy oraz nerwobólach. Zewnętrznie w przypadku zapalenia stawów.

Informacje zawarte w artykule pochodzą z książki Steffen Guido Fleischhauer, Jürgen Guthmann, Roland Spiegelberger pt. „Jadalne rośliny dziko rosnące", zdjęcia własne wykonane podczas spaceru.

eprasa.pl 7271f64cfe

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

Wrzesień 2025

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
1 OG	00-05 05-24 2 OG/ZI	3 OG	00-13 13-24 4 ZI	5 ZI/PO	00-18 18-24 6 PO/WO	7 WO ○ PEŁNIA Od 19.00 ☼ 5.57-19.10
00-21 21-24 8 WO/OG Do 7.00	9 OG	00-22 22-24 10 OG/ZI Od 8.00 do 20.00	11 ZI	12 ZI Od 18.00	00-00 00-24 13 ZI/PO Do 6.00	14 PO ☾ III Kwadra ☼ 6.08-18.53
00-01 01-24 15 PO/WO	16 WO	00-07 07-24 17 WO/OG	18 OG	00-14 14-24 19 OG/ZI	20 ZI Od 19.00	21 ZI ● NÓW Do 7.00 ☼ 6.20-18.37
00-00 00-24 22 ZI/PO	23 PO	00-11 11-24 24 PO/WO Od 2.00 do 14.00	25 WO	26 WO Od 6.00 do 18.00	00-00 00-24 27 WO/OG	28 OG ☼ 6.32-18.20
00-11 11-24 29 OG/ZI	30 ZI ☾ I Kwadra					

Październik 2025

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
		00-22 22-24 1 ZI/PO	2 PO	3 PO	00-04 04-24 4 PO/WO	5 WO Od 5.00 do 17.00 ☼ 6.43-18.04
00-07 07-24 6 WO/OG	7 OG ○ PEŁNIA	00-07 07-24 8 OG/ZI Od 9.00 do 21.00	9 ZI	00-07 07-24 10 ZI/PO	11 PO	00-10 10-24 12 PO/WO ☼ 6.56-17.48
13 WO ☾ III Kwadra	00-13 13-24 14 WO/OG	15 OG	00-20 20-24 16 OG/ZI	17 ZI	18 ZI Od 1.00 do 13.00	00-06 06-24 19 ZI/PO ☼ 7.08-17.33
20 PO	00-18 18-24 21 PO/WO ● NÓW	22 WO	23 WO Do 20.00	00-06 06-24 24 WO/OG Do 8.00	25 OG	00-19 19-24 26 OG/ZI ☼ 6.20-16.19
27 ZI	28 ZI	00-05 05-24 29 ZI/PO ☾ I Kwadra	30 PO	00-14 14-24 31 PO/WO		

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ☾ I KWADRA ○ PEŁNIA ☾ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc korzeń

kwiat liść

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.

Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykoria, marchew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniaka, cebulę, czosnek, pora i szparaga.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych słonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalafior.

00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioły: (ogień **OG**) (ziemia **ZI**) (powietrze **PO**) (woda **WO**)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

☺ - Początek sadzenia

- Koniec sadzenia

Godziny: „od - do" prac ogrodniczych nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie

Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2025, działkowiec

eprasa.pl 7271f64cfe

Naturalna droga do zdrowia i równowagi

Coraz więcej specjalistów z dziedziny zdrowia psychicznego i edukacji sięga po metody oparte na kontakcie człowieka z naturą. Jedną z nich jest terapia z udziałem zwierząt gospodarskich – forma wsparcia, która łączy działanie terapeutyczne z bliskością świata przyrody.

WERONIKA SAJDOWSKA, PZDR w Gryfinie

Zwierzęta od wieków towarzyszą człowiekowi, pełniąc różne funkcje – od użytkowych, przez emocjonalne, po terapeutyczne. Choć najczęściej słyszymy o dogoterapii czy hipoterapii, coraz większą popularnością cieszy się inna, mniej znana, ale równie skuteczna metoda: terapia z udziałem zwierząt gospodarskich. Mowa tu o kontrolowanych i celowych działaniach terapeutycznych prowadzonych z udziałem takich zwierząt jak kozy, owce, kury, świnie, króliki czy osły. Zajęcia te odbywają się zwykle w wyspecjalizowanych gospodarstwach terapeutycznych lub agroturystycznych, gdzie naturalne otoczenie sprzyja wyciszeniu i nawiązywaniu relacji ze zwierzętami.

Wielowymiarowe korzyści

Zwierzęta gospodarskie, dzięki swojej łagodnej naturze, przewidywalnym zachowaniom i potrzebie opieki, stanowią doskonałe narzędzie wspomagające terapię osób z różnymi trudnościami. Korzyści emocjonalne obejmują m.in. redukcję stresu, lęku oraz poprawę samopoczucia i poczucia własnej wartości.

Przebywanie wśród zwierząt daje poczucie bezpieczeństwa, co szczególnie doceniają osoby z zaburzeniami emocjonalnymi czy przejawami wycofania społecznego. Pozytywne efekty społeczne dotyczą lepszej komunikacji, budowania więzi i przełamywania izolacji. Uczestnicy uczą się odpowiedzialności i współpracy w grupie, co jest szczególnie ważne w pracy z dziećmi i młodzieżą.

Terapia przynosi również korzyści edukacyjne – dzieci poznają cykl życia zwierząt, uczą się planowania, obserwacji i logicznego myślenia poprzez realne działania, takie jak karmienie, dojenie czy zbieranie jajek. Wreszcie, nie sposób pominąć korzyści fizycznych – uczestnicy terapii angażują się w proste czynności fizyczne, co sprzyja poprawie koordynacji ruchowej, motoryki małej i dużej, a także ogólnej kondycji.

Dla kogo jest ta forma terapii?

Terapia z udziałem zwierząt gospodarskich znajduje zastosowanie w pracy z:

- dziećmi z zaburzeniami rozwoju, takimi jak autyzm czy ADHD,
- osobami z niepełnosprawnościami intelektualnymi i ruchowymi,
- seniorami cierpiącymi na samotność, depresję lub demencję,
- młodzieżą z trudnościami wychowawczymi,
- osobami w kryzysie emocjonalnym lub psychicznym.

Nie ma tu ograniczeń wiekowych – działania dostosowywane są do możliwości i potrzeb uczestników, a ich forma może mieć charakter zarówno indywidualny, jak i grupowy.

Przykładowe działania terapeutyczne

Zajęcia terapeutyczne mogą przybierać różnorodne formy:

- opieka nad zwierzętami (karmienie, czyszczenie, wyprowadzanie),
- warsztaty edukacyjne na temat życia na wsi i pracy w gospodarstwie,
- aktywności sensoryczne (dotyk wełny, zapach siana, dźwięki natury),
- zabawy ruchowe na świeżym powietrzu,
- zajęcia łączone z ogrodnictwem (hortiterapia).

Terapia prowadzona jest przez wykwalifikowanych specjalistów – pedagogów, terapeutów, psychologów – we współpracy z opiekunami zwierząt. Kluczowe jest również zapewnienie bezpieczeństwa i dobrostanu wszystkich uczestników, w tym samych zwierząt.

Bliskość natury jako lekarstwo

W dobie cyfryzacji, izolacji społecznej i rosnącej liczby problemów psychicznych, kontakt z naturą staje się nieocenionym wsparciem. Terapia z udziałem zwierząt gospodarskich nie tylko wspomaga proces leczenia, ale także pozwala na chwilę wytchnienia, refleksji i odbudowy relacji – zarówno z innymi ludźmi, jak i z samym sobą.

Warto zwrócić uwagę na tę formę terapii jako na skuteczne, bezpieczne i naturalne uzupełnienie tradycyjnych metod wsparcia. Dla wielu uczestników jest to pierwszy krok na drodze do równowagi i lepszego życia.

Źródło: www.ksowplus.pl; www.czytelniamedyczna.pl; www.journals.viamedica.pl

W czasach, gdy świat pędzi coraz szybciej, warto czasem zatrzymać się... i nakarmić kurę.

eprasa.pl 7271f64cfe

Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt

Od 27 sierpnia do 29 września rolnicy, którzy hodują określone gatunki zwierząt i ubezpieczyli je od ryzyka wystąpienia co najmniej jednej z kilkudziesięciu chorób zakaźnych, będą się mogli ubiegać o refundację części składki.

Pomoc finansowa skierowana jest do hodowców bydła, świń, owiec, kóz, koni lub drobiu. Powinni oni dysponować nieruchomością, na terenie której przebywają zwierzęta i mieć je ubezpieczone (nie wcześniej niż od 1 stycznia 2024 r.) na wypadek co najmniej jednej z kilkudziesięciu chorób zakaźnych. Na ich liście znalazły się: pryszczyca, klasyczny pomór świń, afrykański pomór świń, wysoce zjadliwa grypa ptaków, afrykański pomór koni, księgosusz, pomór małych przeżuwaczy, choroba pęcherzykowa świń, choroba niebieskiego języka, ospa owiec, ospa kóz, gorączka doliny Rift, choroba guzowata skóry bydła, pęcherzykowe zapalenie jamy ustnej, wenezuelskie wirusowe zapalenie mózgu i rdzenia koni, choroba krwotoczna zwierzyny płowej, zaraza płucna bydła, rzekomy pomór drobiu, gruźlica bydła, bruceloza bydła (*abortus*), bruceloza owiec i kóz (*B. melitensis*), wąglik, wścieklizna, bąblowica, przenośne gąbczaste encefalopatie, kampylobakterioza, listerioza, salmonelloza odzwierzęca, włośnica, szczep E. coli wytwarzający werotoksynę, zakaźne zapalenie nosa i tchawicy bydła (otręt bydła), wirusowa biegunka bydła, choroba mętwikowa bydła, zaraza rzęsistkowa bydła, enzootyczna białaczka bydła, gorączka Q i paratuberkuloza.

Wsparcie będzie przyznawane w formie refundacji 70 proc. opłaconej składki, jeżeli z umowy ubezpieczenia wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia ponad 20-procentowych strat. Istotna jest również minimalna liczba ubezpieczonych zwierząt: 1000 sztuk rzeźnych kurcząt, gęsi, kaczek, perlic, indyków lub drobiu nieśnego; 14 sztuk świń lub 4 sztuki bydła, owiec, kóz lub koni.

Warto pamiętać także o tym, że starający się o to dofinansowanie nie powinien korzystać wcześniej z dopłat do ubezpieczenia.

Wnioski o przyznanie pomocy, w ramach tej interwencji z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 przyjmuje ARiMR.

Źródło: www.gov.pl/web/arimr

RED.

eprasa.pl 7271f64cfe

Na czym polega dzierżawa gruntów rolnych?

Dzierżawa gruntów rolnych jest jedną z najczęściej zawieranych umów umożliwiających użytkowanie ziemi. To jedno z rozwiązań, które pozwala na efektywne zarządzanie gospodarstwem, bez konieczności nabywania ziemi na własność.

PAULINA DOLATOWSKA, ZODR w Barzkowicach

W Polsce dzierżawa stanowi istotny element funkcjonowania wielu gospodarstw. Taka forma umowy zawierana jest między dzierżawcą a wydzierżawiającym i nakłada na obie strony pewne prawa i obowiązki. Jak wygląda umowa dzierżawy ziemi i na czym polega? Jakie niesie ona konsekwencje dla obu stron umowy?

Dzierżawa ziemi rolnej to często bardziej opłacalna opcja niż zakup ziemi, zwłaszcza dla rolników, którzy dopiero rozpoczynają swoją działalność lub chcą powiększyć swoje gospodarstwo, bez konieczności dużych nakładów finansowych. Dzierżawa pozwala na elastyczne zarządzanie zasobami, co jest istotne w zmieniających się warunkach rynkowych. Zamiast inwestować w zakup ziemi, można przeznaczyć środki na modernizację maszyn rolniczych, rozwój technologii czy zwiększenie wydajności upraw. W dłuższej perspektywie dzierżawa daje możliwość przetestowania potencjału ziemi, bez podejmowania ryzyka związanego z jej nabyciem. Jest to rozwiązanie szczególnie korzystne, gdy ceny ziemi są wysokie lub gdy nie ma pewności co do przyszłości gospodarstwa.

Zasady dotyczące dzierżawy ziemi rolnej są zawarte w Kodeksie cywilnym. Zgodnie z nim, przez umowę dzierżawy wydzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nieoznaczony, dzierżawca zaś zobowiązuje się płacić wydzierżawiającemu umówiony czynsz. Stronami umowy są dzierżawca i wydzierżawiający. Wydzierżawiający musi być dodatkowo właścicielem gruntu albo posiadaczem samoistnym czy też zależnym danego gruntu.

Umowa

Umowę dzierżawy można sporządzić na czas określony, który wynosi maksymalnie 30 lat, lub czas niekreślony. Może być ona zawarta w dowolnej formie. Jeżeli jednak dotyczy dzierżawy, która ma obowiązywać dłużej niż 1 rok, wtedy powinna zostać przygotowana w formie pisemnej. Mogą to być umowy dzierżawy zawarte w formie aktu notarialnego lub z datą pewną, czyli potwierdzoną przez uprawniony organ, np. Urząd Gminy. Umowy dzierżawy nie trzeba sporządzać u notariusza ani też nie ma obowiązku uzyskania potwierdzenia jej zawarcia, jednakże umowa z datą pewną podlega szczególnej ochronie.

Umowy dzierżawy nie trzeba zgłaszać w urzędzie skarbowym, ponieważ dzierżawa gruntów rolnych przeznaczonych na działalność rolniczą nie podlega VAT. Natomiast w celu uzyskania potwierdzenia zawarcia umowy dzierżawy należy złożyć do Urzędu Gminy wniosek wraz z podpisaną umową. Zawarcie umowy dzierżawy potwierdza wójt właściwy ze względu na miejsce położenia gruntów rolnych.

Umowa dzierżawy gruntów rolnych powinna zawierać następujące elementy:

1. dane stron,
2. datę zawarcia,
3. wysokość czynszu,
4. termin uiszczania zapłaty,
5. okres obowiązywania,
6. obowiązki i prawa stron.

eprasa.pl 7271f64cfe

Czynsz dzierżawny

Dzierżawca, w zamian za użytkowanie gruntów, zobowiązany jest do regulowania w terminie oznaczonego czynszu. Termin płatności czynszu powinien być określony w umowie. Czynsz może być oznaczony zarówno w formie pieniężnej, jak i w innych świadczeniach. Można go oznaczyć również w ułamkowej części pożytków (np. określonej ilości zboża).

Dzierżawcę obowiązują m.in. zasady:

1. terminowego uregulowania należnego czynszu,
2. dokonywania napraw niezbędnych do zachowania przedmiotu dzierżawy w niepogorszonym stanie,
3. zwrócenia przedmiotu dzierżawy po zakończeniu umowy w niepogorszonym stanie,
4. wykorzystania przedmiotu dzierżawy zgodnie z wymaganiami prawidłowej gospodarki.

W umowie dzierżawy powinny również znaleźć się zapisy dotyczące tego, kto będzie ponosił koszty związane z przedmiotem dzierżawy, jak podatki, ubezpieczenia itd. Dzierżawca gruntu rolnego może opłacać podatek, jeżeli w umowie pomiędzy właścicielem ziemi a dzierżawcą zostanie to zawarte. W przypadku, gdy umowa pomiędzy właścicielem a dzierżawcą nie została sporządzona z uwzględnieniem wskazanych przepisów, płatnikiem podatku rolnego pozostaje właściciel gruntu.

W przypadku oddania gruntów rolnych w dzierżawę, płatności bezpośrednie przysługują dzierżawcy. Dotyczy to również zwrotu, np. podatku akcyzowego, który przysługuje dzierżawcy, w przypadku, jeżeli dzierżawi on grunty na podstawie pisemnej umowy.

Jeżeli doszłoby do klęski żywiołowej bądź innego działania siły wyższej, na które dzierżawca nie ma wpływu i za które nie ponosi odpowiedzialności, a w konsekwencji których jego przychód z przedmiotu dzierżawy znacznie się zmniejszył, wtedy przysługuje mu prawo do obniżenia czynszu za dany okres gospodarczy. Im więcej szczegółów zostanie wcześniej omówionych i ujętych w umowie, tym duża szansa na spokojną współpracę, bez niepotrzebnych nieporozumień oraz sporów.

Obowiązki dzierżawcy

Dzierżawca ma obowiązek wykonywać swoje prawo zgodnie z wymaganiami prawidłowej gospodarki. Bez zgody wydzierżawiającego nie może zmieniać przeznaczenia przedmiotu dzierżawy. Oznacza to, że w przypadku, gdy wydzierżawiamy grunt z przeznaczeniem do celów rolniczych, to dzierżawca nie może wykorzystać tego gruntu do innych celów, chyba że umowa dzierżawy mu na to pozwala bądź uzyska zgodę wydzierżawiającego. Ponadto, jeśli umowa tego nie przewiduje, dzierżawca nie może bez zgody wydzierżawiającego oddać dzierżawionego gruntu do używania i pobierania pożytków osobom trzecim (w tak zwaną poddzierżawę). Naruszenie tych warunków może być podstawą wypowiedzenia umowy przez Wydzierżawiającego.

Wypowiedzenie umowy

Umowę dzierżawy można wypowiedzieć zgodnie z zasadami zawartymi

w umowie. Jeżeli w umowie nie ma informacji na temat okresu wypowiedzenia, należy postępować zgodnie z treścią Kodeksu cywilnego. Wówczas dzierżawę ziemi będzie można wypowiedzieć na jeden rok naprzód na koniec roku dzierżawnego. Wydzierżawiający ma również prawo do wypowiedzenia umowy bez okresu wypowiedzenia, np. w sytuacji, gdy dzierżawca używa wydzierżawionego gruntu rolnego niezgodnie z zasadami gospodarki, zmienia przeznaczenie przedmiotu dzierżawy bez zgody wydzierżawiającego, dopuszcza się zwłoki z zapłatą czynszu czy zaniedbuje przedmiot dzierżawy.

Jeżeli umowa dzierżawy została zawarta na piśmie, w ten sam sposób należy przygotować wypowiedzenie.

Zrozumienie zasad dzierżawy gruntu pozwala uniknąć niespodzianek. Pomoże też lepiej przygotować się do negocjacji umowy. Należy pamiętać, że każdy przypadek wymaga indywidualnej analizy – warto skonsultować się z ekspertem, by upewnić się, że wszystkie postanowienia umowy są zgodne z przepisami i zabezpieczają interesy każdej ze stron.

DRZEWA ALEJOWE

SOLITERY DRZEW I KRZEWÓW

BardzoDuzeDrzewa.pl

Sokolniki, 72-130 Maszewo, tel./fax 91 418 70 06

eprasa.pl 7271f64cfe

Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF

2 września ruszy nabór wniosków na Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF.

O pomoc finansową będą się mogli ubiegać rolnicy – osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej – którzy spełniają następujące warunki:
- są posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości położonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- prowadzą: chów lub hodowlę nie mniej niż 50 świń lub chów lub hodowlę metodami ekologicznymi nie mniej niż 27 świń, lub hodowlę świń ras rodzimych lub świń ras czystych,
- w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy ukończyli 18 lat (osoby fizyczne);
- mają nadany numer identyfikacyjny producenta.

Pozyskane środki będą mogli przeznaczyć m.in. na: wykonanie ogrodzenia, utworzenie zadaszonej niecki dezynfekcyjnej, wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do dezynfekcji, zapewnienie utrzymywania świń odrębnie od innych zwierząt, budowę lub przebudowę magazynu do przechowywania słomy, posadowienie silosu na paszę gotową lub zboże przeznaczone na paszę.

Pomoc udzielana będzie w formie refundacji 80 proc. kosztów kwalifikowanych lub ryczałtu – w przypadku inwestycji związanych z budową ogrodzenia, montażem bramy czy furtki. Maksymalna kwota dofinansowania w całym okresie realizacji PS WPR 2023-2027 to 100 tys. zł. Pula środków na to wsparcie wynosi obecnie prawie 176 mln zł.

Nabór potrwa do 1 października 2025 r.

Źródło: www.gov.pl/web/arimr

RED.

Zmiany w ekochemacie dobrostan zwierząt

Uproszczenie warunków dotyczących przemieszczania do rzeźni tuczników i wydłużenie terminu uzyskania certyfikatu QMP/QAFP - to zmiany dla rolników, którzy realizują ekoschemat Dobrostan zwierząt. Nowelizacja rozporządzenia dobrostanowego została opublikowana 14 sierpnia.

• Uproszczenie warunków dotyczących przemieszczania do rzeźni tuczników

Dotychczas do płatności kwalifikowały się tuczniki, które były przemieszczone do rzeźni maksymalnie przez jednego pośrednika. Zgodnie ze zmienionymi przepisami płatność przysługiwać będzie bez względu na liczbę pośredników, o ile przemieszczenie to nastąpiło przed upływem 3 dni od dnia opuszczenia gospodarstwa. Wprowadzone rozwiązanie ułatwi rolnikom sprzedaż tuczników utrzymywanych zgodnie z wymogami wariantu Dobrostan tuczników.

• Do 30 września został wydłużony termin uzyskania certyfikatu QMP/QAFP

Rolnicy zyskali dodatkowy czas na uzyskanie certyfikatu potwierdzającego uczestnictwo w systemie jakości QMP (bydło mięsne) lub QAFP (świnie i drób rzeźny).

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo

Podstawa prawna
Rozporządzenie MRiRW z dnia 13 sierpnia 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz dobrostanu zwierząt w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na latach 2023-2027 (Dz.U. poz. 1126)

eprasa.pl 7271f64cfe

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w PZDR opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 4.07.2025 r.

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	185,00	184,00	-	-	-	184,50	184,00	185,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	301,65	305,00	289,70	345,00	-	360,95	320,46	289,70	360,95
Korn-Kali 40	dt	153,04	-	150,00	161,00	160,00	165,70	157,95	150,00	165,70
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	-	-	200,00	-	-	168,00	184,00	168,00	200,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	-	217,50	-	219,00	264,50	264,90	241,48	217,50	264,90
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	245,00	240,00	-	230,00	245,00	271,70	246,34	230,00	271,70
Polifoska 4-12-32	dt	224,00	-	190,00	238,00	-	-	217,33	190,00	238,00
Polifoska 6-20-30	dt	265,55	-	255,22	264,50	298,00	-	270,82	255,22	298,00
Polifoska 8-24-24	dt	260,00	-	200,00	-	-	276,50	245,50	200,00	276,50
RSM- wodny roztwór saletrzano-mocznikowy 32	l	1,71	1,35	1,46	1,42	2,10	2,13	1,70	1,35	2,13
Saletra amonowa 34	dt	177,68	170,50	173,25	165,25	178,00	194,40	176,51	165,25	194,40
Saletra CAN 27	dt	-	-	-	-	-	198,00	198,00	198,00	198,00
Saletrzak/Salmag 28	dt	-	152,00	-	-	-	163,00	157,50	152,00	163,00
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	171,14	175,00	157,45	148,00	156,00	186,50	165,68	148,00	186,50
Siarczan potasu (Kalisop lub inne) 50	dt	333,33	-	-	-	-	-	333,33	333,33	333,33
Superfosfat wzbogacony 40	dt	-	-	220,00	230,00	-	276,90	242,30	220,00	276,90
Agil-S 100 EC	l	-	123,32	-	-	111,00	-	117,16	111,00	123,32
Butisan 400 SC	l	-	-	-	138,88	-	104,97	121,93	104,97	138,88
Cabrio Duo 112 EC	l	-	88,00	-	-	133,00	99,00	106,67	88,00	133,00
Caramba 60 SL	l	-	-	120,00	-	-	80,00	100,00	80,00	120,00
Caryx 240 SL	l	152,00	124,00	-	156,04	152,00	-	146,01	124,00	156,04
Coragen 200 SC	l	1 630,00	1 618,00	-	1 800,00	1 800,00	1 062,00	1 582,00	1 062,00	1 800,00
Cyperkill Max 500 EC	l	231,48	-	-	205,00	235,00	231,00	225,62	205,00	235,00
Decis Mega 50 EW	l	-	208,58	162,50	129,60	296,00	191,00	197,54	129,60	296,00
Delan 700 WG	kg	-	278,00	-	-	211,00	-	244,50	211,00	278,00
Delmetros 100 SC	l	185,15	185,76	-	178,00	180,00	-	182,23	178,00	185,76
Dewrinol 450 SC	l	60,00	78,00	-	-	-	-	69,00	60,00	78,00
Huzar Active Plus	l	150,00	142,00	-	165,24	162,00	158,76	155,60	142,00	165,24
Inazuma 130 WG	kg	-	250,56	230,50	284,05	287,00	255,00	261,42	230,50	287,00
Karate Zeon 050 CS	l	-	158,20	-	174,10	167,00	164,00	165,82	158,20	174,10
Lancet Plus 125 WG	kg	-	760,00	750,00	830,00	830,00	-	792,50	750,00	830,00
Moddus 250 EC	l	145,00	170,00	-	-	86,00	74,00	118,75	74,00	170,00

Rejon I Białogard, Koszalin, Sławno

Rejon II Drawsko, Szczecinek, Wałcz

Rejon III Kołobrzeg, Świdwin, Łobez

Rejon IV Goleniów, Gryfice, Kamień

Rejon V Gryfino, Szczecin, Stargard

Rejon VI Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce

eprasa.pl 7271f64cfe

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Gryka	dt	-	100,00	80,00	-	-	-	90,00	80,00	100,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	72,00	72,00	69,50	-	-	62,00	68,88	62,00	72,00
Kukurydza	dt	-	85,33	84,00	-	87,00	-	85,44	84,00	87,00
Łubin słodki	dt	-	100,75	105,00	-	115,00	-	106,92	100,75	115,00
Owies konsumpcyjny	dt	70,00	66,50	73,00	-	-	-	69,83	66,50	73,00
Owies paszowy	dt	60,00	58,00	-	-	71,00	-	63,00	58,00	71,00
Peluszka	dt	-	-	100,00	-	119,00	-	109,50	100,00	119,00
Pszenica konsumpcyjna	dt	84,00	77,67	81,50	83,00	86,00	75,00	81,19	75,00	86,00
Pszenica paszowa	dt	79,50	72,17	80,67	82,00	79,25	69,00	77,10	69,00	82,00
Pszenżyto	dt	62,00	69,00	75,67	70,00	76,67	64,00	69,56	62,00	76,67
Jałówki opasane (kl. E)	kg	9,75	-	11,00	11,00	-	12,00	10,94	9,75	12,00
Maciory i braki	kg	3,10	-	3,50	-	5,13	3,00	3,68	3,00	5,13
Mleko	l	2,15	-	1,65	2,20	2,13	2,13	2,05	1,65	2,20
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	11,00	-	13,00	15,00	-	13,00	13,00	11,00	15,00
Tuczniki kl. I	kg	7,15	-	8,00	-	7,24	5,00	6,85	5,00	8,00

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	-	295,00	300,00	-	-	297,50	295,00	300,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	260,00	-	-	-	260,00	260,00	260,00
Koncentrat KBW	dt	-	-	-	300,00	-	-	300,00	300,00	300,00
Mieszanka B	dt	-	-	188,00	-	-	-	188,00	188,00	188,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	248,00	295,00	250,00	-	-	264,33	248,00	295,00
Koncentrat LP	dt	-	262,00	258,00	-	-	-	260,00	258,00	262,00
Koncentrat prosiak	dt	-	310,00	344,00	-	-	-	327,00	310,00	344,00
Koncentrat PW	dt	-	260,00	358,00	255,00	-	-	291,00	255,00	358,00
Koncentrat T	dt	-	250,00	337,00	245,00	-	-	277,33	245,00	337,00
Mieszanka LK	dt	-	165,00	-	154,00	-	-	159,50	154,00	165,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	157,00	178,00	-	-	-	167,50	157,00	178,00
Mieszanka PP grower	dt	-	192,50	146,00	155,00	-	-	164,50	146,00	192,50
Mieszanka PP starter	dt	-	230,00	238,00	-	-	-	234,00	230,00	238,00
Mieszanka PW	dt	-	201,00	229,00	197,00	-	-	209,00	197,00	229,00
Prowit T	dt	-	245,00	-	-	-	-	245,00	245,00	245,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	166,00	-	-	-	166,00	166,00	166,00
Śruta kukurydziana	dt	-	116,00	-	180,00	172,00	-	156,00	116,00	180,00
Śruta sojowa	dt	-	-	326,00	-	-	-	326,00	326,00	326,00

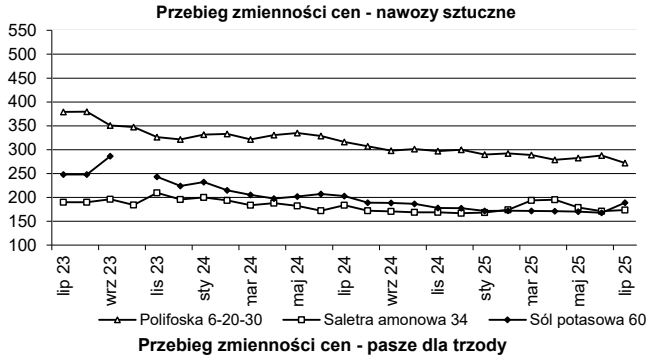

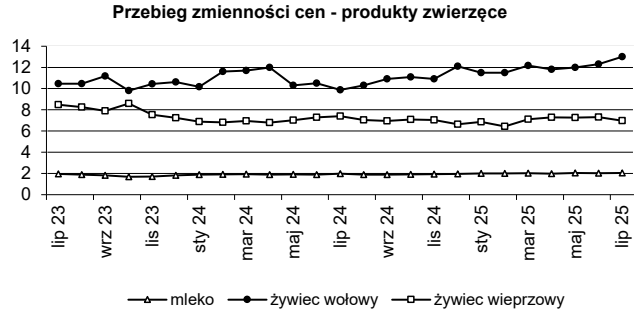

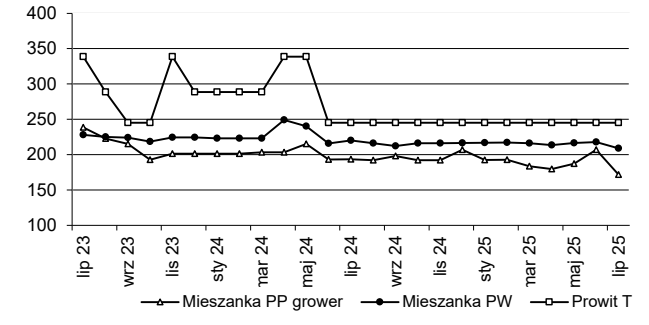

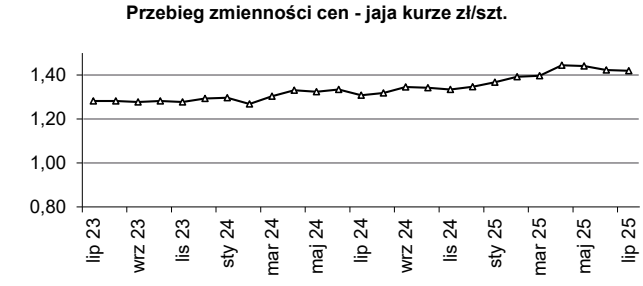

eprasa.pl 7271f64cfe

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	1 200,00	1 200,00	1 200,00	775,00	-	-	1 093,75	775,00	1 200,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,43	1,50	1,43	1,27	1,37	1,47	1,41	1,27	1,50
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	9 000	7 000	-	6 775	7 750	-	7 631	6 775	9 000
Jęczmień	dt	85,00	80,00	-	72,00	-	-	79,00	72,00	85,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	7 500	7 000	-	6 000	9 000	-	7 375	6 000	9 000
Miód	l	49,33	41,67	41,25	42,50	45,83	57,00	46,26	41,25	57,00
Mleko kozie	l	-	10,00	11,50	-	13,50	-	11,67	10,00	13,50
Obornik	t	100,00	200,00	-	112,50	148,75	100,00	132,25	100,00	200,00
Obornik z fermy drobiu	t	-	100,00	100,00	-	100,00	-	100,00	100,00	100,00
Prosię (15- 20 kg)	szt.	-	-	400,00	300,00	-	-	350,00	300,00	400,00
Pszenica	dt	90,00	90,00	100,00	90,00	-	-	92,50	90,00	100,00
Pszenżyto	dt	-	90,00	90,00	81,50	-	-	87,17	81,50	90,00
Siano łąkowe prasowane	t	300,00	300,00	-	285,00	-	-	295,00	285,00	300,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	150,00	-	215,00	-	-	182,50	150,00	215,00
Żyto	dt	-	70,00	-	69,50	-	-	69,75	69,50	70,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	-	235,00	-	150,00	-	150,00	178,33	150,00	235,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	165,00	140,00	230,00	120,00	126,33	116,50	149,64	116,50	230,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	40,00	-	-	-	29,00	34,50	29,00	40,00
Kopanie ziemniaków kopaczką	ha	-	-	-	-	-	615,00	615,00	615,00	615,00
Koszenie traw	ha	248,33	150,00	170,00	200,00	212,50	284,50	210,89	150,00	284,50
Najem pracownika- prace dorywcze	h	30,00	25,00	-	33,75	30,00	30,00	29,75	25,00	33,75
Olej napędowy	l	6,12	5,98	6,04	6,15	6,01	6,09	6,07	5,98	6,15
Oprysk roślin	ha	100,00	85,00	100,00	86,67	119,73	82,93	95,72	82,93	119,73
Orka średnia	ha	230,00	310,00	275,00	245,00	340,00	343,75	290,63	230,00	343,75
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	27,00	40,00	-	-	-	29,00	32,00	27,00	40,00
Roztrząsanie obornika z załadunkiem	t	-	40,00	-	-	74,00	40,45	51,48	40,00	74,00
Sadzenie ziemniaków	ha	-	200,00	250,00	220,00	-	369,00	259,75	200,00	369,00
Siew zbóż agregatem uprawowo siewnym	ha	251,67	260,00	262,50	180,00	285,00	321,00	260,03	180,00	321,00
Siew zbóż siewnikiem	ha	225,00	210,00	187,50	175,00	277,47	243,75	219,79	175,00	277,47
Talerzowanie	ha	228,33	211,50	225,00	175,00	260,00	252,67	225,42	175,00	260,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	150,00	125,00	160,00	156,67	222,00	224,00	172,94	125,00	224,00
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	190,00	130,00	180,00	178,33	235,00	180,70	182,34	130,00	235,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	175,00	150,00	150,00	262,67	243,33	200,17	150,00	262,67
Uprawa agregatem uprawowym	ha	248,33	190,00	212,50	195,00	249,33	208,17	217,22	190,00	249,33
Włókowanie	ha	-	100,00	150,00	90,00	-	131,50	117,88	90,00	150,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	150,00	-	100,00	150,00	-	133,33	100,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	250,00	-	135,00	195,00	115,00	173,75	115,00	250,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	-	1400,00	900,00	-	992,00	1 097,33	900,00	1 400,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	415,00	435,00	537,50	506,67	420,00	557,50	478,61	415,00	557,50
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	360,00	400,00	462,50	466,67	407,50	544,20	440,14	360,00	544,20
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	400,00	825,00	492,00	572,33	400,00	825,00

Przebieg zmienności cen - ziemniaki zł/dt

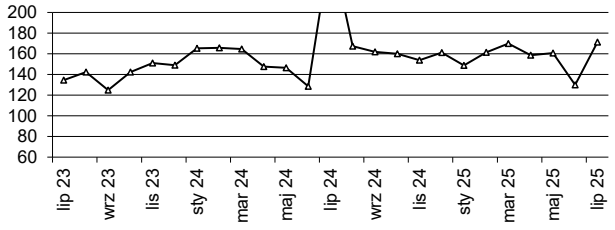

Przebieg zmienności cen - oleju napędowego zł/l

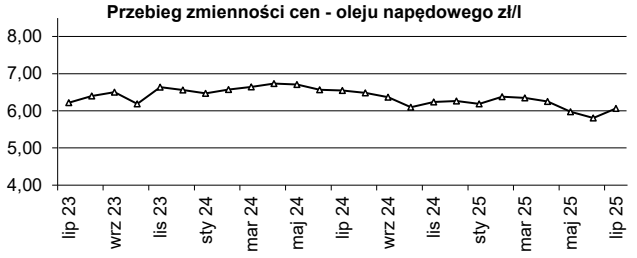

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

eprasa.pl 7271f64cfe

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w PZDR opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 5.08.2025 r.

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	185,00	237,50	-	-	268,00	230,17	185,00	268,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	301,65	305,00	360,00	291,00	-	345,50	320,63	291,00	360,00
Korn-Kali 40	dt	153,04	-	155,00	149,50	164,00	158,00	155,91	149,50	164,00
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	-	-	198,00	-	-	168,00	183,00	168,00	198,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	-	217,50	-	242,79	269,00	235,00	241,07	217,50	269,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	245,00	240,00	-	237,50	245,00	271,50	247,80	237,50	271,50
Polifoska 4-12-32	dt	224,00	-	280,00	-	-	-	252,00	224,00	280,00
Polifoska 6-20-30	dt	265,55	-	276,47	263,70	306,50	294,50	281,34	263,70	306,50
Polifoska 8-24-24	dt	260,00	-	-	279,36	-	-	269,68	260,00	279,36
RSM- wodny roztwór saletrzano-mocznikowy 32	l	1,71	1,35	1,50	1,42	2,10	1,66	1,62	1,35	2,10
Saletra amonowa 34	dt	177,68	170,50	168,25	163,50	173,50	206,00	176,57	163,50	206,00
Saletrzak/Salmag 28	dt	-	152,00	-	-	-	163,00	157,50	152,00	163,00
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	171,14	175,00	150,40	140,00	173,00	165,00	162,42	140,00	175,00
Siarczan potasu (Kalisop lub inne) 50	dt	333,33	-	-	375,30	-	-	354,31	333,33	375,30
Sól potasowa 60	dt	170,33	171,00	164,64	164,96	277,00	181,00	188,15	164,64	277,00
Wapniowe węglanowe CaCO3, typ 04, 50 % granulat	t	572,00	-	528,00	-	743,50	-	614,50	528,00	743,50
Agil-S 100 EC	l	-	123,32	-	104,00	111,00	-	112,77	104,00	123,32
Butisan 400 SC	l	-	-	-	-	-	110,00	110,00	110,00	110,00
Cabrio Duo 112 EC	l	-	88,00	-	-	-	80,00	84,00	80,00	88,00
Caryx 240 SL	l	152,00	124,00	-	151,00	148,00	100,00	135,00	100,00	152,00
CCC 720 SL	1	-	-	18,80	-	-	-	18,80	18,80	18,80
Coragen 200 SC	l	1 630,00	1 213,00	-	1 800,00	1 800,00	-	1 610,75	1 213,00	1 800,00
Cyperkill Max 500 EC	l	231,48	-	-	205,00	235,00	231,00	225,62	205,00	235,00
Decis Mega 50 EW	l	-	208,58	186,50	159,60	296,00	191,00	208,34	159,60	296,00
Delan 700 WG	kg	-	278,00	-	-	211,00	-	244,50	211,00	278,00
Delmetros 100 SC	l	185,15	185,76	-	205,00	180,00	-	188,98	180,00	205,00
Dewrinol 450 SC	l	60,00	78,00	-	-	-	-	69,00	60,00	78,00
Huzar Active Plus	kg	150,00	142,00	-	-	-	-	146,00	142,00	150,00
Huzar Active Plus	l	-	-	-	-	162,00	160,00	161,00	160,00	162,00
Infinito 687,5 SC	l	-	115,00	-	139,00	142,00	135,00	132,75	115,00	142,00
Karate Zeon 050 CS	l	-	158,20	-	173,42	165,00	162,50	164,78	158,20	173,42
Miedzian Extra 350 SC	kg	-	57,00	60,00	-	75,00	-	64,00	57,00	75,00

Rejon I Białogard, Koszalin, Sławno

Rejon II Drawsko, Szczecinek, Wałcz

Rejon III Kołobrzeg, Świdwin, Łobez

Rejon IV Goleniów, Gryfice, Kamień

Rejon V Gryfino, Szczecin, Stargard

Rejon VI Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce

eprasa.pl 7271f64cfe

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Gryka	dt	-	65,00	65,00	-	-	-	65,00	65,00	65,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	68,00	65,50	75,50	64,50	60,00	62,50	66,00	60,00	75,50
Kukurydza	dt	-	73,00	81,50	-	86,17	-	80,22	73,00	86,17
Łubin słodki	dt	88,00	101,25	100,00	-	110,00	90,00	97,85	88,00	110,00
Owies konsumpcyjny	dt	61,50	60,50	70,50	-	-	-	64,17	60,50	70,50
Owies paszowy	dt	58,00	59,00	56,00	57,00	60,50	58,00	58,08	56,00	60,50
Peluszka	dt	83,00	90,00	-	-	120,00	-	97,67	83,00	120,00
Pszenica konsumpcyjna	dt	79,67	78,50	77,50	82,25	85,67	78,50	80,35	77,50	85,67
Pszenica paszowa	dt	71,50	73,33	70,00	74,67	75,25	72,00	72,79	70,00	75,25
Pszenżyto	dt	65,75	67,67	69,33	68,83	71,00	66,50	68,18	65,75	71,00
Jałówki opasane (kl. E)	kg	9,75	-	11,00	11,00	-	12,00	10,94	9,75	12,00
Maciory i braki	kg	3,60	-	3,50	-	5,35	3,00	3,86	3,00	5,35
Mleko	l	2,15	-	1,70	2,20	2,18	2,12	2,07	1,70	2,20
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	9,50	-	13,00	15,00	-	14,00	12,88	9,50	15,00
Tuczniki kl. I	kg	7,15	-	8,00	-	7,41	5,00	6,89	5,00	8,00

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	-	295,00	260,00	-	-	277,50	260,00	295,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	260,00	-	-	310,00	285,00	260,00	310,00
Koncentrat KBW	dt	-	-	-	260,00	-	-	260,00	260,00	260,00
Mieszanka B	dt	-	-	188,00	-	-	-	188,00	188,00	188,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	248,00	395,00	250,00	-	370,00	315,75	248,00	395,00
Koncentrat LP	dt	-	262,00	358,00	-	-	-	310,00	262,00	358,00
Koncentrat prosiak	dt	-	310,00	344,00	-	-	351,00	335,00	310,00	351,00
Koncentrat PW	dt	-	260,00	358,00	255,00	-	369,00	310,50	255,00	369,00
Koncentrat T	dt	-	250,00	337,00	245,00	-	-	277,33	245,00	337,00
Mieszanka LK	dt	-	165,00	205,00	154,00	-	-	174,67	154,00	205,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	157,00	278,00	-	-	-	217,50	157,00	278,00
Mieszanka PP grower	dt	-	192,50	246,00	155,00	-	-	197,83	155,00	246,00
Mieszanka PP starter	dt	-	230,00	298,00	-	-	-	264,00	230,00	298,00
Mieszanka PW	dt	-	201,00	229,00	197,00	-	243,60	217,65	197,00	243,60
Prowit T	dt	-	245,00	-	-	-	-	245,00	245,00	245,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	166,00	-	-	-	166,00	166,00	166,00
Śruta kukurydziana	dt	-	116,00	-	160,00	172,00	-	149,33	116,00	172,00
Śruta sojowa	dt	-	-	326,00	-	-	-	326,00	326,00	326,00

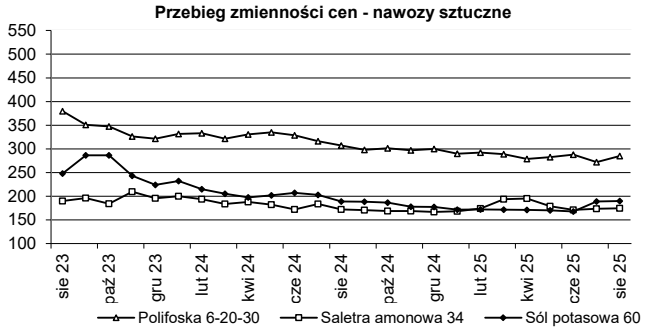

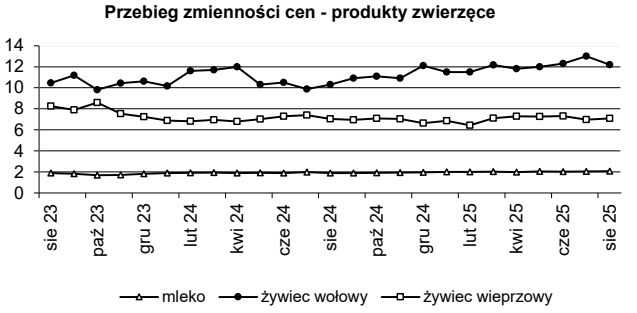

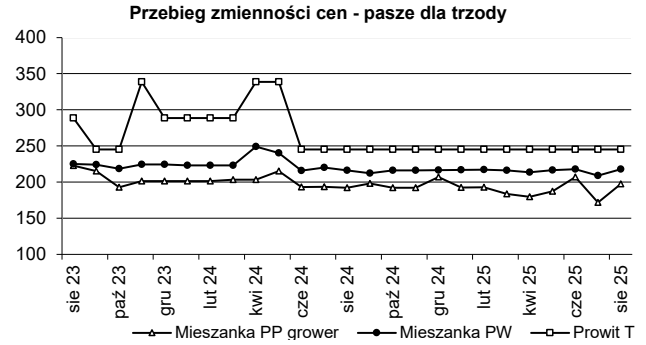

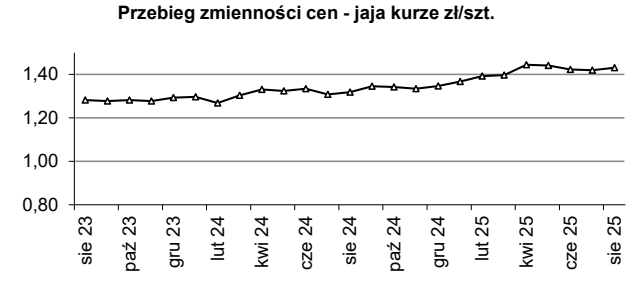

eprasa.pl 7271f64cfe

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	1 200,00	1 200,00	1 200,00	800,00	-	-	1 100,00	800,00	1 200,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,45	1,50	1,43	1,30	1,42	1,38	1,41	1,30	1,50
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	9 000	7 000	-	6 775	7 750	-	7 631	6 775	9 000
Jęczmień	dt	85,00	80,00	-	72,50	-	-	79,17	72,50	85,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	7 500	7 000	-	6 000	9 000	-	7 375	6 000	9 000
Miód	l	49,33	43,33	43,75	43,33	45,83	51,00	46,10	43,33	51,00
Mleko kozie	l	-	10,00	11,50	-	13,25	-	11,58	10,00	13,25
Obornik	t	60,00	200,00	-	150,00	148,50	100,00	131,70	60,00	200,00
Obornik z fermy drobiu	t	-	100,00	100,00	-	100,00	-	100,00	100,00	100,00
Prosię (15- 20 kg)	szt.	-	-	400,00	300,00	-	-	350,00	300,00	400,00
Pszenica	dt	90,00	90,00	100,00	95,00	92,00	-	93,40	90,00	100,00
Pszenżyto	dt	-	90,00	90,00	82,50	-	-	87,50	82,50	90,00
Siano łąkowe prasowane	t	300,00	300,00	-	235,00	-	-	278,33	235,00	300,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	150,00	-	215,00	-	-	182,50	150,00	215,00
Żyto	dt	-	70,00	-	70,00	61,50	-	67,17	61,50	70,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	-	235,00	-	150,00	-	150,00	178,33	150,00	235,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	165,00	162,50	150,00	125,00	130,00	150,00	147,08	125,00	165,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	40,00	-	-	-	40,00	40,00	40,00	40,00
Koszenie traw	ha	265,00	170,00	170,00	193,33	214,00	200,00	202,06	170,00	265,00
Najem pracownika- prace dorywcze	h	30,00	30,00	-	33,75	30,00	-	30,94	30,00	33,75
Olej napędowy	l	5,98	5,93	6,04	6,12	6,04	6,01	6,02	5,93	6,12
Oprysk roślin	ha	100,00	97,50	125,00	86,67	118,63	98,33	104,36	86,67	125,00
Orka głęboka	ha	290,00	350,00	312,50	285,00	377,33	409,00	337,31	285,00	409,00
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	27,00	40,00	-	-	-	40,00	35,67	27,00	40,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	34,50	30,00	25,00	40,00	25,00	-	30,90	25,00	40,00
Roztrząsanie obornika z załadunkiem	t	-	45,00	-	37,00	74,00	44,00	50,00	37,00	74,00
Sadzenie ziemniaków	ha	-	210,00	250,00	220,00	-	-	226,67	210,00	250,00
Siew zbóż agregatem uprawowo siewnym	ha	251,67	262,50	262,50	180,00	285,00	301,33	257,17	180,00	301,33
Siew zbóż siewnikiem	ha	225,00	252,50	187,50	175,00	280,47	235,00	225,91	175,00	280,47
Talerzowanie	ha	228,33	211,50	225,00	183,33	260,00	230,67	223,14	183,33	260,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	150,00	130,00	160,00	156,67	227,00	274,50	183,03	130,00	274,50
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	190,00	140,00	180,00	178,33	235,00	140,00	177,22	140,00	235,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	195,00	150,00	175,00	270,67	228,00	206,44	150,00	270,67
Uprawa agregatem uprawowym	ha	248,33	199,00	212,50	246,67	256,33	206,67	228,25	199,00	256,33
Włókowanie	ha	-	105,00	110,00	100,00	-	140,00	113,75	100,00	140,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	125,00	-	100,00	150,00	-	125,00	100,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	190,00	-	135,00	192,50	130,00	161,88	130,00	192,50
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	1100,00	1400,00	900,00	-	1000,00	1 100,00	900,00	1 400,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	496,67	455,00	500,00	515,00	410,00	500,00	479,44	410,00	515,00
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	406,67	418,00	437,50	475,00	403,50	588,67	454,89	403,50	588,67
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	400,00	812,50	-	606,25	400,00	812,50

Przebieg zmienności cen - ziemniaki zł/dt

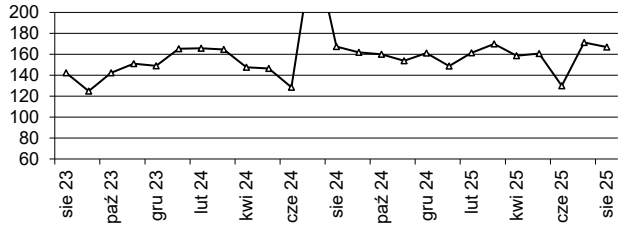

Przebieg zmienności cen - oleju napędowego zł/l

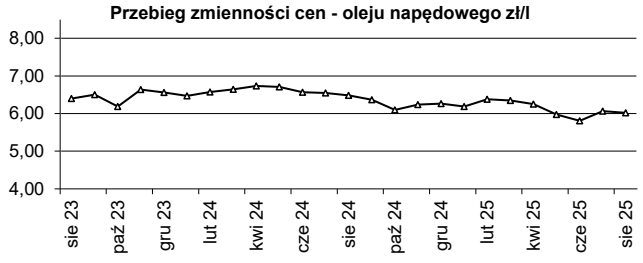

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

eprasa.pl 7271f64cfe

Wszystkie przedstawione poniżej dane są zbierane i udostępniane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, i udostępniane w formie tygodniowych biuletynów na stronie www.minrol.gov.pl

1. Średnie ceny w przedsiębiorstwach prowadzących zakupy zboża (zł/tonę, bez VAT)

Regiony: Centralno-wschodni - województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, warmińsko-mazurskie; Południowy: dolnośląskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie; Północno-zachodni: kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. nld - niewystarczająca liczba danych do prezentacji

Towar		Polska			REGIONY								
					Centralno-Wschodni			Południowy			Północno-Zachodni		
		10.08	3.08	zmiana [%]	10.08	3.08	zmiana [%]	10.08	3.08	zmiana [%]	10.08	3.08	zmiana [%]
Pszenica	kons.	807	818	-1,3	795	818	-2,8	815	819	-0,6	816	813	0,4
	pasz.	774	813	-4,8	772	821	-6,0	782	808	-3,2	778	799	-2,6
Żyto	kons.	658	664	-1,0	654	655	-0,2	680	705	-3,5	658	647	1,8
	pasz.	642	687	-6,5	640	694	-7,8	nld	706	*	638	680	-6,2
Jęczmień	kons.	707	745	-5,2	nld	668	*	nld	nld	*	683	739	-7,5
	pasz.	705	707	-0,3	721	714	1,0	714	710	0,7	698	705	-1,0
	browar.	827	830	-0,3	nld	nld	*	--	--	--	822	830	-1,0
Kukurydza	pasz. "mokra"	nld	--	--	nld	--	--	--	--	--	--	--	--
	pasz.	919	927	-0,9	922	919	0,4	nld	nld	*	910	912	-0,2
Owies	kons.	639	639	-0,1	nld	nld	*	--	--	--	630	628	0,3
	pasz.	625	658	-5,0	603	649	-7,1	nld	nld	*	650	684	-4,9
Pszenżyto	pasz.	708	726	-2,4	707	744	-4,9	697	700	-0,5	712	711	0,1

2. Średnie miesięczne ceny netto (bez VAT) zbóż w Polsce

Rodzaj ZIARNA		lipiec '24	sierpień '24	wrzesień '24	październik '24	listopad '24	grudzień '24	styczeń '25	luty '25	marzec '25	kwiecień '25	maj '25	czerwiec '25	lipiec '25
Pszenica	konsumpcyjne	856	873	879	912	939	941	952	948	932	929	903	892	850
	paszowe	819	862	877	890	902	909	919	929	910	913	904	896	857
Żyto	konsumpcyjne	574	584	598	642	687	700	718	736	737	743	753	762	696
	paszowe	606	605	616	639	675	685	701	736	731	735	746	751	725
Jęczmień	konsumpcyjne	645	669	710	736	810	780	804	810	798	818	829	968	804
	paszowe	681	699	718	737	765	794	812	825	819	836	850	858	715
	browarniane	860	923	924	981	990	992	992	997	995	982	970	830	713
Kukurydza	paszowe	883	875	820	802	824	840	865	874	883	899	910	911	909
Owies	konsumpcyjne	793	799	790	826	847	815	825	818	810	748	743	731	660
	paszowe	721	707	718	710	738	756	746	761	757	751	753	753	704
Pszenżyto	paszowe	679	693	704	733	777	793	807	819	818	823	832	843	792

3. Ceny zakupu tuczników wg EUROP w kraju i makroregionach (bez VAT)

(masa ciepła poubojowa zł/t)

Regiony: Północny - województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, Środkowo-wschodni: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, Południowo-wschodni: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, Zachodni: dolnośląskie, lubelskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

Klasa półtusz	Polska			REGIONY											
				Północny			Środkowo-Wsch.			Południowo-Wsch.			Zachodni		
	10.08	3.08	zmiana [%]	10.08	3.08	zmiana [%]	10.08	3.08	zmiana [%]	10.08	3.08	zmiana [%]	10.08	3.08	zmiana [%]
S	8 594	8 508	1,0	8 554	8 532	0,3	8 611	8 499	1,3	8 534	8 427	1,3	8 643	8 536	1,3
E	8 492	8 389	1,2	8 449	8 369	1,0	8 507	8 396	1,3	8 407	8 310	1,2	8 539	8 428	1,3
U	8 170	8 051	1,5	8 064	7 972	1,2	8 214	8 048	2,1	8 110	7 998	1,4	8 215	8 121	1,2
R	7 838	7 733	1,4	7 696	7 579	1,5	7 908	7 711	2,5	7 660	7 623	0,5	7 957	7 861	1,2
O	7 593	7 382	2,9	nld	nld	*	7 628	7 293	4,6	7 305	7 432	-1,7	7 799	7 579	2,9
P	7 576	7 354	3,0	nld	nld	*	nld	7 328	*	---	---	*	nld	nld	*
RAZEM	**8 514**	**8 419**	**1,1**	**8 479**	**8 435**	**0,5**	**8 542**	**8 423**	**1,4**	**8 436**	**8 338**	**1,2**	**8 544**	**8 438**	**1,3**

4. Ceny zakupu bydła rzeźnego wg makroregionów

(waga żywca zł/t, tygodniowe zmiany cen oraz struktury zakupu w %)

Regiony: Północny - województwa: podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, Centralny: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, lubuskie, Południowy: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie.

Kategoria bydła	REGIONY											
	Centralny				Południowy				Północny			
	8.06 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	8.06 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	8.06 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]
Bydło ogółem	14,55	0,5	329,0	--	13,88	-1,8	306,7	--	13,05	2,3	301,9	--
bydło 8-12 m-cy (Z)	13,96	-11,7	243,5	0,1	15,11	-1,2	264,0	-76,9	--	--	--	--
byki 12-24 m-ce (A)	15,54	0,5	355,8	18,5	15,52	1,5	359,8	-5,3	14,42	2,7	348,6	3,1
byki > 24 m-cy (B)	15,45	0,4	399,0	2,8	15,35	1,0	416,5	-2,2	15,18	2,1	391,4	0,4
wolce > 12 m-cy (C)	--	--	nld	--	--	--	--	--	--	--	--	--
krowy (D)	12,56	1,0	284,8	11,1	12,27	-1,4	285,2	-4,8	11,20	3,0	277,5	6,7
jałówki > 12 m-cy (E)	14,42	-0,3	306,8	8,8	14,32	0,1	287,6	-3,9	13,90	1,1	294,8	3,1

* z uwagi na wymóg nieidentyfikowalności danych ceny nie podano

Opracował: Andrzej Kamiński

eprasa.pl 7271f64cfe

KUPNO

Opryskiwacz na kołach, ok. 1500-2000 litrów. Tel. 698 087 681, 698 087 689.

SPRZEDAŻ

ROŚLINY

Łubin, owies. Tel. 698 087 681.

ZWIERZĘTA

Drób, ryby, pszczoły. Resko. Tel. 518 558 924.

MASZYNY I URZĄDZENIA

Kombajn Bizon Z056, ciągnik Pronar 82A, przyczepy D-35, talerzówka 3 m szerokości. Tel. 799 020 823.

Kombajn Claas Mercator 60, ciągnik Ursus 1012, C-360 i C-330 oraz sprzęt różny. Tel. 889 600 257.

Kosiarka bijakowa Leopard 25/0, rozsiewacz poplonów APV, dolny zaczep John Deere, kultywator duński 2,7 m. Tel. 662 295 827.

Bizon na części, silnik Leyland na części, silnik Leyland sprawny, na chodzie, heder z wózkiem Bizon, kontener 1,7 m3, sortownik elektryczny przebieranie ziemniaków na rolkach. Tel. 698 087 681.

Sortownik elektryczny do ziemniaków. Tel. 698 087 681, 698 087 689.

Pług 3-skibowy polski. Tanio. Szczecin, tel. 694 854 981.

2 przyczepy 4-tonowe, silnik elektryczny 15 kW na wózku przenośnym, brony 5-polowe ciągane, przetrząsaczo-zgrabiarka do siana, siewnik Poznaniak, kultywator, wał doglebowy, opielacz do ziemniaków. Tel. 666 395 108 (dzwonić wieczorem, po 20.00).

Wóz konny drabiniasty i skrzyniowy, na dwudziestkach. Tel. 666 395 108 (dzwonić wieczorem, po 20.00).

RÓŻNE

Naprawa pękniętych bloków silników spalinowych, pęknięcia płaszczy wodnych, dziury. Dojazd do klienta. Tel. 601 859 884.

Warunki prenumeraty

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty
1 egz. u doradcy - 40,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przesyłać na adres: redakcja@zodr.pl lub sekretariat.barzkowice@zodr.pl, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.
Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)

Reklama w pełnym kolorze:
A4 - pierwsza emisja - 1 300 zł, kolejne - 1100 zł
A5 - pierwsza emisja - 650 zł, kolejne - 600 zł
Artykuł reklamowy A4 - 650 zł
Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 50 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ

Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przesłać (**do 10. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie)** na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl
Redakcja: ZODR w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 73, 479 40 41
facebook.com/zodr.barzkowice
e-mail: redakcja@zodr.pl
Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna)
Milena Worach (skład, projekt okładki)
Druk: System-Graf Drukarnia Agencja Reklamowo-Wydawnicza Janusz Laskowski, Zemborzyce Tereszyńskie 73b, 20-515 Lublin, nakład 1250 egz.

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
fax (91) 561 37 91
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
tel. (94) 341 87 30, fax (94) 342 79 24
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10, fax (94) 311 26 88, kom. 513 161 525
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszcznie, ul. Grunwaldzka 36, 73-200 Choszczno
tel./fax (95) 765 27 93, kom. 513 164 889
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Gdyńska 4, 78-500 Drawsko Pom.
tel./fax (94) 363 22 64, kom. 513 161 531
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel./fax (91) 384 71 52, kom. 513 161 417
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie zs. w Baniach, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel./fax (91) 416 80 62
kom. 513 161 505, e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel./fax (91) 392 71 75, kom. 513 161 437
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pomorskim
ul. Mieszka I 6a, 72-400 Kamień Pomorski
tel./fax (91) 382 34 98, kom. 513 161 413
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel./fax (94) 352 40 30, kom. 513 161 526
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29, kom. 513 164 897
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Sikorskiego 6, 73-150 Łobez
tel./fax (91) 397 09 21, kom. 513 161 440
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel./fax (95) 747 93 51, kom. 513 161 541
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel./fax (91) 570 48 75, kom. 513 161 508
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie zs. w Darłowie
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel./fax (94) 314 00 00, kom. 513 164 891
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel./fax (91) 573 46 03, kom. 513 161 509
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel./fax (94) 374 00 54, kom. 513 161 538
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel./fax (91) 484 51 55, kom. 513 161 507
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzeska 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57, fax (94) 365 61 97, kom. 513 161 536
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel./fax (67) 258 97 30, kom. 513 161 411
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl

eprasa.pl 7271f64cfe

Cudze chwalicie, swoje poznajcie!

Rolniku!
Chcesz sprzedać swoje produkty?

Konsumencie!
Chcesz kupić polskie produkty najwyższej jakości?

wejdź na stronę www.polskiebazarek.pl

Na **polski ebazarek** zaprasza Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z jednostkami doradztwa rolniczego

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"

eprasa.pl 7271f64cfe

INTEGROWANA PRODUKCJA

Zgłoś się do Integrowanej Produkcji Roślin – zyskaj nawet 343 euro/ha

Pamiętaj - termin zgłoszenia upraw jednorocznych do systemu IPR to 30 dni przed siewem.

Uprawy zgłoś do jednostki
Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.

✓Szybko ✓Przejrzyście ✓Z doświadczeniem

Sprawdź co zyskujesz wybierając Ekogwarancję PTRE

WIĘCEJ INFORMACJI:

odwiedź stronę: www.iprcert.pl

napisz: ip@gwarancja.pro

zadzwoń: 881 181 181

Ekogwarancja PTRE Sp. z o.o.
biuro:
ul. Nałęczowska 1
21-008 Dąbrowica k. Lublina

eprasa.pl 7271f64cfe